

VÝROČNÍ ZPRÁVA

**Jihočeského muzea v Českých Budějovicích
za rok 2023**

České Budějovice
2024

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Dukelská 242/1, 370 01 České Budějovice
Tel.: 391 001 531
<https://www.muzeumcb.cz>
E-mail: muzeumcb@muzeumcb.cz

ISBN: 978-80-7646-036-2

Zřizovatelem Jihočeského muzea v Českých Budějovicích je Jihočeský kraj.

Jihočeský kraj

ÚVODNÍK ŘEDITELE

Ve svém úvodním slovu k Výroční zprávě nebudu tentokrát hodnotit vlastní rok 2023, ale s ohledem na svůj odchod do důchodu v září 2023 se pokusím stručně zhodnotit mé působení v Jihočeském muzeu po dobu více než 9 let. Do Jihočeského muzea jsem přišel na jaře roku 2014, kdy jsem přebral funkci ředitele po Mgr. Pavlu Šafrovi. Nastupoval jsem v momentě, kdy byla prakticky dokončena rekonstrukce hlavní budovy muzea v Dukelské ulici a byl před námi úkol ji znovu oživit a naplnit. To znamenalo jednak oživení prostor prostřednictvím výstav a stálých expozic, ale i stěhování části sbírkových fondů uložených prozatím v náhradních prostorách. Na prvních větších výstavních projektech jsme spolupracovali s horolezcem, cestovatelem a sběratelem Rudou Švaříčkem a návštěvníci tak mohli vidět výstavy *Šangri-la a Tajemná Indonésie*. K roku 2015 jsme připravili stálou expozici věnovanou městu České Budějovice a 750. výročí od jeho založení králem Přemyslem Otakarem II. Rozjeli jsme i projekt milníky husitství, v rámci kterého byla opravena expoziční budova v Trocnově, vybudována nová stálá expozice a zřízena naučná stezka v Areálu Žižkova rodiště. Začali jsme připravovat projekt *První světová válka – léta*

zkázy a bolesti a poohlížet se po vnějších zdrojích financování celkové rekonstrukce horní části depozičního objektu v Ledenicích a *Stálé přírodovědné, archeologické a národopisné expozice* v hlavní budově. Výstava *První světová válka – léta zkázy a bolesti* měla velmi pěknou návštěvnost a práci našich zaměstnanců ocenila i odborná veřejnost. Za tuto výstavu obdrželo Jihočeské muzeum v rámci Gloria musaealis cenu ICOM. Pro financování obnovy depoziťářů v Ledenicích a na vybudování nové stálé expozice se nám podařilo získat projektové prostředky z IROP. Dokončení depoziťářů ocenili zejména kurátoři sbírek. Konečně byly řádně uloženy části sbírek národopisu, loutek a oddělení společenských věd. Po rychlé deinstalaci výstavy *První světová válka – léta zkázy a bolesti* nastoupily dodavatelské firmy na práce spojené s novou stálou expozicí. Velkým úsilím projektantů, dodavatelských firem a zejména pak našich zaměstnanců se podařilo projekt s koncem roku 2019 řádně zrealizovat a vyúčtovat. Velkou radost jsme samozřejmě měli z toho, jak byla nová *Stálá přírodovědná, archeologická a národopisná expozice* zhodnocena odbornou veřejností, když jsme za tuto expozici dostali 1. cenu v soutěži Gloria

musaealis za rok 2019. Velká radost byla i z mimořádného ohlasu u návštěvníků, ale ta trvala bohužel jen krátce. Ve světě i u nás se začala řešit pandemie COVID-19 a s tím související restrikce a omezení v průběhu roku 2020 a následujícího roku 2021. V těchto letech jsme tedy intenzivně pracovali na revizích sbírkových fondů a dalších prací se sbírkami a intenzivně jsme s podporou zřizovatelského odboru a celého Jihočeského kraje rozjeli projekt Archeoskanzenu v Trocnově. Jeho horní část jsme otevřeli pro návštěvníky na jaře 2023 a stavebně byl dodavatelskou firmou dokončen v srpnu a září 2023. Intenzivně jsme připravovali projekt Návštěvníckého a vzdělávacího centra v Trocnově. Podařilo se nám získat prostředky z ITI České Budějovice a v průběhu roku

2024 by měla být zahájena realizace vlastní stavby. V přípravě je i projekt parkoviště v Trocnově, kdy Jihočeský kraj získal pozemek pro stavbu parkoviště od Lesů ČR, s. p.

Na závěr bych chtěl poděkovat všem svým spolupracovníkům v Jihočeském muzeu za spolupráci. Poděkovat bych chtěl i vedení zřizovatelského Odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Jihočeského kraje, Jihočeskému kraji a všem spolupracujícím organizacím a institucím za jejich spolupráci. Jsem rád, že v čele Jihočeského muzea dnes stojí nový dynamický ředitel Mgr. Filip Lýsek a přeji Jihočeskému muzeu hodně zdaru a jeho zaměstnancům hodně radosti z odvedené práce.

Ing. František Štangl

DOVĚTEK ŘEDITELE

Nový ředitel Jihočeského muzea Mgr. Filip Lýsek.

Jihočeské muzeum má za sebou mimořádně úspěšné období doprovázené řadou stavebních a provozně technických akcí s intenzivním zapojením vícezdrojového financování. Hmatatelné úspěchy organizace zaznamenala i v oblasti výstavně programové. Během posledních let hned dvě proměněné nominace na Gloria musaealis včetně nejvyššího ocenění v kategorii Muzejní výstava roku. Kontinuálně roste zájem o edukační programy nejen ze strany škol, ale i veřejnosti. To jsou jen některé z řady úspěchů, které doprovázely funkční

období ředitele Ing. Františka Štangla, a za něž si pracovníci muzea v čele s jeho vedením zaslouží náležité uznání a poděkování.

Vzhledem k mému nástupu do funkce ředitele až v posledním čtvrtletí roku 2023 ponechávám pro tentokrát zevrubnější hodnocení uplynulé sezóny na čtenáři s poznámkou, že se jednalo o muzejní sezónu mimořádně pestrou a úspěšnou, což dokládá nejen bohatý výčet programových událostí, ale i mimořádně příznivá statistika návštěvnosti dosahující historického maxima.

Rozsáhlá technicko-organizační příprava a následná realizace muzejní sezóny by se neobešla bez obětavé práce pracovníků muzea na všech jeho úsecích, za což jim náleží zasloužené poděkování. Panu emeritnímu řediteli bych rád poděkoval za veškeré úsilí a péči, které věnoval předání funkce ředitele v tradičně hektickém období závěru roku, a rád bych mu popřál do dalších let mnoho spokojenosti a zaslouženého oddychu od náročných pracovních úkolů, které z titulu funkce ředitele největší krajské muzejní instituce musel v průběhu let řešit! Úplným závěrem bych rád poděkoval zřizovateli muzea, Jihočeskému kraji, za finanční a metodickou podporu, kterou muzeu dlouhodobě a systematicky poskytuje!

Mgr. Filip Lýsek

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

V roce 2023 přibýlo do sbírek Jihočeského muzea díky sbírkotvorné činnosti odborných pracovníků celkem 44 720 ks nových sbírkových předmětů, zapsaných v chronologické evidenci celkem pod 411 přírůstkovými čísly. Z toho bylo získáno: sběrem 2 637 ks předmětů, koupí 1 088 ks předmětů a darem 16 233 ks předmětů. Ze starých fondů pochází 48 ks předmětů. Převodem bylo získáno 24 714 ks předmětů.

Na sbírkotvorné činnosti se podílela všechna níže uvedená oddělení, která se řídila dlouhodobými sbírkotvornými koncepcemi: archeologické oddělení, oddělení knihovny, přírodovědné oddělení a oddělení společenských věd.

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Záchrannými, předstihovými a badatelskými archeologickými výzkumy byl do sbírek získán materiál z 235 archeologických akcí v počtu 26 686 nálezů zejména keramiky, kostí, kovů a skla (201 přírůstkových čísel).

KNIHOVNA

Fond odborné knihovny se díky akvizicím (nákupy, dary, meziknihovní národní i mezinárodní výměna) rozšířil o 1 174 knihovních jednotek.

Ve fondu periodik bylo v roce 2023 doplňováno 67 titulů periodik pořizovaných koupí či výměnou.

Historické knihovní sbírky byly prostřednictvím darů rozšířeny o 9 ks předmětů zapsaných do I. stupně evidence pod jedním přírůstkovým číslem. Do II. stupně evidence bylo zaevidováno celkem 18 ks předmětů.

Díky nákupům byla obohacena i sbírka grafiky. Do I. stupně evidence přibyla 4 přírůstková čísla, díky nimž bylo do II. stupně evidence zapsáno 47 ks předmětů. Literární archiv se prostřednictvím nákupů rozrostl o dvě přírůstková čísla zapsaná do I. stupně evidence. Jde o bohatý soubor pozůstalosti Bohumila Vlčka týkající se první světové války, Jaroslava Haška a regionální tematiky a dále písemnosti od paní Marie Tůmové, které již byly zkatalogizovány do II. stupně evidence jako 6 ks předmětů. Nově byla vytvořena řada PT (Písemnosti a tisky), do II. stupně evidence do ní bylo zaevidováno 31 inventárních čísel.

Sbírka fototéky byla obohacena o dva soubory negativů zapsané pod dvěma přírůstkovými čísly.

V rámci dlouhodobé sbírkotvorné koncepce fotodokumentace proměn města a jeho okolí a akcí muzea bylo do podsbírký č. 21 (Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média) pořizeno 130 snímků a více než 1 600 snímků bylo pořizeno při fotodokumentaci muzejní činnosti.

Akviziční i sbírkotvorná činnost se uskutečňují systematicky podle dlouhodobých plánů s ohledem na obory a témata zastoupená ve fondech a sbírkách i s aktivním využitím aktuálních nabídek.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Vlastní sběr

Vlastní sběr kurátorů přírodovědného oddělení, popř. jejich spolupracovníků probíhal zejména v rámci prací na badatelských úkolech.

Geoložka sebrala dokumentační materiál z křídových sedimentů odkrytých při stavbě dálnice kolem Českých Budějovic. Dále nasbírala geologické vzorky v rámci semináře geologů muzeí (oblast JV Moravy).

Mykolog sbíral především na vápencových územích v Šumavském podhůří.

Botanik v rámci monitoringu flóry jižních Čech samostatně nebo ve spolupráci s Jihočeskou pobočkou ČBS realizoval botanický sběr v různých jihočeských lokalitách, obzvláště na Šumavě a v jejím podhůří. Dále pořídil herbářové doklady jeřábů, ostružiníků, kontryhelů a hlohů z expedic do Krkonoš, Českého středohoří, na Slovensko a do Bavorska.

Entomolog prováděl sběr hmyzu, především vázek, v rámci terénních cest.

Zoolog celoročně zajišťoval sběr uhynulých obratlovců ve volné přírodě, a to zejména za asistence sítě dobrovolných pomocníků a/nebo členů Jihočeského ornitologického klubu. Menší část uhynulých ptáků a savců byla získána v součinnosti s Jihočeskou zoologickou zahradou Hluboká nad Vltavou.

Akvizice, nákupy, dary

Entomologie: Jihočeskému muzeu byla darována lepidopterologická sbírka amatérského sběratele Vlastislava Mikeše čítající 16 141 ks preparovaných motýlů.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Oddělení společenských věd zrealizovalo v roce 2023 dvě nákupní komise (červen a prosinec).

Celkem **Sbírky UP** byly prostřednictvím nákupu rozšířeny o 195 ks předmětů, o 2 ks předmětů sběrem a 66 ks předmětů darem. Ze starých fondů byly převedeny do podsbírek 3 ks. Celkem tedy 266 ks předmětů, což činí 18 přírůstkových čísel první evidence. Naopak bylo odepsáno 36 položek (= předmětů). Podsíbírka Výtvarné umění byla obohacena koupí o 252 ks předmětů, což činí 13 přírůstkových čísel.

Podsíbírka Národopisu byla rozšířena nákupem o 333 ks předměty a prostřednictvím darů o 27 ks předmětů. Celkem tedy 360 ks předmětů, což činí 22 přírůstkových čísel. V rámci nákupní komise byla nejvýznamnější akvizicí koupě malovaného kouta paravánového typu. Dále byl přijat dar souboru vánočních a velikonočních pohlednic, vánočních přání, skleněných vánočních foukaných ozdob, durolinového betlému (20 ks figurek), perličkových ozdob (16 ks), papírový betlém (25 ks), soubor velikonočních kraslic (41 ks) a soubor smaltovaného nádobí (18 ks). V podzimní nákupní komisi pak byl přijat ženský baráčnický kroj, chlapecký baráčnický kroj, dívčí baráčnický kroj, plena k doudebskému kroji, zástěra k doudebskému kroji, keramická mísa, soubor kamenického a tesařského nářadí, loubkový košík, pamětní listina na záblatský mlýn, soubor kraslic od Marie Husarové, dřevěná plastika sv. Jana Nepomuckého a malovaná svatební pryska se skleničkou.

Podsíbírka Divadelního a Hudebního fondu byly rozšířeny koupí o 205 ks předmětů (rodinné loutkové divadlo ze série „Štapferovy rodinné dekorace pro loutky 18 a 25 cm“) a sběrem o 248 ks předmětů. Celkem tedy 453 ks předměty, což činí 47 přírůstkových čísel.

Podsíbírka Historie – Novější dějiny byla rozšířena nákupem o 16 ks předmětů (alba pohlednic a foto Kaplice, foto návštěva TGM v Kaplici, reklamní materiál k Č. Budějovicím, vojenský ešus čs. legií v Rusku), dary o 98 ks předmětů (radiopřijímače) a ze starých fondů bylo převedeno do podsbírk 45 ks předmětů. Celkem tedy 159 předmětů, což činí 28 přírůstkových čísel.

Podsíbírka Historie – Nejnovější dějiny byla rozšířena nákupem o 14 ks předmětů (jednalo se v převážně většině o pozůstalost R. Postla, dále pak o soubor radiopřijímačů a kamer), sběrem o 191 a darem o 36 ks předmětů. Celkem tedy 241 ks předmětů, což činí 45 přírůstkových čísel.

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Do I. stupně evidence bylo zapsáno 201 nových přírůstkových čísel (26 686 předmětů).

Do II. stupně evidence bylo v programu MUSEION zapsáno celkem 623 karet.

Pod vedením V. Dvořákové provádělo Archeologické oddělení periodickou revizi fondu Latén, Řím, Ohrada, Raný středověk. Celkem bylo zrevidováno 11 904 i. č., což představuje 114 268 ks sbírkových předmětů. Pokračovalo se v ukládání sbírek do nových krabic a ve vytváření nových lokačních seznamů.

V roce 2023 byla konzervována a restaurována keramika z výzkumů Archeologického oddělení JČM: zpracování keramických nálezů z výzkumů ZAV Lišov obchvat – zpracováno – slepeno 1 ks torza, revizní zpracování výzkumu AV Ševětín (CB) 1988, i. č. 11 147 – slepeno 6 ks torz – okraje zásobnic – provedena fotodokumentace a mikroanalýzy, odebrání vzorků pro analýzy kruz z povrchu nádob.

Restaurování nádob:

ZAV D4 úsek 7 BOUDY – restaurováno 7 kusů nádob a torz

ZAV D4 úsek 9 MIROVICE (dokončení přechází do 2024)

3 ks nádob z depozitáře v Netolicích

AV Hosty – zásobnice P 74/80 (zpracování přechází do roku 2024)

AV Sedlec P –181/87

AV Milenovice P 74-80

KNIHOVNA

Knihovnice

Všechny knihy a časopisy v odborné knihovně byly evidovány v systému Tritius a opatřovány čárovým kódem.

Zaevidováno bylo celkem 1 093 knih a dalších 158 knih a kompletů periodik. Ve fondu periodik bylo označeno celkem 1 093 jednotlivých čísel periodik a do I. stupně evidence bylo zapsáno 310 jednotek, ve II. stupni 340 jednotek kompletů periodik nově došlých a v rámci rekatalogizace. Průběžně vyřazované duplicitní knihy a periodika byly zpracovány v odpisových seznamech č. 1, 2 a 3/2023, byl proveden odpis a následně se knihy a periodika nabídly kolegiálním institucím. O vyřazené publikace byl zájem a větší část našla uplatnění v jiných knihovnách. V roce 2023 knihovna celkem evidovala 138 557 knihovních jednotek.

V knihovně na Archeologickém oddělení probíhala reorganizace uložení knih, některé svazky byly převezeny do depozitáře Nádražní, v programu Tritius byla nutná změna lokací a signatur u přemístěných knih. Došlo tím k uvolnění místa pro další nové přírůstky.

Ve fondu odborné knihovny bylo svázáno a převázáno 64 svazků kompletů periodik. Probíhaly též fyzické revize u odcházejících pracovníků muzea a dle plánu se uskutečnily revize absenčních výpůjček u zaměstnanců muzea.

Eva Náprstková

Do podsbírký č. 19 bylo do I. stupně evidence zaevidováno 6 přírůstkových čísel o celkovém počtu 65 ks. Do II. stupně evidence bylo celkem zaevidováno 83 přírůstkových čísel o celkovém počtu 149 ks.

Eva Náprstková se do pracovního procesu vrátila z mateřské dovolené závěrem března 2023. Pracovala jako členka komise-přebírající při inventarizaci podsbírký č. 19 na základě příkazu ředitele č. 2/2023 k rozdělení podsbírek mezi dva kurátory. V souvislosti s tím proběhlo během roku stěhování části podsbírký

č. 19 a její oddělení od podsbírký č. 18, jehož součástí byla i výměna depozitárních prostor. Současně s přemístěním části podsbírký č. 19 do nového depozitáře došlo i k vytvoření nového lokačního seznamu, podle něhož byly označeny všechny regálové police. Došlo i k přebalení celé sbírky Písni a modliteb do nových vyhovujících archivačních obalů. Průběžně byl vytvořen seznam předmětů (signatura PPT) bez dosavadní evidence charakteru grafických listů, map, plánů, rukopisů a dalších písemností, jejichž výsledný počet činí 4 430 ks.

V roce 2023 bylo do programu Museion přidáno 224 digitalizovaných souborů (fotografií, skenů) ke sbírkovým předmětům. V rámci vzájemné spolupráce se Státním oblastním archivem v Třeboni bylo zadáno restaurování 8 ks sbírkových předmětů z podsbírký č. 19.

Během roku 2023 probíhala na základě příkazu ředitele č. 5/2023 také inventarizace podsbírký č. 21 Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média (Filmotéka), která byla dokončena v lednu 2024. Během inventarizace bylo kompletně vyměněno vybavení depozitáře filmotéky. Namísto starých nevyhovujících regálů bylo zakoupeno pět uzavíratelných plechových skříní, do nichž byly sbírkové předměty seřazeny dle nově vytvořeného lokačního seznamu. Zároveň bylo do programu Museion přepsáno a doplněno 296 karet signatury Fi. Podstatnou část inventarizace představovalo sepsání dosud neevidovaných předmětů do pomocné evidence pod signaturou PFi (staré filmové pásky, CD, DVD, magnetofonové pásky a předměty předané z Regionálního odborného pracoviště pro lidovou kulturu). Celkově jde o 677 položek o celkovém počtu 752 ks.

Ve spolupráci s Lucií Šimkovou, Martinem Dvořákem a Lukášem Pelikánem probíhalo také čištění datových úložišť po fotografce Heleně Motyčkové, která odešla koncem roku 2022 do důchodu. Bylo přistoupeno i k zpracování digitálních fotografií a filmových záznamů z let 2003–2022 uložených na datových úložištích Jihočeského muzea. Lucie Šimková nejprve v prvním pololetí roku 2023 prováděla rozřídění fotografií, jejich přiřazování k přírůstkovým číslům a uložení do nově vytvořených přehledných složek. V druhé polovině roku pak správkyňe sbírky spolu s Lucií Šimkovou přistoupily k průběžnému promazávání duplicitních či nekvalitních fotografií, které bude probíhat i v roce 2024. Výsledkem by měl být jejich postupný zápis do II. stupně evidence.

Lukáš Pelikán

Do podsbírký č. 18 (Knihy) bylo do I. stupně evidence zapsáno jedno přírůstkové číslo o počtu 9 ks. Jde o nákup starých tisků a tisků z 19. století. Předměty byly v roce 2023 již zaevidovány do II. stupně evidence.

Kurátor pracoval jako člen komise-předávající při inventarizaci podsbírký č. 19 na základě příkazu ředitele č. 2/2023 k rozdělení podsbírek mezi dva kurátory. Proběhlo též sepsání veškerého dosud neevidovaného materiálu v podsbírci č. 18, čímž vznikl soubor pomocné evidence čítající 511 ks. Proběhlo dolepení všech lokačních štítků v depozitáři starých tisků. Bylo dokončeno restaurování starých tisků (ST 556, ST 1079, ST 2352, ST 2404). V rámci digitalizace bylo do evidenčního programu Museion doplněno 52 fotografií předmětů.

V případě podsbírký č. 20 kurátor průběžně dle potřeby předával negativy k digitalizaci na nově zřízené digitalizační pracoviště JčM, kde kolegyně Tereza Velíšková a Natálie Kočerová skenovaly muzejní sbírku diapositivů a negativů. V závěru roku byl za pomoci Evy Náprstkové zahájen výběr vhodných skleněných desek určených k digitalizaci externí firmou.

Bylo zakoupeno celkem 5 plechových skříní pro uložení farní knihovny českobudějovické,

Nové skříně v depozitáři starých tisků.

jejíž původní umístění na úzkých regálech bylo z dlouhodobého hlediska neúnosné. Dále byly koupeny 3 plechové skříňe pro uložení knih ze souboru Diecézního muzea a jedna skříň pro pozůstalosti v depozitáři fototéky. Bylo koupeno 6 polic (1 regál) pro rozšíření úložných prostor depozitáře starých tisků.

Ve spolupráci s Lucií Šimkovou, Evou Náprstkovou a Martinem Dvořákem probíhalo čištění dat na serveru, discích a počítačích po fotografce Heleně Motyčkové. Díky usilovné práci zejména kolegyně Šimkové bylo zredukováno nadměrné množství kopií souborů zaplňujících 4 TB dat na cca 1,7 TB.

Kurátor se podílel na soupisu pomocné evidence grafiky, map, plánů, rukopisů a písemností podsbírký č. 19. Účastnil se též vyžádaného stěhování depozitářů kvůli fyzickému oddělení podsbírký č. 18 a č. 19 a byl členem komise při inventarizaci podsbírký č. 21 Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média (Filmotéka).

V rámci digitalizace vzniklo v roce 2023 na skeneru Zeuschel celkem 3 561 souborů, vč. materiálů pro výstavní a expoziční účely jiných oddělení muzea. Snížený počet skenů způsobila celoroční závada a složitá jednání vedoucí k několika servisním zásahům.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Evidence sbírek

Přírodovědné oddělení zaevidovalo do I. stupně celkem 16 224 ks. Do II. stupně bylo zaevidováno celkem 17 779 ks a 507 karet bylo rekatalogizováno (viz tabulka CES v příloze). Byly aktualizovány lokální seznamy.

Geologie: Do II. stupně evidence byly zpracovány přírůstky Z 94/2018, Z 3/2020, Z 12/2020, celkem bylo vytvořeno 334 inventárních karet. Byla provedena rekatalogizace 67 inventárních karet.

Botanika: Vzhledem k nedostatku pracovních sil (vytížení dokumentátorky) neproběhlo zapsání vlastních sběrů do prvního stupně evidence. Do druhého stupně evidence bylo převedeno 729 ks herbářových položek M. Lepšího (Z 4/2020), 245 ks P. Lepšího (Z 360/2020), 43 ks L. Ekrtů (Z 359/2020), 71 ks R. Pauliče (Z 361/2020).

Entomologie: Do I. a následně do II. stupně bylo zaevidováno celkem 359 inventárních čísel ze dvou přírůstků: Z 181/2023 – vlastní sběry vážek na 189 evidenčních kartách a Z 232/2023 – dar – lepidopterologická sbírka Vlastislava Mikeše na 170 evidenčních kartách. Proběhla rekatalogizace 1 639 inventárních čísel, resp. katalogizačních karet. Probíhalo postupné zpracovávání sbírky Ing. Karlíka (akvizice z roku 2023).

Zoologie: Na základě dvou žádostí kurátora byl 26 preparovaným jedincům obratlovců přidělen identický počet přírůstkových čísel (Z 138/2023 – Z 152/2023 a Z 202/2023 – Z 212/2023). Jednalo se o 15 interně preparovaných savců (sestavajících z 24 kusů preparovaných položek) a 11 externě zhotovených dermoplastických preparátů ptáků a savců. Osmi sbírkovým předmětům byla přidělena inventární čísla a v souvislosti s tím byly vyhotoveny inventární karty (ZV 2780 – ZV 2787).

Revize, inventarizace

Proběhlých inventarizací se zúčastnili příslušní kurátoři podsbírek, dokumentátorka I. Šťastná a pracovnice centrální evidence sbírek JČM.

Mykologie: Proběhla úplná inventarizace podsbírký. Její výsledky jsou shrnuty v „Závěrečném protokolu o provedení inventarizace sbírky Jihočeského muzea, podsbírký č. 6, sign. M, v roce 2023“ a v „Zápise o nedostatcích zjištěných při inventarizaci sbírky Jihočeského muzea, podsbírký č. 6, sign. M, provedené v roce 2023“.

Zoologie: V období 1. 10.–30. 11. 2023 proběhla kompletní inventarizace podsbírký zoologie. Její výsledky jsou shrnuty v „Závěrečném protokolu o provedení inventarizace sbírky Jihočeského muzea, podsbírký č. 8, sign. ZV, v roce 2023“ a v „Zápise o nedostatcích zjištěných při inventarizaci sbírky Jihočeského muzea, podsbírký č. 8, sign. ZV, provedené v roce 2023“.

Péče o sbírky

Průběžně (minimálně 2× měsíčně) probíhaly kontroly stavu depozitářů a sbírkových předmětů, zejména z hlediska napadení škůdci. Depozitáře entomologie, mykologie a zoologie byly v květnu a v listopadu ošetřeny dýmovicemi Dobil Fumigator. Fumigaci provedl kurátor L. Černý. Průběžně pokračovala cyklická desinsekce sbírek formou vymrazování, zejména předmětů z podsbírek botaniky a mykologie. Veškeré sbírkové předměty vyjmuté z depozitářů (za účelem jejich studia, vystavení či zapůjčení) byly před jejich opětovným uložením ošetřeny buď insekticidními dýmovicemi, nebo vymražením.

Geologie: Bylo prováděno průběžně čištění sbírkových ukázek, popř. úprava vzorků a lepení, kontrola evidence vzorků a označení vzorků inventárními čísly.

Mykologie: V rámci kompletní inventarizace podsbírký mykologie bylo u tří herbářových položek hub zjištěno napadení škůdci – tyto předměty budou navrženy k vyřazení.

Botanika: Do centrálního herbáře byly zařazeny přírůstky. Probíhala průběžná preventivní kontrola a vymrazování sbírky.

Entomologie: Byla vytvořena systematická struktura uložení sbírkových předmětů.

Zoologie: V rámci kompletní inventarizace podsbírký zoologie prošly odpovídající kontrolou všechny sbírkové předměty. Trvajícím problémem při péči o sbírkové předměty, uložené v depozitáři zoologie, byla nadměrná poruchovost stacionárního klimatizačního systému: Např. v první polovině roku 2023 byla maximální přípustná teplota v depozitáři zoologie překročena při celkem 17 kontrolách.

Konzervace, preparace a restaurování

Botanika: V rámci odstraňování insekticidu Lindan z podsbírký botaniky byla dokončena adjustace všech vyčištěných položek (prováděly I. Šťastná a M. Kroneislová). Na konci roku byla celá podsbírký vyčištěna a všechny vyčištěné herbářové položky (ca 31 000 ks) byly adjustovány na nové herbářové papíry. I. Šťastná, M. Kroneislová a J. Kučerová prováděly adjustaci herbářových položek V. Žily (Z 249/22).

Entomologie: Dokumentátorka I. Šťastná přepíchala sbírku motýlů J. Holmana do nových entomologických krabic a zahájila přepíchávání sbírky motýlů Jiřího Ebenhoha. Sbírký bejnomerek Dr. Marcely Skuhravé (402/71) resp. bejnomorkami napadených rostlin přepíchala na nové papíry archivní kvality.

Zoologie: Dokladovou preparaci ptáků prováděl interně J. Kaurov. Zhotovil 175 balků a u 15 jedinců preparoval vybrané části jejich těl (zpravidla křídla, ocas, nohy). Osm ptáků a tři savci byli preparováni externě formou dermoplastických preparátů (M. Jakubec). Všichni obratlovci byli před preparací standardně zoologicky zpracováni a byl jim odebrán a odpovídajícím způsobem uchován i tkáňový vzorek, který umožní případné budoucí genetické analýzy. Bývalý dokumentátor L. Černý demonstroval J. Kaurovovi preparaci balku kuny skalní a I. Šťastnou proškolil v práci s tekutinovými preparáty (výměna fixační tekutiny a uzavírání silikonem).

Entomologie: Kurátor L. Černý preparoval 62 dokladových položek vážek. Na vyžádání provedl čtyři fumigační zásahy v historické budově Jihočeského muzea k potlačení invaze molů šatních a zavěječů papírkových.

Digitalizace

Geologie: Byly pořízeny, popř. dále upraveny digitální fotografie 100 inventárních čísel. Tyto fotografie byly následně vloženy do evidenčního programu Museion.

Mykologie: Ve spolupráci s L. Šimkovou (CES) proběhl pilotní hromadný import (100 záznamů) do evidenčního programu Museion.

Botanika: Byly pořízeny digitální fotografie 265 herbářových položek (inventárních čísel) na nově vybudovaném digitalizačním zařízení. Botanik se podílel na vytvoření digitalizačního zařízení a vytvoření metodiky digitalizace v souladu se současnými standardy včetně přípravy ukládání a prezentace digitalizátů (zapojení do projektu „Národní repozitářová platforma“ a využití prezentačního systému JACQ). Ve spolupráci s L. Šimkovou (CES) proběhl hromadný import 5 792 záznamů do evidenčního programu Museion.

Entomologie: Byly pořizeny pracovní fotografie sbírkových předmětů z vybraných přírůstkových čísel (Z 195/1999, Z 114/2005, Z 232/2023) a uloženy v evidenčním programu Museion.

Zoologie: Do evidenčního programu Museion byl v souvislosti s evidencí do II. stupně uložen snímek sbírkového předmětu ZV 2787.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Do I. stupně evidence bylo zapsáno 173 nových přírůstkových čísel (1 729 ks předmětů). Do II. stupně evidence bylo v programu MUSEION zapsáno nově celkem 541 inventárních čísel (karet) a odbornou rekatologizací 2 273 karet.

Proběhly dvě nákupní komise (červen a prosinec).

Restaurování a konzervace

V roce 2023 bylo k externímu restaurování u **podsbírky UP** zadáno sklo (UP 2752, UP 3830, UP 3838, UP 3909, P3 111, P3 174).

K ošetření do konzervátorské dílny JČM bylo zadáno: 3 ks nábytku, 14 ks keramiky, 9 ks hudebních nástrojů, 3 ks kovů. Na místě v depozitáři byl ošetřován podle potřeby nábytek.

U **podsbírky Výtvarné umění** byly zadány mimo JČM k restaurování 2 ks portrétů od neznámých malířů (Neznámá šlechtična, Johann Franz Freiherr von Linker).

Konzervace v rámci muzea: bylo předáno 70 ks kvůli fyzickému stavu a na výstavu.

U **podsbírky Národopisu** bylo konzervováno v rámci JČM: dřevěná polychromovaná pieta a krucifix.

V průběhu roku se podíleli kurátoři podsbírky Etnografie a konzervátoři na vyčištění stálé expozice v hlavní budově JČM a expozic na Žumberku a Buškově hamru. Dále pomáhali při instalacích, převozech a revizích sbírek.

Mimo JČM: konzervování a čištění textilu – celkem 23 ks živůtků a šňěrovaček.

U **podsbírky Numismatika** – čištění sbírkových předmětů podle potřeby, systematizace uložení sbírky, úprava a výměna ukládacích obalů.

Další formy péče o sbírkové předměty

U **podsbírky Divadelní a hudební fond** se pokračovalo ve fotodokumentaci divadelního fondu a vkládání fotek do programu Museion. Došlo i k ukládání sbírkových předmětů do nových obálek z odkyseleného papíru.

Uskutečnil se převoz loutek Malého divadla z depozitáře v Netolicích do depozitáře v Ledenicích, uložení do polic a zpracování do 1. stupně evidence, odvoz sbírkových předmětů z místnosti 1.07 do depozitáře v Ledenicích a jejich uložení. Následovala rekonstrukce depozitáře 1.07 v depozitárním objektu L. B. Schneidera – výměna podlahové krytiny, výmalba, nastěhování starých a nových lístkovnic, započata kompletní reorganizace depozitáře, bude dokončena v roce 2024.

Kontrola dlouhodobé zápůjčky v Týně nad Vltavou – oprava a aktualizace smlouvy dle zjištěných nedostatků po revizi.

Kontrola klimatu a úklid depozitářů.

Externí restaurování a konzervování nebylo realizováno.

U **podsbírky UP** došlo k přejmenování starší fotodokumentace a její nahrání do Museionu (350 ev. čísel).

Nová fotodokumentace předmětů – náhledové fotografie pořízené kurátorem (320 ev. čísel), profi fotografie pro katalogy a eSbírky pořízené fotografy (90 ev. čísel).

U **podsbírky Národopis** pokračovalo přiřazování fotografií ke kartám v Museionu. V roce 2023 bylo digitalizováno 395 ks předmětů.

Podsbírka **Historie – „K“**: v roce 2023 bylo naskenováno 1 500 ks sbírkových předmětů.

Podsbírka **Historie – „S“**: historik nejnovějších dějin pokračoval v dlouhodobém programu digitalizace plakátů: externě bylo zdigitalizováno 1 000 ks plakátů a dalších 500 ks předmětů naskenováno pro potřeby Museionu.

U **Divadelního a Hudebního fondu** prováděly kurátorky fotodokumentaci sb. předmětů (foto + skeny) – do programu Museion vloženo 2 144 fotografií.

U **podsbírky Numismatika** kurátorka skenovala sbírkové předměty – 60 inv. č., průběžně přiřazování fotografií k záznamům v Museionu.

Revize a inventarizace

V rámci revizní činnosti proběhly v roce 2023 následující akce:

UP – Hana Cukrová

Dokončena mimořádná inventarizace podsbírky č. 17 – Uměleckoprůmyslové práce, odevzdána revizní zpráva. Pokračovaly dohledávky a přiřazování předmětů k ev. číslům (dohledáno 8 ev. čísel), v programu Museion pokračovaly aktualizace záznamů po mimořádné inventarizaci.

UP – Hynek Rulíšek

Na základě výsledku revizí podsbírek pokračovaly opravy v programu Museion u podsbírek UP a VS. Byly vytvořeny pomocné evidence dohledaných předmětů (bez čísla s určením, rozměry, lokací a fotodokumentací).

Národopis – Václav Holas a Jan Šimánek

V průběhu revize byly průběžně čištěny a kompletovány předměty uložené v depozitářích. Důraz byl kladen na správné označení předmětů, na doplnění viditelnými štítky. Pořizována byla fotografická dokumentace. Hlavní důraz jsme v uplynulém roce kladli na lepší uložení sbírky textilu. Oba depozitáře pro textilní sbírku byly doplněny vhodnými regály, depozitáře byly systematizovány a předměty byly následně po poradě s konzervátorkou vhodně ukládány do nových krabic určených pro deponování příslušných předmětů. V průběhu roku se podařilo dokončit lokační seznam pro depozitář v Ledenicích L4. Karel Zámek prováděl další nutné práce spočívající v ochranných nátěrech, údržbě venkovních betonových ploch a pomoci při instalaci regálových systémů. Rovněž byl naplánován postup a nakoupen materiál pro zateplení depozitářů L3 a L8. V objektu se podařilo významně rozšířit depozitární prostory vybudováním vestavěného patra ve stávajícím přístřešku L6. V depozitářích byly průběžně kontrolovány klimatické podmínky. V depozitáři L6 se ukazuje jako problematická kondenzace vody na střeše, kterou bude v budoucnu potřeba řešit. V průběhu letních měsíců proběhlo kompletní stěhování dlouhodobé zápůjčky ze zemědělského muzea v Netěchovicích do depozitárních objektů na letišti v Plané. Na začátku a konci sezóny byla provedena pravidelná kontrola a údržba v expozici lidového nábytku a řemesel na tvrzi Žumberk a na Buškově hamru. Identifikace předmětů bez čísel. Ukládání nových sbírkových předmětů a předmětů vrácených z výpůjček.

Historie K – Leoš Nikrmajer

Kompletní revize podsbírky novějších dějin sign. K a podsbírky starých fotografií sign. F ve spolupráci s CES včetně revizní zprávy (leden–prosinec 2023).

Práce v depozitářích

UP – Hana Cukrová

Pořádání předmětů v depozitářích, úklid v depozitářích, popis evidenčními čísly.

Lokační seznamy – průběžně aktualizace (dohledávky, opravy).

Identifikace předmětů bez čísel.

Ukládání nových sbírkových předmětů a předmětů vrácených z výpůjček.
Celoroční kontrola klimatu v depozitářích.
Kontrola expozice Žumberk.
Kontrola dlouhodobých zápůjček – Nové Hrady, Třeboň.
Podklady pro objednávky.
Asistence při revizích EZS a EPS v depozitářích.
Vybavování nového depozitáře skla (skříňně zakoupené z ISO, přesuny předmětů).

UP – Hynek Rulíšek

Kontroly stavu předmětů uložených v depozitáři a kontrola klimatických podmínek. Optimalizace ukládání předmětů v depozitáři, aktualizace lokačních seznamů a fotografování sbírkových předmětů v rámci revizí, vyřešení klimatických podmínek v depozitáři. V případě klimatu v depozitáři kovů posílení o druhý odvlhčovač napojený hadicí na odpad. Během revizí mimo zavěšených šftků popisování sbírkových předmětů inventárními čísly a kontrola stávajících z důvodu zjištění, že jsou v mnoha případech popsány špatnými čísly. Kontrola stavu předmětů vystavených na Žumberku, ve stálé expozici a v rámci dlouhodobých výpůjček mimo JčM.

Národopis

V. Holas, K. Zámek a J. Kossl společnými silami zracionalizovali depozitář Ledence – stodola a Ledence – přístavek, dostavěli nové regály a přesunuly sbírkové předměty dle potřeby. Postaveno bylo nové mezipatro v přístěnku dep. Ledence – nové uložení sbírkových předmětů.

Proběhly pravidelné kontroly na začátku a konci sezóny v expozici lidového nábytku a řemesel na tvrzi Žumberk a na Buškově hamru.

Výběr předmětů a příprava výpůjček pro výstavy jiných institucí.

Numismatika

Čištění sbírkových předmětů podle potřeby, systematizace uložení sbírky, úprava a výměna ukládacích obalů.

Divadelní a hudební archiv

Pokračování ve stěhování do nových depozitářů v Ledenicích, pořádání předmětů v depozitářích. Byly vytvořeny lokace a uloženy do programu Museion.

Pokračování ve fotodokumentaci divadelního fondu a vkládání fotek do programu Museion včetně digitalizovaných plakátů a scénických návrhů).

Reorganizace fonotéky.

Přebalování notovin do odkyselených obálek.

Kontrola klimatu a úklid depozitářů.

Historie novějších dějin

Lokační seznamy – doplňování a úpravy v souvislosti s revizí podsbírek novějších dějin a starých fotografií.

Zápůjčky sbírkových předmětů jednotlivým subjektům (muzeím).

Fotografování sbírkových předmětů, systematizace sbírek a úklidové práce v depozitáři Ledence.

Historie nejnovějších dějin

Práce v depozitáři v ul. FS 4, aktualizace lokačních seznamů v místnosti 205 a v místnosti 208.

Pořádání depozitáře v Ledenicích, tvorba lokačních seznamů, focení předmětů.

Výběr a seznam plakátů k digitalizaci pro studio dr. Ivo Hajna – 1 000 ks položek.

Příprava na revizi podsbírký 10 – Historie „S“, která proběhne v roce 2024 a 2025.

Konzervátorka obrazů a polychromie

Konzervované předměty v roce 2023 (počty dle konzervátorských zpráv): pro UP (H. Cukrová): 6 ks př. z kamene pro výstavu „Kameny pro krásu i dekoraci“, 10 ks pro jiné účely, pro Národopis (V. Holas): 1 ks pro Velikonoční výstavu, pro historii nejnovějších dějin: 10 ks pro zápůjčku do Borovan, pro Výtvarné um. (H. Rulíšek): 3 ks obrazů a 1 ks rám. Celkem: 31 ks. Pro Státní oblastní archiv v Třeboni zrestaurován 1 ks obraz (náročnější zákrok). Dále výpomoc při instalacích, deinstalacích, převozech a revizích sbírek. Čištění stálé expozice Národopisu. Konzultace rozvoje preventivní ochrany s kurátory i technickým oddělením. Kontrola vystavených exponátů.

Pravidelná kontrola v expozicích Žumberk, Nové Hrady, Trocnov.

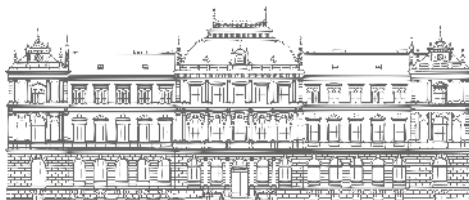
Konzervátor uměleckořemeslných předmětů ze dřeva a mobiliáře

Konzervované předměty v roce 2023 (počty dle konzervátorských zpráv): etnografie 2 ks, umělecký průmysl 8 ks, archeologie 1 ks, novější dějiny 2 ks, nejnovější dějiny 9 ks. Celkem 22 ks. Dále výpomoc při instalacích a převozech sbírkových předmětů, konzultace při přípravě výstav. Průběžná kontrola výstav a expozic. Čištění stálých expozic.

Pravidelná kontrola v expozicích Žumberk, Buškův hamr, Trocnov.

Konzervátor kovů

Pravidelná kontrola v expozicích Žumberk, Buškův hamr, Trocnov. Pravidelné konzultace k dohledaným předmětům uměleckoprůmyslových a vojenských sbírek. Konzervace a restaurování 97 ks sbírkových předmětů, převážně z fondu uměleckého průmyslu, z čehož 2 kusy obsahovaly více součástí (miniaturní nářadíčko 10 ks a nábytkové kování 80 ks), 3 ks z fondu nejnovějších dějin, většina předmětů byla určena na výstavu. Konzervace a čištění 4 ks filmových kostýmů pro Archeoskanzen Trocnov. Konzultace pro veřejnost i odborné pracovníky zřízovaných organizací. Čištění expozic.

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Výstavy

4. 5.–16. 7. 2023: Co přinesla dálnice. Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku. In: Muzeum v Soběslavi (spoluautoři: R. Krajíc, F. Janda, P. Zavřel, H. Gruber a kol.).

5. 6.–30. 6. 2023: Depot z mladší doby bronzové z Krtel u Netolic. Unikátní doklad hornického špičku na těžbu soli. JČM – exponát měsíce (O. Chvojka).

Přednášky

Pracovníci oddělení proslovili 14 přednášek z oboru archeologie na konferencích i pro veřejnost.

1. 25. 3. 2023: O. Chvojka: Záchranný archeologický výzkum v jihočeské trase dálnice D4 v roce 2022. In: Jihočeská pobočka České archeologické společnosti. Husitské muzeum v Táboře.
2. 25. 3. 2023: O. Chvojka: Jednota přes hranici. Indikátory ekonomických a sociálních vztahů epochy popelnicových polí v česko-bavorském prostoru. Informace o zahajovaném grantovém projektu. In: Jihočeská pobočka České archeologické společnosti. Husitské muzeum v Táboře.
3. 4. 4. 2023: O. Chvojka: Záchranný archeologický výzkum v jihočeské trase dálnice D4 v roce 2022. In: Archeologické výzkumy v Čechách v roce 2022. Národní muzeum v Praze.
4. 18. 4. 2023: O. Chvojka: Co přinesla dálnice. Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 na Českokubudějovicku a Českokrumlovsku. In: Obecní kino Velešín.
5. 22. 6. 2023: O. Chvojka – B. Zirngibl: Einheit über die Grenze. Indikatoren für wirtschaftliche und soziale Beziehungen zwischen Böhmen und Bayern während der Urnenfelderzeit. Informationen zum kürzlich begonnenen Projekt. In: Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/ West- und Südböhmen/ Oberösterreich. 31. Treffen. Plasy.
6. 22. 6. 2023: F. Kubů – P. Zavřel: Der Goldene Steig. Lust und Leid der Erforschung des berühmten mittelalterlichen Handelsweges. In: Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/West- und Südböhmen/Oberösterreich 31. Treffen. Plasy.
7. 29. 7. 2023: O. Chvojka: Zlato v pravěku jižních Čech. In: Přírodovědné muzeum Semeneč, Týn nad Vltavou.
8. 19. 8. 2023: O. Chvojka: Gold der Bronzezeit in Südwestböhmen. In: International Symposium Gold Treasure of Ebreichsdorf. Prehistoric Gold Finds in the 2nd and 1st Millenium BC in Europe. Wien.
9. 31. 8. 2023: O. Chvojka: What did the Bronze and Iron Age hoards in South Bohemia contain? In: 29th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists. Belfast.
10. 25. 9. 2023: O. Chvojka – T. Šálková et al.: Einheit über die Grenze. Siedlungsformen und Depositionen der Urnenfelderzeit im böhmisch-bayerischen Raum als Indikator für wirtschaftliche und soziale Beziehungen. In: AG Bronzezeit. Tübingen.
11. 3. 10. 2023: O. Chvojka: Bronzezeitliche Hortfunde in Südböhmen und ihre Interpretationsmöglichkeiten. In: Universität Innsbruck.
12. 16. 10. 2023: O. Chvojka – J. John: Nová zjištění na mohylových pohřebištích starší doby bronzové v jižních Čechách. In: 28. mezinárodní konference Starší a střední doba bronzová ve střední Evropě. Vémyslice u Znojma.
13. 26. 10. 2023: P. Zavřel: Sídliště Sedlec z doby římské. Stav zpracování. In: Konference „Archeologie barbarů“. Brno.

14. 11. 2023: F. Kubů – P. Zavřel: Die Geschichte der Erforschung des Goldenen Steiges. Přednáška pro veřejnost. Waldkirchen (BRD).

○ Chvojka pravidelně přednášel na Filozofické fakultě Jihočeské univerzity pro studenty oboru archeologie *Úvod do archeologie, Přehled pravěku a raného středověku, Svět člověka doby bronzové a železné, Suroviny středoevropského pravěku a Doby bronzovou a halštatskou ve střední Evropě*, P. Zavřel pak *Dobu římskou a Dobu stěhování národů*. Vše na Archeologickém ústavu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Zprávy o probíhajících archeologických výzkumech přinášely stránky regionálního tisku a regionální televizní a rozhlasové zpravodajství.

KNIHOVNA

Výstavní činnost

Kurátor knihovních sbírek připravil exponát měsíce března na téma Pochvaly a vyznamenání žáků z 19. století.

Byla zrealizována výpůjčka výstavních panelů z výstavy *Svatá Anežka Česká a obraz její úcty v jižních Čechách* pro farní kostel sv. Anežky České v Českých Velenicích (červenec–listopad 2023).

Pro Novohradské muzeum bylo poskytnuto 10 vybraných výstavních panelů z výstavy *Osobnosti Novohradska* (podzim 2023).

Lukáš Pelikán a Eva Náprstková začali pracovat na zadané výstavě *Znáte je?* a proběhlo několik úvodních seznamovacích porad s autory výstavy Milanem Bednářem, Jiřím Novotným a Jiřím Reinišem. Zároveň byly započaty práce na plánované výstavě fotografií z muzejní fototéky.

Přednášková činnost

24. 1. 2023: L. Pelikán – Osobnosti Novohradska pro Národopisné sdružení při JČM.

18. 4. 2023: L. Pelikán – Osobnosti Novohradska pro U3V TF JČU.

2. 5. 2023: L. Pelikán – Osobnosti Novohradska pro U3V Klubu Aktiv.

29. 5. 2023: E. Náprstková–L. Pelikán–D. Čechová – Za jihočeskými výtvarníky (Karel Štěch) pro Historický klub při JČM.

14. 11. 2023: L. Pelikán – Osobnosti Novohradska (pokračování) pro U3V TF JČU.

Prezentace a propagace

Vedoucí knihovny Jana Klimešová a knihovnice Blanka Irová přispívaly do Souborného katalogu ČR a aktualizovaly a doplňovaly údaje v on-line katalogu knihovny muzea. Lukáš Pelikán se podílel na dokumentaci některých muzejních výstav. Bylo pokračováno v panoramatickém snímání výstavních prostor (výstava *Zvuk času*). Celkem bylo pořízeno 624 jednotlivých fotografií pro 13 panoramatických snímků.

Vedoucí knihovny a administrátorka skladu publikací Jana Klimešová průběžně doplňovala prodejní prezentaci publikací vydaných JČM a také aktualizovala on-line nabídku knih vydaných muzeem v e-shopu na stránkách www.muzeumcb.cz a také ve vývěsní skřínce před budovou muzea.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Expoziční činnost

Všichni pracovníci oddělení se podíleli na odstraňování nedostatků, úpravách a doplňování přírodovědné expozice. Pro průvodce vykonávající v JČM dozorovou službu v expozicích byl V. Mikešem vypracován „Manuál ke kontrolám zoologických sbírkových předmětů v expozici JČM“.

Geologie: Bylo provedeno kompletní čištění všech vitrín ve stálé expozici. V průběhu celého roku probíhalo potřebné odstraňování drobných nedostatků (např. rovnání posunutých exponátů ve vitrínách apod.).

Mykologie: Průběžně byl kontrolován stav lyofilizátů plodnic hub tvořících součást přírodovědné expozice. Vitrína „Jihočeské vápencové ostrovy“ byla doplněna o několik exponátů.

Botanika: Bylo vyměněno několik poškozených rostlin ve stálé expozici. Byl vytvořen scénář pro audioprůvodce přírodovědnou expozicí JČM.

Zoologie: V souvislosti se ztrátou sbírkového předmětu ZV 2767, vystaveného v rámci dioramatu „Rybník s dubovou hrází, podmáčenou olšinou a rákosinou“ přírodovědné expozice JČM, bylo v součinnosti s M. Dvořákem upraveno rozmístění bezpečnostních kamer v sálech 304 a 305. Byly připomínkovány úpravy ve čtyřech zoologických textech, které kurátor dříve vytvořil pro audioprůvodce přírodovědnou expozicí JČM.

Výstavní činnost

Geoložka v první polovině roku připravovala výstavu s názvem „Kameny pro krásu i dekoraci“, která následně proběhla od 23. 6. 2023 do 21. 1. 2024.

Mykolog spoluorganizoval a odborně garantoval pětidenní Výstavu hub v Jihočeském muzeu. Dále ve spolupráci s Mykologickým klubem JČM připravil chodbovou fotografickou výstavu „Houby mykologicky cenných lokalit na Táborsku“. Připravil exponát – lyofilizát plodnic hříbu satana – pro cyklus „Přirůstky do sbírek JČM“.

Botanik se jakožto odborný garant podílel na přípravě výstavy orchidejí 2024. Pro cyklus „Přirůstky do sbírek JČM“ připravil exponáty lžičníku dánského a kapradiny hrálovité.

Geoložka Sandra Venclová při komentované prohlídce výstavy Kameny pro krásu i dekoraci.

Výstava orchidejí, exotických rostlin a zvířat.

Entomolog poskytoval součinnost při přípravě výstavy orchidejí (příprava exponátů do chodby přiléhající k výstavním sálům). Pro cyklus „Přirůstky do sbírek JČM“ připravil exponát „Jihočeské lesklíce“.

Zoolog připravil pro cyklus „Přirůstky do sbírek JČM“ exponát plameňák růžový (*Phoenicopterus roseus*) – pokračování z roku 2022.

Exponát měsíce

Kurátoři přírodovědného oddělení postupně připravili následující exponáty:

Botanik: „Ostružiník tmavorůžový, nový endemický druh České republiky“ (únor).

Geoložka: „Joachim Barrande“ (říjen).

Zoolog: „Dravci s příběhem“ (prosinec).

Přednášková činnost

Geoložka přednesla přednášku v rámci semináře geologů muzeí ČR a SR.

Mykolog přednesl jednu přednášku v rámci programu Mykologického klubu JČM.

Botanik společně s P. Lepším přednesl přednášku „Jak na ostružiníky aneb úvod do tajů batologie“

v rámci podzimního určovacího semináře Botanické komise AMG, která se uskutečnila v září v Jihočeském muzeu. Podílel se na pravidelném ročním cyklu čtyř botanických přednášek Jihočeské pobočky ČBS.

Zoolog v rámci podzimní členské schůze JOK přednesl přednášku o proběhlé jihočesko-hornorakouské ornitologické exkurzi do Alp.

Vycházky

Mykolog vedl jarní vycházku za houbami pro členy Mykologického klubu JČM. Dvě vycházky za houbami určené veřejnosti, naplánované na srpen, byly zrušeny z důvodu slabého růstu hub.

Botanik společně s P. Lepším vedl 4. 11. exkurzi pro veřejnost „Roste jmelí jedlové a šicha černá v lesích u Loučovic?“. V rámci podzimního určovacího semináře Botanické komise AMG vedl společně s P. Lepším dvě exkurze do okolí Včelné (12. 9.) a Zlaté Koruny (13. 9.).

Spolupráce se školami

Geoložka připravila a v březnu organizovala Krajské kolo Geologické olympiády 2023 pro žáky základních a středních škol.

Mykolog v rámci výstavy hub v JČM provedl výklad pro několik tříd středních škol.

Botanik 26. 4. provedl studenty kurzu Preparační techniky (PřF JU) deponitářem botaniky.

Entomolog v květnu provedl studenty PřF JU deponitářem entomologie.

Zoolog 26. 4. provedl studenty kurzu Preparační techniky (PřF JU) badatelnou a deponitářem zoologie.

Prezentace a propagace expozic, výstav, výzkumných a dokumentačních úkolů

Geoložka v rámci propagace výstavy „Kameny pro krásu i dekoraci“ poskytla krátký rozhovor Jihočeské televizi.

Mykolog na vyzádání podával aktuální informace zástupcům regionálních médií. Poskytl rozhovor pro jihočeské vysílání Českého rozhlasu. Do propagační skříňky Mykologického klubu JČM postupně umístil pět upoutávek na zajímavé druhy hub rostoucí v jižních Čechách.

Ostatní akce

Kurátoři přírodovědného oddělení M. Beran, L. Černý, M. Lepší a V. Mikeš formulovali tematické okruhy pro plánovanou přírodovědnou naučnou stezku v areálu Památníku Jana Žižky z Trocnova.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

UP – Hana Cukrová

Deinstalace exponátů měsíce prosince "Secesní sklo". Instalace a deinstalace exponátů měsíce července – srpna „Muzejní maličkosti“. Deinstalace nábytku ve výstavě „Zvuk času“. Instalace předmětů UP ve výstavě „Kameny pro krásu a dekoraci“. Instalace předmětů UP v „Přirůstkách do sbírek“. Zahájení přípravy výstavy hudebnin a hudebních nástrojů plánované na rok 2025.

Interní zápůjčky – Velikonoční výstava.

Externí zápůjčky – pro Národní galerii v Praze, výstava „Josef Mánes: Člověk – umělec – legenda“ (31. března 2023 – 16. července 2023, Praha).

Komentovaná prohlídka expozice „Příběh města“ a výklad o přípravě stálých muzejních expozic pro seminář studentů dějin umění FF JU (15. 5. 2023).

Rozhovor pro ČT, propagace exponátů měsíce „Muzejní maličkosti“ (30. 6. 2023).

UP – Hynek Rulíšek

Samostatné výstavy: Exponát měsíce – rychtářské meče.

Spoluúčast na výstavě JČM: *Kameny pro krásu a dekoraci*.

Národopis – Václav Holas a Jan Šimánek

Revize a prodloužení zápůjček pro muzea a stálé expozice ve Zlaté Koruně, Chvalšínách, Netěchovicích, Nepomuku.

Zápůjčka předmětů pro vánoční výstavy pro muzea v Českém Krumlově a Písku.

Zápůjčka pro výstavu historického textilu v Českém Krumlově.

Zápůjčka pro výstavu „Ryba v lidové tradici“ ve Znojmě.

Příprava a realizace velikonocní výstavy „Strejčku a tetičko, dejte taky vajíčko“.

Příprava a realizace vánoční výstavy „Pohádkové Vánoce Vojtěcha Kubašty“.

Zápůjčka předmětů pro výstavní příležitost exponát měsíce (květen).

Rozhovory v ČRO České Budějovice (téma Velikonoce, Vánoce).

Podcast Velikonoce za dob našich předků.

Divadelní a hudební archiv – Petra Prokopcová

Zapůjčeny předměty do „vitríny přírůstků“ v prostorách hlavní budovy JČM.

Přednáška pro Historický klub při JČM na téma Historie a typologie loutek z divadelního fondu JČM (17. 4. 2023).

Historie novějších dějin – Leoš Nikrmajer

Spolupráce (společně s Milanem Binderem a Jiřím Petrášem) na realizaci výstavy *Obrazy z historie českobudějovického náměstí* (vernisáž 30. 6. 2023).

Příprava výstavy *Lví silou, vzletem sokolím* – výběr předmětů ze sbírek JČM a sokolské župy (Sokola České Budějovice), administrativní vyřízení zápůjčky z Národního muzea v Praze, podklady k polepům do tisku (skenování a popisky), korektury vypracovaných textů (Sokol), kompletní vypracování popisek.

Přednáška pro Akademii třetího věku na téma Znamé i méně známé osobnosti Českých Budějovic v JČM (10. 1. 2023).

Přednáška pro Historický klub na téma Historie a typologie loutek z divadelního fondu JČM.

Přednáška v rámci akce Vycházky za historií na téma Městský chudobinec a místní sociální problematika v Českých Budějovicích za 1. republiky (2. 11. 2023).

Historie nejnovějších dějin – Jiří Petráš

Spolupráce (společně s Milanem Binderem a Leošem Nikrmajerem) na realizaci výstavy *Obrazy z historie českobudějovického náměstí* (vernisáž 30. 6. 2023).

Příprava a realizace zápůjčky pro město Borovany – výstava u příležitosti 70 let od povýšení Borovan na město *Borovanské retronávraty* (květen–září).

Příprava a realizace zápůjčky pro Regionální muzeum v Českém Krumlově – *Vánoční výstava* (listopad–prosinec).

Rešerše – vyhledávání sbírkových předmětů na výstavu JČM *Druhý život Jana Žižky*.

Příprava a realizace exponátu měsíce.

Přednáška pro Akademii třetího věku (leden).

Přednáška pro ZŠ Lomnice nad Lužnicí (březen a květen).

Přednáška pro Komunitní centrum v Trhových Svinech (listopad).

Konzervátorka obrazů a polychromie – Kristýna Reindlová

Akreditované přednášky pro obor Dějiny umění na FF JU v letním semestru – „Úvod do restaurování uměleckých předmětů“.

EDUKAČNÍ ODDĚLENÍ

V roce 2023 dosáhla návštěvnost edukačních programů, workshopů a dalších akcí vyšších čísel. Celkově jsme v rámci edukačního oddělení vykávali 24 850 obslužených a věříme, že i spokojených návštěvníků. Programy, workshopy a nejrůznější akce navštěvovali děti z MŠ, ZŠ a SŠ s doprovodem, senioři, sociálně a zdravotně znevýhodněné skupiny i veřejnost.

Edukační program „Poznej houby“.

Zdařile proběhly nově vytvořené edukační programy „12 hodin“, „Umění subsaharské Afriky“ a menšími dětmi velice oblíbený program „Pat a Mat“. Velkému zájmu návštěvníků se těšily také již tradiční edukační programy ke krátkodobým výstavám „Poznej houby“, „Svět orchidejí a sukulentů“ a edukační programy k velikonoční a vánoční výstavě.

Často navštěvované byly také edukační programy ze stálé nabídky. V roce 2023 byly nejnavštěvovanější programy vázané na Muzejní kufříky: „Život v době kamenné – lovci a sběrači“, „Život v době kamenné – první zemědělci“, „Život v době bronzové – využití prvních kovů“, „Život v době železné – rozvoj řemesel“, „Život v době římské – neklidné sousedství“, „Život v době stěhování národů – Slované na našem území“, „Život v době románské – Čechy v době knížecí“ a „Život v době lucemburské – střední Evropa předhusitská“. Prostřednictvím kufříků interaktivně zpřístupňujeme základní fakta, specifika a předměty daných období. Předměty jsou také efektivní pomůckou při

Edukační program v Trocnově „Život ve středověku“.

Výtvarné aktivity během Muzejní noci.

edukačních aktivitách osob se zdravotním znevýhodněním. S Muzejními kufříky jsme realizovali programy také přímo v samotných školách a dalších institucích.

Z edukačních programů vázaných na stálou expozici s ohledem na počet návštěvníků jednoznačně vyniká „Přírodověda“. Stálá archeologická, přírodovědná a národopisná expozice je koncipována interaktivní, zážitkovou formou s cílem vtáhnout návštěvníka do prostředí. Tento koncept interaktivity se rovněž odráží v edukačních programech k jednotlivým částem expozice, a to: „Přírodověda“, „Geologie“, „Archeologie“ a „Národopis“. U všech v roce 2023 proběhla evaluace a následné zkvalitnění edukačních materiálů a pomůcek.

V roce 2023 se uskutečnily také stálé venkovní edukační programy: „Pojď ven s Emilem holubem“, „Město České Budějovice v proměnách času“ a „Po stopách koněpřežky“.

Velký počet školních skupin zavítal také do areálu Památníku Jana Žižky z Trocnova, kde jsme v loňském roce nabízeli edukační program „Trocnov – rodiště Jana Žižky“. Tento program byl často kombinován s edukačními programy v novém Archeoskanzenu Trocnov. V zemanském dvorci, v horní dokončené části archeoskanzenu, bylo v loňském roce možné navštívit dva edukační programy. První program, „Život ve středověku na přelomu 14. a 15. století“, se zaměřoval na každodennost obyvatel zemanského dvorce ve vrcholném středověku. Druhý program, „Čas války na přelomu 14. a 15. století“ byl zaměřený na vojenství.

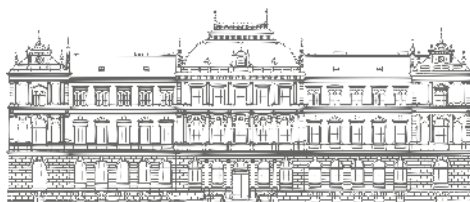
Podíleli jsme se také na akcích Jihočeského muzea a dalších institucí, jako byly např. Muzejní noc, Africký den, zahraniční propagační akce Jihočeského kraje Piknik na Odře, akce pro veřejnost v areálu Památníku Jana Žižky z Trocnova a akce spojené s projektem Archeoskanzenu Trocnov.

V minulém roce pokračovala výhodná spolupráce muzea s významným partnerem českobudějovickou firmou KOH-I-NOOR HARDTMUTH a.s., který je výhradním dodavatelem výtvarných potřeb pro edukační činnosti v Jihočeském muzeu.

Muzejní kuffík „Život v době kamenné – Lovci a sběrači“.

V roce 2023 mělo edukační oddělení čtyři pedagogy na plný úvazek. Hromadné akce a rozšíření nabídky oddělení spojené zejména s otevřením Archeoskanzenu Trocnov během víkendů dále vedly k uzavření šestnácti dohod o provedení práce.

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

V roce 2023 realizovalo archeologické oddělení 25 záchranných a předstihových archeologických výzkumů v okresech České Budějovice, Český Krumlov, Písek a Prachatice. Z toho 2 akce na území městských památkových rezervací a zón, archeologických rezervací a nemovitých kulturních památek. 209 archeologických akcí bylo realizováno při liniových stavbách.

Vedle standardních archeologických akcí pokračovali pracovníci oddělení v řešení vědeckovýzkumných projektů:

Ondřej Chvojka: Starší doba bronzová v jižních Čechách

Zpracování, vyhodnocení, prezentace a publikace nových depotů starší doby bronzové, dále terénní prospekce a drobné průzkumy lokalit starší doby bronzové. Bylo rovněž publikováno několik studií a článků (3) a výsledky badatelského úkolu byly zakomponovány i do výstavy Co přinesla dálnice D3.

Ondřej Chvojka: Topělec (okr. Písek). Zpracování nálezů z největšího jihočeského pohřebiště mladší doby bronzové

Bylo pokračováno ve zpracování nálezů z lokality, představující dosud největší jihočeské ploché pohřebiště z mladší doby bronzové.

Zuzana Thomová: Archeologické prameny k pohřbívání ve městě České Budějovice od jeho založení do novověku (pohřební ritus a hmotná kultura)

Tento projekt byl v roce 2023 ukončen.

Zuzana Thomová: Projekt Trocnov

Spolupráce na odborné garanci archeologických aktivit v rámci přípravy vybudování archeoskanzenu a archeologický dozor při výstavbě areálu.

Petr Zavřel: Doba římská a doba stěhování národů v jižních Čechách

Pokračováno ve zpracování a dokumentaci materiálu ze sídliště v Sedlci. Dokončen výzkumný rok 1987 (převzato z fondů bývalé expozitury AU v Plzni).

Petr Zavřel: Zlatá stezka – revizní výzkum

Ve spolupráci s Prachatickým muzeem v Prachaticích pokračoval projekt Zlatá stezka – revizní výzkum, a to průzkumem kašperskohorské větve Zlaté stezky v úseku Kašperské Hory – Losenický systém, kde byly zjištěny nové, v terénu dochované pozůstatky Zlaté stezky.

KNIHOVNA

Z důvodu inventarizace podsbírký č. 19 a stěhování depozitářů v rámci oddělení nebylo pokračováno v tématu novohradských osobností. Dosavadní poznatky byly veřejnosti prezentovány prostřednictvím přednášek a publikační činnosti.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Pokračování ve výzkumu

Geoložka v rámci badatelského úkolu „*Geologie jihočeských pánví a přilehlého krystalinika*“ odebrala zuhelnatělé sedimenty klikovského souvrství v oblasti nově vznikající dálnice D3 východně od Českých Budějovic a získala další fotodokumentaci lokality. Dále pořídila fotodokumentaci v oblasti toku řeky Vydry (říční eroze apod.).

Mykolog ve spolupráci se členy Mykologického klubu JČM pokračoval v sestavování Check-listu jihočeských makromycetů (řády Agaricales, Boletales a Russulales). Proběhly 4 vlastní terénní cesty a zpracování materiálu. Dále byl získán čerstvý i sušený materiál od členů Mykologického klubu JČM, zejména J. Součka, J. Jandy, J. Válka a A. Jirsy.

Botanik v rámci badatelského úkolu „Taxonomický a chorologický výzkum málo prozkoumaných cévnatých rostlin“ uspořádal expedice a jednodenní sběrné exkurze na Šumavu (kontryhel a ostružiník), Krkonoše (kontryhel), České středohoří (hloh) a Slovensko (jeřáb). V jižních Čechách probíhal vlastní výzkum a sběr a kolektivní floristický výzkum s Jihočeskou pobočkou ČBS. Na podzim byl ukončen pětiletý terénní taxonomický výzkum ostružiníků Šumavy. Nejdůležitějšími výsledky jsou objevení 8 nových druhů pro vědu, ca 30 druhů, které nebyly na Šumavě doposud udávány, objevení nového druhu pro území České republiky a nového druhu pro Německo. Díky výzkumu JČM získalo ca 400 tzv. typových herbářových položek nově objevených druhů.

Entomolog v prosinci založil badatelský úkol „Průzkum fauny vážek (Odonata)“.

Zoolog v rámci badatelského úkolu „Průzkum fauny drobných zemních savců jižních Čech“ realizoval 12 dní terénních a 8 dní zpracovatelských prací.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

V roce 2023 pracovali zaměstnanci oddělení společenských věd na následujících badatelských úkolech:

Hana Cukrová: Truhlářství a nábytkářství v Ledenicích a Lišově od počátků do roku 1949

V badatelském úkolu nepokročeno z důvodu časové vytíženosti.

Václav Holas: Dokumentace sbírkových předmětů z pozůstalosti spolků s národopisným zaměřením

V badatelském úkolu nepokročeno z důvodu časové vytíženosti při revizi podsbírký č. 11 – Národopis a výstavní činnosti.

Petra Prokopcová: Zpracování loutek MD do 1. stupně evidence

Dokončeno.

Leoš Nikrmajer

Všechny badatelské úkoly byly uzavřeny – studie, odborné články, přednášky.

Jiří Petráš

Všechny badatelské úkoly byly uzavřeny – studie, odborné články, přednášky.

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

V roce 2023 byl Ondřejem Chvojkou redakčně připraven a do tisku zadán recenzovaný časopis *Archeologické výzkumy v jižních Čechách*, roč. 36/2023.

Publikační činnost

Fröhlich, J. – Chvojka, O. 2023: **Pravěké osídlení zvíkovské ostrožny. Vývoj poznání a přehled nálezů**, *Archeologie západních Čech* 14/1–2, 117–138.

Fröhlich, J. – John, J. – Račák, J. F. – Havlice, J. – Chvojka, O. 2023: **Středověká sklárna u Frymburku na Šumavě**. In: Mikota, P. – Trnka, R. (eds.), *Na stopě (pre)historii jihozápadních Čech 7*. Plzeň, 5–12.

Chvojka, O. – Fröhlich, J. – John, J. 2023: **Depot z Držova (okr. Písek). Příspěvek k poznání spon mladší a pozdní doby bronzové v jižních Čechách**, *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 36, 189–204.

Chvojka, O. – Hiltcher, T. – Průchová, E. – Vácha, B. – Zavřel, P. 2023: **Záchranný archeologický výzkum v jihočeské trase dálnice D4 v roce 2022**. In: *Archeologické výzkumy v Čechách 2022*. Sborník referátů z informačního kolokvia. Zprávy České archeologické společnosti – Supplément 125. Praha, 24–25.

Chvojka, O. – John, J. 2023: **Contact between the Eastern Baltics and Bohemia in the Bronze Age? Nortycken type battle-axe from the hoard in Olešná, South Bohemia**, *Lietuvos Archeologija*, 36–51.

Chvojka, O. – Menšík, P. – Prokop, V. – Bumerl, J. 2023: **Nové pravěké nálezy z povodí střední Lužnice. Povrchové sběry a ojedinělé nálezy do roku 2022**, *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 36, 31–71.

Chvojka, O. – Menšík, P. – Šálková, T. 2023: **Hierarchie der bronzezeitlichen Siedlungen in Südböhmen**. In: Massy, K. – Bunnefeld, J. H. – Horn, Ch. (eds.), *Soziale Hierarchien zwischen Tradition und Innovation in der Bronzezeit Europas. Beiträge der Sitzungen der AG Bronzezeit im Rahmen der 83. Tagung des NWVA vom 12.–15. September 2018 in Heide (Holstein) und der 85. Jahrestagung des WSWA und des MOVA vom 1.–5. April 2019 in Würzburg*. Langenweissbach, 297–308.

Chvojka, O. – Zavřel, P. 2023: **Archeologický výzkum jihočeské trasy dálnice D4 v roce 2022**. In: *Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2022*. České Budějovice, 71–72.

Koblasa, P. – Kocina, J. – Chvojka, O. 2023: **Jindřich Richlý (1839–1907). První archeolog Jindřichohradecka**, *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 36, 249–269.

KNIHOVNA

Ediční činnost

Administraci všech titulů vydaných Jihočeským muzeem prováděla vedoucí knihovny Jana Klimešová v programu Cezar, stejně jako jejich skladovou evidenci a prodej. Celkově bylo vyřízeno 139 objednávek (104 z toho přes e-shop). V roce 2023 bylo evidováno 425 odběratelů muzejních publikací. Prodej publikací probíhal také na recepci muzea, na pobočkách JČM a příležitostně také na konferencích pořádaných JČM, při knižních křtech a jiných vhodných příležitostech. V průběhu roku bylo provedeno 12 dílčích měsíčních skladových uzávěrek a jeho koncem pak roční skladová uzávěrka. Průběžně probíhalo vyúčtování komisního prodeje všech periodických i neperiodických titulů muzea u 9 odběratelů z řad knihkupectví. Dle interních směrnic provedli na konci roku 2023 Jana Klimešová, Lukáš Pelikán a Blanka Irová inventuru veškerých skladových zásob publikací muzea.

Jana Klimešová obstarávala prezentaci publikací na webových stránkách muzea a v e-shopu a vedla adresáře předplatitelů periodik JčM, zajišťovala odesílání povinných výtisků (publikace, plakáty) dle zákona, redakčních a autorských výtisků. Na starosti měla plnění oznamovací a nabídkové povinnosti vůči vybraným knihovnám dle zákona, účastnila se redakčních rad časopisu Výběr a pořizovala zápisy z redakčních rad. Vedla také agendu přidělování čísel ISBN a ISSN na základě oznámení vedoucích redaktorů či autorů publikací. V roce 2023 bylo vydáno celkem 6 čísel ISBN.

Lukáš Pelikán a Eva Náprstková pracovali jako odpovědní redaktori publikace Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2022 a obou dvojčísel Zpravodaje Historického klubu (1–2/2023 a 3–4/2023).

Publikační činnost

NÁPRSTKOVÁ, E.: Obnova farnosti v Krči u Protivína jako příklad pozdního schwarzenberského patronátu. Zpravodaj Historického klubu, 1–2/2023, s. 39–45.

PELIKÁN, L.: Podíl novohradských rodáků Karla Františka Průchy a Karla Jaeniga na blahorečení Anežky Přemyslovny. Výběr – Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech LIX, 3/2022, s. 189–195. (vyšlo 2023).

PELIKÁN, L.: Historický klub. In: Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2022. České Budějovice 2023, s. 79–81.

PELIKÁN, L.: Zaniklé vsi Novohradsko. Díl čtvrtý – Pohoří. Zpravodaj Historického klubu, 1–2/2023, s. 29–38.

PELIKÁN, L.: Zaniklé vsi Novohradsko. Díl pátý – Sklářské hutě. Zpravodaj Historického klubu, 3–4/2023, s. 32–38.

PELIKÁN, L.: Zesnulý bývalý šéf Volkswagenu měl kořeny na Novohradsku. Českobudějovický deník, 25. 1. 2023.

PELIKÁN, L.: Zemřel Carl H. Hahn (1926–2023). Novohradský zpravodaj, únor 2023, s. 24.

PELIKÁN, L.: Rod Hahn – Od myslivců k automobilům. Obnovená tradice 67, s. 18–24.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Ediční činnost

Redakční rada Sborníku Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy v roce 2023 pracovala ve složení: Václav Mikeš (odpovědný redaktor, garant oboru zoologie), Ladislav Černý (výkonný redaktor), Miroslav Beran (garant mykologie), Jaroslav Cícha (garant geologie), Zdeněk Faltýnek Fric (garant entomologie), Zdeněk Kletečka (garant entomologie), Jan Košnar (garant botaniky), Petr Koutecký (garant botaniky) a Radek Lučan (garant zoologie). Číslo 63 časopisu vyšlo v prosinci 2023.

Mykolog vykonával ediční práce na publikaci „Houby jižních Čech“ (1. díl – Houby na vápencovém a jiných bazických podložích), připravované ve spolupráci s KÚ Jihočeského kraje a Mykologickým klubem JčM.

Botanik editoval 29. díl floristického seriálu „Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech“, který pravidelně vychází ve Sborníku JčM v Č. Budějovicích, Přírodní vědy.

Vlastní publikační činnost

Geoložka: Na jaře bylo dokončeno recenzní řízení odborného článku týkajícího se stáří a anatomie zkřemenělých dřev objevených při stavbě dálnice D3 východně od ČB. Článek vyšel v prestižním mezinárodním vědeckém časopise Cretaceous Research pod názvem „Largest fossil logs of Paraphyllanthoxylon-type from the Eastern Hemisphere (Upper Cretaceous, Czech Republic)“, Cretaceous Research, Volume 147, article id. 105506.

Dále se podílela na příspěvku: Trnka M., Skála R., Pecková E., Venclová, S.: 2023. Extremely large moldavite from Byňov near Nové Hradky (Southern Bohemia): importance of source rock chemical

composition in the Formation of Muong Nong-type moldavites. 54th Lunar and Planetary Science Conference 2023 (LPI Contrib. No. 2806).

Mykolog se podílel na článku: Holec J., Dvořák D., Zíbarová L., Beran M., Zehnálek P., Peiger M., Kuncová V. (2023): *Mycena laevigata* (Fungi, Agaricales) in the heart of Central Europe – a prominent species of old-growth forests. – Czech Mycol. 75(1): 35–52.

Dále se autorsky podílel na přípravě knižní publikace „Houby jižních Čech“ (1. díl – Houby na vápenovém a jiném bazickém podloží – popisy taxonů) – v rámci ediční řady Jihočeského kraje.

Botanik se autorsky podílel na publikování 7 odborných článků v tuzemských i zahraničních periodících a jednom popularizačním příspěvku do časopisu Botanika:

Rich T. C. G., Lepší M., King C., Brown A. P. et Fay M. F. (2023): 1046. *Sorbus cambrensis*, Rosaceae. – Curtis's Botanical Magazine 39(4): 705–715.

Lepší M., Lepší P., Hohla M. et Király G. (2023): *Rubus lentianus*, a new species from Austria and Germany – another piece of the puzzle from a European hotspot of *Rubus* series *Radula*. – Phytotaxa 594(1): 43–52.

Velebil J., Businský R., Lepší M. et Lepší P. (2023): Aktuální poznatky o jeřábu džbánském (*Sorbus gemella*). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 58: 173–198.

Lepší M. (2023): Ostružiník tmavorůžový – nový endemický druh České republiky. – Botanika 2: 2.

Lepší M., Lepší P. et Velebil J. (2023): *Rubus atroroseus* M. Lepší et al. – In: Lustyk P. & Doležal J. (eds), Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae XXI. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 58: 25–152.

Lepší M., Lepší P. & Boublík K. (eds) (2023): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XXIX. – Sbor. Jihoč. Muz. Čes. Bud., Přír. vědy 63: 21–38.

Nadler K., Lepší M., Lepší P., Hehenberger R. et Schweighofer W. (2023): *Euonymus latifolius* im Böhmischen Massiv. – Staphia 116: 23–63.

Lepší M., Lepší P. et Velebil J. (2023): *Rubus atroroseus* M. Lepší et al. – In: Lustyk P. & Doležal J. (eds), Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae XXI. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 58: 25–152.

Zoolog:

Mikeš V. & Albert P. (2023): Hnízdění husy velké (*Anser anser*) v submontánním výškovém stupni v jižních Čechách. – Sbor. Jihočes. muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 63: 105–107.

Mikeš V., Bufka L., Hedrich J., Muláček R. & Zbytovský P. (2023): Šíření mývala severního (*Procyon lotor*) v jižních Čechách. – Sbor. Jihočes. muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 63: 76–90.

Mikeš V., Jakubec M. & Havlíček J. (2023): Druhý zálet luňce šedého (*Elanus caeruleus*) do jižních Čech. – Sbor. Jihočes. muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 63: 108–111.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

V roce 2023 pracoval Jiří Petráš jako odpovědný redaktor časopisu *Výběr. Časopisu pro historii a vlastivědu jižních Čech*. Dále byl Jiří Petráš členem redakční rady recenzovaného časopisu *Jihočeský sborník historický* a členem redakční rady řady *Supplement JSH*, členem redakční rady recenzovaného časopisu *Ústecký sborník historický* (ERIH PLUS) a členem redakční rady časopisu *Confluens*, časopisu *Mělnického SOKA* a *Mělnického muzea*.

Eva Hyndráková pracovala jako předsedkyně redakční rady recenzovaného časopisu *Jihočeský sborník historický*.

Leoš Nikrmajer pracoval jako člen redakční rady časopisů *Jihočeský sborník historický* a časopisu *Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech*.

Jako odpovědný redaktor J. Petráš připravil k tisku *Výběr* 3 a 4/2022 a 1–3/2023.

Jako odpovědný redaktor J. Petráš připravil k tisku publikaci L. Swierczeková: *Rodina Augusta Zátky* (listopad 2023). Jihočeské muzeum spolupracovalo s Národním muzeem.

Publikační činnost odborných pracovníků oddělení

UP – Hana Cukrová

Článek pro Výběr: Cukrová, H.: *Kaligrafie na pšeničných zrnech a jejich tvůrce Sofer (1842–1910)*, LX, roč. 60, 2023, č. 4, s. 277-283.

Anotace knihy pro JSH: Jiří HOŘAVA, *Jihočeské malovánky Václava Podhrázského (1897–1935)*, odevzdáno v listopadu 2023.

Národopis – Jan Šimánek

Šimánek, Jan: *Voda svěcená i nsvěcená v lidové kultuře z jihu Čech. Na příkladu národopisné oblasti Doudlebska v 19. a 20. století*. Archivum Trebonense 16, 2023, s. 184-199.

Šimánek, Jan: *Vzpomínka na Karla Klostermanna z pera jeho přítele Františka Kříže*. Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech, roč. LX, 2023, č. 3, s. 210-220.

Historik novějších dějin

Nikrmajer, Leoš: *Problémy městského chudobince v Českých Budějovicích mezi dvěma válkami*. Výběr, LX, 2023, č. 3, s. 180-189.

Historie nejnovějších dějin

Petráš, Jiří: *Občanská participace v čase změny aneb krajský národní výbor v Českých Budějovicích v posledním roce činnosti*. In: Valeš, Lukáš a kol.: *Volby a další formy občanské participace ve veřejné správě*. Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., České Budějovice 2023, s. 123–138.

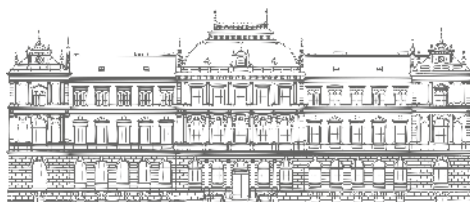
Petráš, Jiří: *Vzpomínka na Aleše (Aleš Stejskal 1966–2023)*. Výběr, LX, 2023, č. 1, s. 64-65.

Petráš, Jiří: *Milníky časopisu Výběr*. Výběr, LX, 2023, č. 4, s. 238-245.

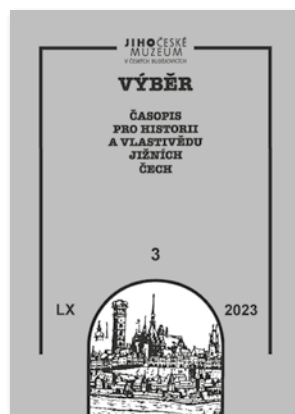
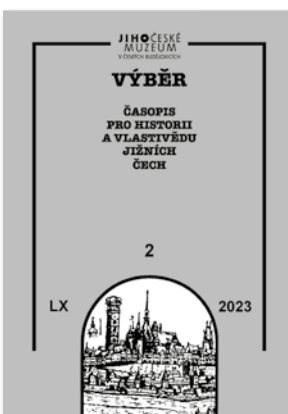
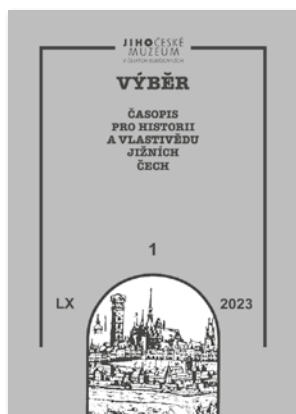
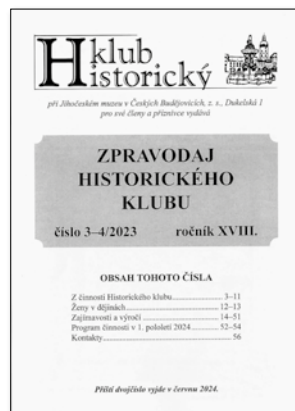
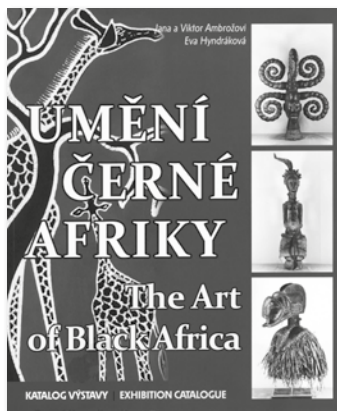
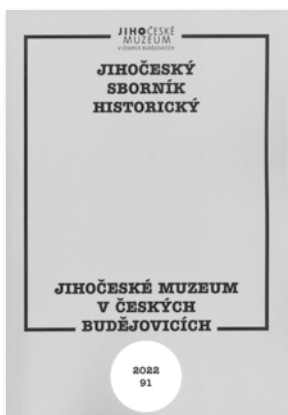
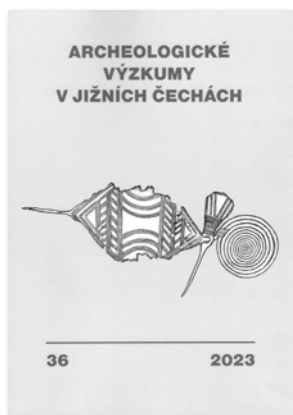
Recenze pro JSH, ročník 92, 2023: Tomáš KAVKA – Pavlína VOGELOVÁ – Jolana TOTHOVÁ (eds.), *Sbírký & politika. Collections & politics*, Národní muzeum, TNM PRINT s. r. o., Praha 2022, 369 s., obr. přílohy, paralelní český a anglický text. ISBN 978-80-7036-717-9.

Radek DIESTLER, *Praha beatová*, Academia, Praha 2023, 708 s., obr. přílohy, plánky. ISBN 978-80-200-3394-9.

Ondřej TÁBORSKÝ – Lucie Česálková a kol., *Spotřební imaginace státního socialismu. Reklama v Československu 1948–1989*, Národní muzeum, Filip Tomáš – Akropolis, Praha 2022, 504 s., obr. přílohy. ISBN 978-80-7036-710-0.

OBÁLKY NOVÝCH PUBLIKACÍ VYDANÝCH JIHOČESKÝM MUZEEM V ROCE 2023

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Bylo poskytnuto 106 konzultací badatelům, většinou při určování nálezů a při zpracování témat seminárních a bakalářských prací.

Na základě pověření Ministerstva kultury ČR o zajištění funkcí Ústavu archeologické památkové péče Jihočeským muzeem vydalo oddělení v souladu se zák. č. 20/1987 Sb. O státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů pro orgány samospráv a státní správy 1 480 odborných vyjádření k pořizování územně plánovací dokumentace a pro potřebu stavebních řízení.

Odborní pracovníci oddělení se účastnili pravidelných měsíčních pracovních setkání Jihočeské archeologické komise, jejímž tajemníkem je Z. Thomová.

Při řešení výzkumných a dokumentačních úkolů spolupracovali pracovníci archeologického oddělení s kolegy z Národního muzea v Praze, Archeologického ústavu Akademie věd ČR v Praze, Národního památkového ústavu v Praze, Ústavu jaderné fyziky v Řeži (analýza kovových předmětů z jižních Čech), Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity, Západočeské univerzity v Plzni a s ústavu archeologické památkové péče a regionálními muzei, dále s Archaiou Brno (Humpolec), s Archeologickým ústavem Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, s Antropologickým ústavem Masarykovy univerzity v Brně.

P. Zavřel je členem památkové komise Národního památkového ústavu – pobočka České Budějovice a také členem redakční rady sborníku Zlatá stezka, který vydává Prachatické muzeum. O. Chvojka pracoval v redakční radě Výběru, časopisů Archeologie ve středních Čechách, Archeologie západních Čech a Studia Archaeologica Brunensia. Z pozice funkce vědeckého tajemníka ČAS se podílel na přípravě kolokvia „Výzkumy v Čechách 2022“ v Národním muzeu v Praze a z pozice místopředsedy jihočeské pobočky ČAS zorganizoval její plenární zasedání v Táboře. Je rovněž členem Rady Ústavu archeologické památkové péče v Brně, Vědecké rady Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a Akademického senátu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, člen oborové rady doktorského studia archeologie Filozofické fakulty Západočeské univerzity v Plzni a Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové. Z. Thomová zastávala funkci tajemníka Jihočeské archeologické komise, spolupracovala s Biskupstvím českobudějovickým a se spolkem Naše historie o. p. s. na průzkumech Rožmberské hrobky ve Vyšším Brodě.

KNIHOVNA

Knihovnice muzea poskytly celkem 126 konzultací a čtenářských a badatelských dotazů pro české i zahraniční badatele. Bylo registrováno celkem 506 jednotek zápůjček knih a 687 výpůjček periodik a na 4 288 prolongací knih a časopisů. Vyřízeno bylo i 14 žádostí o národní a mezinárodní meziknihovní výpůjční službu. Fond odborné literatury využilo celkem 44 čtenářů a badatelů, kteří vykonali 202 návštěv. Knihovna vede systematickou a dlouhotrvající agendu mezinárodní a meziinstitucionální knižní výměny (121 institucí). Knihovna eviduje nejen čtenáře z řad pracovníků muzea, ale také veřejnosti. V knihovně jsou evidováni také badatelé, kteří studují knižní sbírky pro potřeby různých grantů, výzkumných a výstavních projektů.

Lukáš Pelikán a Eva Náprstková zaznamenali a reagovali na 40 externích dotazů či badatelských požadavků.

Ve spolupráci s Ateliérem restaurování papíru, knižní vazby a dokumentů Fakulty restaurování Univerzity Pardubice byly zrestaurovány dva staré tisky.

Byla navázána drobná spolupráce s Pamětí národa Jižní Čechy v souvislosti s instalací kamenů zmizelých u budovy detašovaného pracoviště JČM ve Schneiderově ulici (Židovská rodina Kafků).

Knihovna Jihočeského muzea si velmi váží dlouhodobé spolupráce s knihovnami a galeriemi zřizovanými Jihočeským krajem (zejm. Jihočeskou vědeckou knihovnou) a dalšími spřátelenými institucemi při přípravě výstav, vyhledávání knih a zodpovídání badatelských dotazů. Pokračovala spolupráce s Knihovnou Národního muzea v Praze, Národní knihovnou ČR, Knihovnou LA PNP a dalšími knihovnami. Skvělá spolupráce probíhala i nadále s kolegy ze Státního oblastního archivu v Třeboni a Státního okresního archivu České Budějovice, jako i s Národním památkovým ústavem.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Odborné konzultace, služby badatelům

Kurátoři přírodovědného oddělení na vyžádání badatelům umožňovali studium ve sbírkách a organizacím poskytovali zápůjčky sbírkových předmětů. Poskytovali konzultace laické i odborné veřejnosti ve svých oborech a odpovídali na dotazy. Prezenčně studovalo ve sbírkách 12 badatelů (geologie – 1 badatel, botanika – 8, entomologie – 2, zoologie – 1). Botanik určil 200 ks herbářových položek pro jiné subjekty, entomolog určil 1 242 ks hmyzu pro jiné subjekty a cca 500 ks pro soukromé sběratele.

Celkem poskytli kurátoři přírodovědného oddělení 237 konzultací (geoložka 5, mykolog včetně poradny pro houbaře 110, botanik 50, entomolog 30, zoolog 42) a zodpověděli 139 dotazů (geoložka 15, mykolog 50, botanik 50, entomolog 20, zoolog 4).

Mykolog vedl poradnu pro houbaře (pracovní pondělí v období duben–listopad, od 14:30 do 16:30 hodin) a ve stejném období konzultační půlhodinu pro členy Mykologického klubu JČM (od 16:30 do 17:00).

Spolupráce s ústavu a vědeckými společnostmi

Mykolog v rámci činnosti Sekce pro výzkum diverzity a ochranu hub (makromycetů) České vědecké společnosti pro mykologii spoluorganizoval seminář „Praktická ochrana hub“ a podílel se na přípravě nového vydání Červeného seznamu hub (makromycetů) České republiky.

Botanik spolupracoval se SCHKO Blanský les, KRNAP, katedrami botaniky JU, UK a UP, Jihočeskou pobočkou ČBS a VÚKOZ.

Entomolog revidoval brouky čeledi Meloidae (Coleoptera) ve sbírce Národního muzea v Praze, dále spolupracoval s Entomologickým ústavem AV ČR.

Zoolog spolupracoval s pracovníky Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity, Biologického centra AV ČR, Národního parku Šumava, Blatského muzea v Soběslavi a Veselí nad Lužnicí a Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem – pobočka České Budějovice.

Recenze

Entomolog recenzoval jeden rukopis pro časopis Klapalekiana.

Botanik recenzoval jeden rukopis pro časopis Erica.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Kurátorka UP

Poskytnuté odborné služby a konzultace: 5 badatelů (hudební nástroje, sklo, keramika Klikov).

Kurátor UP

Člen poradního sboru pro nákup sbírek a sbírkotvornou činnost: Muzeum O. Kudrny v Netolicích a Prachatické muzeum.

Poskytnuté odborné služby a konzultace: 10 badatelům v oblasti vojenské sbírky a uměleckého průmyslu.

Zápůjčky sbírkových předmětů regionálním muzeím a partnerským institucím: 34 ks (mezi nimi i předměty zapůjčené již v předešlých letech).

Etnografové Václav Holas a Jan Šimánek

Poskytnuté odborné služby a konzultace: 6 badatelů, 6 žádostí o rešerši, 8 badatelských dotazů.

Kurátorka numismatiky

Poskytnuté odborné služby a konzultace: 8 badatelů.

Kurátorka hudebního a divadelního fondu Petra Prokopcová

Divadelní archiv – zpracování rešerše pro badatelku Mgr. Sylvii Pracnou, Ph.D., kurátorku divadelní podsbírký ze Slezského zemského muzea, na téma divadelní role Vlasty Kleinové-Paulové v Jihočeském divadle v letech 1920–1923. Podklady pro heslo do divadelní encyklopedie.

Historik novějších dějin

Poskytnuté odborné služby a konzultace: 13 badatelů.

Historik nejnovějších dějin

Poskytnuté odborné služby a konzultace: 25 badatelů.

Pracovníci OSV spolupracovali s následujícími ústavy a institucemi

Historik nejnovějších dějin

Člen poradního sboru pro nákup a odpis sbírek – Národní muzeum, historické muzeum, oddělení novodobých českých dějin.

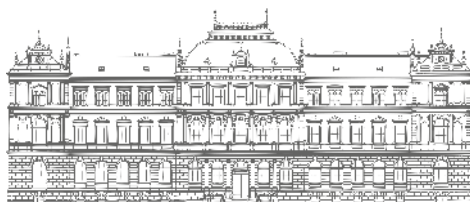
Člen poradního sboru pro nákup a odpis sbírek – Muzeum města Ústí nad Labem.

Předseda poradního sboru pro nákup a odpis sbírek Městského muzea v Týně nad Vltavou.

Spolupráce s Národním muzeem Praha, Jihočeskou univerzitou, ÚSTR Praha, ÚSD AV ČR Praha, UJEP Ústí nad Labem, Historickým ústavem SAV Bratislava.

Kurátor UP

Člen poradního sboru pro nákup sbírek a sbírkotvornou činnost Muzea O. Kudrny v Netolicích a Prachatického muzea.

ZÁJMOVÁ A VLASTIVĚDNÁ ČINNOST

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

O. Chvojka pracoval jako místopředseda jihočeské pobočky České archeologické společnosti. Účastnil se plenárního zasedání konaného v Táboře dne 25. 3. 2023 (70 účastníků).

KNIHOVNA

Lukáš Pelikán pokračoval ve spolupráci s Historickým klubem při Jihočeském muzeu, z. s. Pomáhal při technickém zajištění sálu pro realizaci přednášek. Pracoval jako odpovědný redaktor Zpravodaje klubu a do Zpravodaje i autorsky přispíval. Aktualizoval webové stránky klubu a vývěsní skříňku před budovou muzea v Dukelské ulici. V součinnosti s vedením klubu pomáhal při sestavení plánu akcí a oslovení několika přednášejících, stejně jako při realizaci komentovaných vycházek.

Pracovnice knihovny jsou členkami Knihovnické komise při Asociaci muzeí a galerií ČR.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Vedení zájmových útvarů

Byly obnoveny smlouvy o spolupráci mezi pobočkami celostátních odborných společností činných v regionu jižních Čech a Jihočeským muzeem. Pracovníci přírodovědného oddělení vedli zájmové útvary nebo se podíleli na jejich činnosti:

Mykolog, člen výboru Mykologického klubu JČM delegovaný Jihočeským muzeem, spoluorganizoval 9 členských schůzí včetně předvánoční slavnostní schůze se soutěží „Houby v octě“.

Botanik se jako jednatel Jihočeské pobočky ČBS podílel na pořádání přednášek, exkurzí a na dalších organizačních a komunikačních záležitostech v rámci aktivit pobočky.

Entomolog organizačně zajišťoval pravidelný cyklus přednášek Jihočeské pobočky České společnosti entomologické a jejich propagaci. Průběžně aktualizoval webové stránky pobočky.

Zoolog plnil roli styčné osoby mezi JČM a Jihočeským ornitologickým klubem – pobočkou České společnosti ornitologické (JOK). Účastnil se jednání výboru JOK (4×), připravoval a spoluorganizoval členské schůze s pásmem přednášek a občerstvením (2×), přebíral poštovní zásilky adresované JOK, aktualizoval jeho vývěsku, ověřoval zápisy z jednání výboru a členských schůzí, podílel se na publikačních aktivitách a spravoval knihovnu a archiv JOK.

Spolupráce se zájmovými a vlastivědnými útvary a nadacemi mimo JČM

Kurátoři přírodovědného oddělení uspořádali 24. 4. prohlídku přírodovědné expozice a depozitářů pro pracovníky Muzea Šumavy.

Botanik uspořádal 10.–12. 7. terénní workshop „Setkání českých botaniků“, v jižních a západních Čechách. Ve spolupráci s Botanickou komisí AMG uspořádal 12.–13. 9. v Jihočeském muzeu „Podzimní určovací seminář v Českých Budějovicích“, kde navíc působil jako lektor.

Zoolog byl nadále členem Společnosti spolupracovníků Kroužkovací stanice Národního muzea.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Kurátoři Národopisu Václav Holas a Jan Šimánek vedli a celoročně spolupracovali s Národopisným sdružením při Jihočeském muzeu.

Kurátor podsírký **Historie Jiří Petráš** vedl, organizoval a realizoval celoročně činnost Regionální letecko-historické společnosti při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

P. Zavřel pokračoval ve spolupráci s Verein für Ostbayerische Heimatforschung při Univerzitě v Pasově na přípravě terénního průzkumu německé části Zlaté cesty. Pokračovala rovněž spolupráce se spolkem soumarů v Greinetu.

Probíhá rovněž intenzivní spolupráce s kolegy z Německa (Kreisarchäologie Deggendorf a Straubing, Römisch-Germanisches Zentralmuseum Mainz) a Rakouska (Bundesdenkmalamt Linz, Universität Innsbruck, Museum Asparn a.d. Zaya a Universität Wien), Bundesdenkmalamt Linz, Schlossmuseum Freistadt – realizován společný projekt výstavy o dálnici D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku a také v rámci Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/West- und Südböhmen/Oberösterreich (O. Chvojka, P. Zavřel).

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Zahraniční spolupráce

Botanik odborně a publikačně spolupracoval s těmito zahraničními kolegy a kolegyněmi: M. Hoхла (Rakousko), K. Nadler (Rakousko), G. Király (Maďarsko), T. Rich (Velká Británie) a D. Bernátová (Slovensko).

Mykolog spolupracoval se Slovenskou mykologickou společností a Oravským muzeem P. O. Hviezdoslava na mykologickém průzkumu Oravy (mykologický průzkum vybraných lokalit, zpracování a determinace materiálu).

Entomolog spolupracoval s přírodovědným muzeem Naturkundemuseum Erfurt a prof. Marcem Albertem Bolognou (Universita Roma Tre). Poskytoval dílčí taxonomickou podporu v rámci projektu "Researches on the families Coccinellidae and Meloidae (Insecta: Coleoptera) in central Anatolian region of Turkey" vedeného prof. Mahmutem Kabalakem (Ankara University). Spolupracoval s rakouskými a německými amatérskými entomology.

Zoolog pokračoval v dlouhodobé spolupráci s hornorakouskými ornitology (Ornithologische Arbeitsgemeinschaft am Biologiezentrum der Oberösterreichischen Landes-Kultur GmbH).

Zahraniční cesty

Mykolog se podílel na mykologickém průzkumu CHKO Horná Orava (30. 8.–4. 9.) organizovaném Oravským muzeem P. O. Hviezdoslava.

Botanik podnikl expedice na bavorskou stranu Šumavy (9.–11. 6.) v rámci výzkumu rodu kontryhel (*Alchemilla*) a na Slovensko (13.–20. 8.) v rámci výzkumu rodu jeřáb (*Sorbus*).

Zoolog se zúčastnil jihočesko-hornorakouské ornitologické exkurze do Totes Gebirge (23.–25. 6.).

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Historikové novějších a nejnovějších dějin spolupracovali s Historickým ústavem SAV Bratislava.

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Pracovníci archeologického oddělení si individuálně zvyšovali svou kvalifikaci průběžným studiem odborné literatury, konzultacemi na jiných odborných pracovištích a udržováním kontaktů s předními odborníky a účastí na kongresech a seminářích.

Z. Thomová dokončuje doktorandské studium na Filozofické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

KNIHOVNA

Pracovníci knihovny si individuálně zvyšovali svoji kvalifikaci průběžným studiem odborné literatury, konzultacemi s odborníky v oboru a účastí na vybraných odborných jednáních, konferencích, školeních a seminářích.

Kurátor pokračoval ve studiu kurzu celoživotního vzdělávání na Teologické fakultě Jihočeské univerzity – Duchovní krajina Novohradska a Doudlebska (letní i zimní semestr).

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Botanik se zúčastnil floristického kurzu České botanické společnosti v Hradci Králové (2.–8. 7.).

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Pracovníci oddělení společenských věd si individuálně zvyšovali svou kvalifikaci průběžným studiem odborné literatury, návštěvami knihoven, konzultacemi na jiných odborných pracovištích a udržováním kontaktů s předními odborníky v oboru a účastí na kongresech a seminářích.

EDUKAČNÍ ODDĚLENÍ

Muzejní pedagogové si zvyšovali svou kvalifikaci průběžným studiem nejen odborné literatury, ale též konzultacemi s odbornými pracovníky a účastí na seminářích a konferencích.

DALŠÍ AKTIVITY, KONFERENCE A SEMINÁŘE

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

25. 3. 2023: Jihočeská pobočka České archeologické společnosti. Husitské muzeum v Táboře (O. Chvojka – spolupořádání, aktivní účast).

4. 4. 2023: Archeologické výzkumy v Čechách v roce 2022. Národní muzeum v Praze (O. Chvojka – spolupořádání, aktivní účast).

31. 5.–2. 6. 2023: Seminář Oborové komise archeologů z muzeí a institucí památkové péče při AMG. Kolín (O. Chvojka – P. Zavřel).

22.–24. 6. 2023: Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/ West und Südböhmen/ Oberösterreich. 31. Treffen. Plasy (O. Chvojka, P. Zavřel – aktivní účast).

19.–20. 8. 2023: International Symposium Gold Treasure of Ebreichsdorf. Prehistoric Gold Finds in the 2nd and 1st Millenium BC in Europe. Wien (O. Chvojka – aktivní účast).

30. 8.–2. 9. 2023: 29th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists. Belfast (O. Chvojka – aktivní účast).

25.–26. 9. 2023: Tagung AG Bronzezeit. Tübingen (O. Chvojka – aktivní účast).

16. 10. 2023: 28. Mezinárodní konference Starší a střední doba bronzová ve střední Evropě. Věmyslice u Znojma (O. Chvojka – aktivní účast).

25.–28. 10. 2023: Konference Archeologie barbarů. Brno (P. Zavřel – referát).

KNIHOVNA

Knihovna Jihočeského muzea pořádala 4. 4. 2023 Setkání knihovníků muzeí a galerií knihovnické komise AMG Jihočeského kraje.

Dne 25. 5. 2023 se Eva Náprstková s Lukášem Pelikánem společně s kolegyněmi z oddělení CES účastnili exkurze v digitalizačním centru Exon v Plzni.

V termínu 13.–15. 9. 2023 proběhla exkurze pracovníků Jihočeského muzea a zájemců z dalších muzejních pracovišť v Jihočeském kraji, kterou připravil Lukáš Pelikán společně se Simonou Foltýnovou. Lokalitou zájmu tentokrát byla oblast severních Čech (Most, Chomutov, Kadaň). Viz samostatný příspěvek na str. 73–74.

V termínu 20.–21. 9. 2023 se Jana Klimešová, Eva Náprstková a Lukáš Pelikán zúčastnili 47. celostátního semináře knihovníků muzeí a galerií v Praze.

Dne 19. 10. 2023 navštívili Eva Náprstková s Lukášem Pelikánem společně s kolegy z oddělení společenských věd Václavem Holasem a Janem Šimánkem interiéry Klementina v Praze, kde jim odborný výklad zajistil pracovník Národní knihovny PhDr. Kamil Boldan.

Knihovnice Blanka Irová se zúčastnila setkání uživatelů Tritia 5. 10. 2023 v Městské knihovně v Praze, Jana Klimešová se účastnila prostřednictvím on-line připojení konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 29.–30. 11. 2023.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Geoložka se zúčastnila Semináře geologů muzeí ČR a SR 2023 pořádaném Muzeem jihovýchodní Moravy ve Zlíně.

Mykolog se zúčastnil semináře Praktická ochrana hub (Jihlávka, 21.–23. 4.), spolupřádaného Českou vědeckou společností pro mykologii.

Botanik se zúčastnil konference České botanické společnosti (25.–26. 11.).

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Národopis – Václav Holas a Jan Šimánek

Ve dnech 17.–18. 10. 2023 se Václav Holas a Jan Šimánek zúčastnili Semináře etnografické komise Asociace muzeí a galerií ČR, jenž se konal v Muzeu středního Pootaví ve Strakonici.

V sobotu 24. 11. 2023 se zúčastnili konference Betlémy stále živé IV, kterou pořádalo Muzeum Jindřichohradecka pod záštitou Světové federace betlemářů se sídlem v Římě.

Historik novějších dějin

Účast na konferenci k česko-německým vztahům ve Vlastivědném muzeu dr. Hostaše v Klatovech na téma Problematika německého školství v jižních Čechách v období německé okupace (16. 9. 2023).

Historik nejnovějších dějin

Účast na 14. ročníku mezinárodní konference Udržitelný rozvoj pořádané VŠERS v rámci sekce Občanská participace na veřejné správě – minulost, současnost a budoucnost (Krajský úřad 13. 10. 2023). Prosloven referát Nenápadné počátky krize, aneb počátek „zlatých“ devadesátých. Malá privatizace ve městech, dekolektivizace na vesnici.

Příprava a realizace mezinárodní konference (ve spolupráci s ÚSTR Praha a SOkA ČB) Národní výbory v Československu 1945–1990 (24.–25.5. 2023). Prosloven referát Konec – zvonec. Poslední rok existence KNV v Českých Budějovicích.

Účast na konferenci k česko-německým vztahům ve Vlastivědném muzeu dr. Hostaše v Klatovech na téma Problematika německého školství v jižních Čechách v období německé okupace (16. 9. 2023). Prosloven referát Odsun Němců z Českých Budějovic.

Konzervátorka obrazů a polychromie a konzervátor uměleckořemeslných předmětů ze dřeva a mobiliáře

Účast na konferenci muzejních konzervátorů ve Zlíně.

Účast na konferenci Konzervování a restaurování uměleckořemeslných předmětů ze dřeva.

Mezinárodní konference Národní výbory v Československu 1945–1990 probíhala tradičně v prostorách Státního okresního archivu České Budějovice.

Společná fotografie účastníků konference Národní výbory v Československu 1945–1990.

EXPOZICE A VÝSTAVY PŘECHÁZEJÍCÍ Z ROKU 2022

Stálé expozice

- Stálá přírodovědná, archeologická a národopisná expozice;
- Příběh města Českých Budějovic;
- Strážní domky a drážní strážníci na území koněspřežní železnice České Budějovice-Linec (Muzeum Koněspřežky);
- Jan Žižka a významné milníky husitství v českých a německých dějinách (Památník Jana Žižky z Trocnova);
- Lidový malovaný nábytek z jižních Čech (Tvrz Žumberk);
- Úředník rožmberský (Tvrz Žumberk);
- Lapidárium Jihočeského muzea (Tvrz Žumberk);
- Řemesla pod Novohradskými horami (Tvrz Žumberk);
- Historie tvrze Žumberka a okolí, Skleněný poklad a Osobnosti Novohradka (Tvrz Žumberk).

Výstavy

- 13. 5. 2022–5. 2. 2023 Zvuk času. Hodiny a hodinky ze sbírek Petra Hadravy a Jihočeského muzea v Českých Budějovicích;
- 25. 11. 2022–2. 1. 2023 Andělský zpěv slyšeli, do Betléma běželi...;
- 9. 12. 2022–16. 4. 2023 František Doubek – Česká státnost.

VÝSTAVY ZAHÁJENÉ V ROCE 2023

- 3. 2.–4. 6. 2023 Škoda – automobily na plakátech a v prospektech, 1945–2022;
- 10.–19. 3. 2023 Výstava orchidejí, exotických rostlin a zvířat;
- 17. 3.–10. 4. 2023 Strejčku a tetičko, dejte taky vajíčko...;
- 28. 4. 2023–1. 1. 2024 Umění černé Afriky;
- 5. 5.–28. 9. 2023 Pat a Mat;
- 26. 5.–4. 6. 2023 Masožravky na terase;
- 23. 6. 2023–21. 1. 2024 Kameny pro krásu i dekoraci;
- 3. 10.–19. 11. 2023 Houby mykologicky zajímavých lokalit na Táborsku;
- 9.–13. 10. 2023 Výstava hub;
- 4. 11. 2023 Výstava a soutěž plastických modelů Jihočeský kapr;
- 24. 11. 2023–14. 2. 2024 Pohádkové Vánoce Vojtěcha Kubašty.

Výstava Škoda – automobily na plakátech a v prospektech.

Výstava Pat a Mat potěšila malé i velké návštěvníky.

VYBRANÉ AKCE V ROCE 2023

- 4. 10. 2022–16. 5. 2023 Akademie třetího věku (Klub Aktiv).

leden

- 6.–15. 1. Tříkrálová sbírka;
- 29. 1.–18. 6. Cyklus umělecko-řemeslných workshopů JČM (EU, Ministerstvo kultury, Národní plán obnovy).

únor

- 2. 2. Vernisáž výstavy ŠKODA – automobily na plakátech a v prospektech (1945–2022);
- 3.–5. 2. Projekt Ledová města (vstupy zdarma do JČM pro děti do 15 let);
- 7. 2. Komentovaná prohlídka výstavy František Doubek – Česká státnost (pro zvané hosty);
- 22. 2. Culture Island (Budějovice 2028) – setkání ke kandidatuře ČB na Evropské hlavní město kultury (Horká Vana);
- 28. 2. Komentovaná prohlídka výstavy František Doubek – Česká státnost pro Historický klub JČM i pro veřejnost.

Velikonoční výstava Strejčku a tetičko, dejte taky vajíčko...

březen

- 9. 3. Vernisáž výstavy orchidejí, exotických rostlin a zvířat;
- 16. 3. Vernisáž velikonoční výstavy Strejčku a tetičko, dejte taky vajíčko...;
- 17.–19. 3. Prezentace JČM na Holiday World v Praze;
- 23. 3. Online školení (Firmy.cz aneb Jak být na internetu vidět);
- 25. 3. Vstup zdarma do JČM pro účastníky běžeckého závodu RunTour.

duben

- 1. 4. Otevření dokončené části Archeoskanzenu Trocnov;
- 3. 4. Dernisáž výstavy František Doubek – Česká státnost;
- 20.–21. 4. Travelcon – odborná konference cestovního ruchu (Výstaviště Č. Budějovice);
- 22. 4. Mezinárodní den památek;
- 27. 4. Vernisáž výstavy Umění černé Afriky.

květen

- 4. 5. Vernisáž výstavy Pat a Mat;
- 10. 5. Přednáška ředitele Archeologického ústavu Brno v JČM;
- 12.–14. 5. Prezentace JČM na veletrhu Piknik nad Odrou (Polsko, Štětín);
- 18. 5. Mezinárodní den muzeí (vstup do JČM a Muzea koněpřežky zdarma);
- 24.–25. 5. Konference v SOkA ČB (Národní výbory 1945–1990. Orgány státní správy, nebo mocenský nástroj politiky KSČ);
- 26. 5. Muzejní noc;
- 27. 5. Dětský den na Trocnově;
- 30. 5. Konference Biskupského gymnázia J. N. Neumanna v JČM.

červen

- 2. 6. Trocnovské divadelní slavnosti (Lock-Downův syndrom aneb Hlavně klid);
- 10. 6. Válka a vojenství v době Jana Žižky;
- 13.–14. 6. Marketingové školení s Chilli Production;
- 16. 6. Trocnovské divadelní slavnosti (Na správné adrese);
- 22. 6. Vernisáž výstavy Kameny pro krásu i dekoraci;
- 26. 6. 2023–31. 1. 2024 Veřejná sbírka pro Klub přátel Tengenenge v JČM;
- 28. 6. Návštěva poroty ke kandidatuře města České Budějovice na Evropské hlavní město kultury pro rok 2028;

- 30. 6. Slavnostní vyhlášení titulu Evropské hlavní město kultury pro rok 2028 – České Budějovice (Rabenštejská věž).

červenec

- 3. 7. Poznávání za úplňků (1. vycházka);
- 28. 7. Trocnovské divadelní slavnosti (Když se zhasne).

srpen

- 1. 8. Poznávání za úplňků (2. vycházka);
- 5. 8. Prezentace JČM na Bavorské zemské krajinné výstavě ve Freyungu;
- 19. 8. Žumberská slavnost řemesel;
- 25. 8. Trocnovské divadelní slavnosti (Dívčí válka);
- 27. 8. Africký den v Jihočeském muzeu;
- 31. 8. Poznávání za úplňků (3. vycházka).

září

- 8.–9. 9. Trocnovské slavnosti;
- 16. 9. Dny evropského kulturního dědictví.

říjen

- 2. 10. Vernisáž výstavy Houby mykologicky zajímavých lokalit na Táborsku;
- 31. 10. Slavnostní předávání medailí Hasičského záchranného sboru ČR v JČM.

listopad

- 1.–30. 11. Veřejná sbírka u příležitosti Dne válečných veteránů v JČM (Post Bellum – Paměť národa);
- 8. 11. Slavnostní křest knihy Rodina Augusta Zátky (Lucie Swierczeková) – Obřadní síň českobudějovické radnice;
- 8.–9. 11. Marketingové školení s Chilli Production (Komunikační dovednosti a nástroje – externí komunikace kulturní organizace);
- 10. 11. Setkání ke Dni válečných veteránů u pomníku na Senovážném náměstí;
- 13. 11. Slavnostní předávání medailí Celního úřadu pro Jihočeský kraj;
- 14. 11. Prezentace Archeoskanzenu Trocnov v polských Katovicích;
- 15. 11. Filmová beseda s Petrem Hejnou – Národní parky Tanzanie;
- 18. 11. Předávání cen soutěže Šumava Litera ve Vimperku (ocenění publikace Rožmberská hrobka);
- 23. 11. Vernisáž výstavy Pohádkové Vánoce Vojtěcha Kubašty.

prosinec

- 4. 12. ADRA – udílení cen Křesadlo v Barokním sále JČM;
- 7. 12. Spolupráce v rámci projektu Příběhy našich sousedů (Post Bellum) – volné vstupenky do JČM;
- 13. 12. Vánoční koncert Konzervatoře Č. Budějovice v JČM;
- 14. 12. Zpívání vánočních koled na schodech muzea s JSPT Úsvit;
- 15. 12. Prezentace nabídky JK (včetně JČM) v rakouském městě Horn.

ODDĚLENÍ PROGRAMOVÉ A PROPAGAČNÍ

Hlavním cílem Programového a propagačního oddělení Jihočeského muzea v roce 2023 bylo navázání na komplexní marketingovou komunikaci směrem k široké laické i odborné veřejnosti a PR komunikaci nadále rozvíjet. Cílovými skupinami propagace byly mj. rodiny s dětmi, mateřské, základní, střední a vysoké školy, návštěvníci středního věku a senioři se zájmem o kulturu a historii, zdravotně znevýhodnění návštěvníci nebo zahraniční návštěvníci. Činnost a nabídka muzea byla kontinuálně prezentována i zástupcům médií, novinářům a dalším subjektům v oblasti kultury a cestovního ruchu během celého roku 2023, aby bylo nadále udržováno a zvyšováno povědomí o muzeu a jeho pobočkách. Oddělení se zaměřilo na efektivní propagační nástroje a strategie, které měly za cíl znovu přilákat do muzea stávající klientelu a zároveň sloužily k rozšíření návštěvnické základny a oslovení nových cílových skupin různých generací a zájmů. Záměrem bylo rovněž kontinuální budování věrnosti zákazníků a zajišťování jejich informovanosti o bohaté nabídce muzea.

Pro dosažení uvedených cílů byly využívány všechny dostupné způsoby propagace. Reklama Jihočeského muzea byla pravidelně realizována v tištěné podobě, zveřejňována online, na webu a sociálních sítích muzea, turistických centrech a portálech, v denním tisku, dále také v televizi, v rozhlasu či komerčních rádiích. Ve velké míře byla využívána outdoorová prezentace a reklamu obohatila i práce s nástroji a prostředky umělé inteligence (AI) nebo spolupráce s influencery (např. projekt 6 x 5 z jižních Čech na druhou). Propagace nabídky probíhala i v užší spolupráci s destinačním managementem (Českobudějovicko-Hlubocko a Novohradsko-Doudlebsko) nebo v koordinaci s dalšími jedenácti kulturními organizacemi zřizovanými Jihočeským krajem. Oddělení zajistilo již na přelomu roku 2022 a 2023 ověřené mediální spolupráce a smlouvy s dalšími subjekty v oblasti cestovního ruchu. Partnerství byla využívána v průběhu celého roku a vedoucí oddělení iniciativně hledal a zajišťoval nové a výkonné formy spolupráce a propagace. Prostředky marketingového mixu byly využívány co nejvíce efektivně, zároveň však takovým způsobem, aby byl produkován atraktivní a relevantní obsah směrem k široké veřejnosti. Kombinace kvalitní nabídky muzea a její prezentace vedla např. k zařazení Jihočeského muzea mezi nejlépe hodnocená místa na portálu Mapy.cz a získání odznaku kvality pro rok 2023. Instituce se rovněž umístila mezi nejlépe hodnocené podniky v oboru Muzea na portálu Seznam.cz a figurovala rovněž ve zveřejněném žebříčku TOP 10 nejnavštěvovanějších míst v jižních Čechách.

Propagace Jihočeského muzea byla v r. 2023 zaměřena mj. na stálé expozice a výstavy, školní vzdělávací programy, projekty, doprovodné akce a prezentována byla také odborná muzejní činnost. Velký důraz v rámci marketingové činnosti byl kladen i na pobočky muzea, zejména pak na Archeoskazen Trocnov, který se těšil velkému zájmu ze strany veřejnosti i médií.

Výběr marketingové komunikace

- Tiskoviny;
- Plakáty k expozicím, výstavám a akcím;
- Informační brožury/ letáky;
- Měsíční programové letáky;
- Pozvánky na jednotlivé výstavy a akce aj.;
- Televize, rozhlas, rádia, denní tisk, časopisy a online inzerce;
- Český rozhlas;
- RADIOHOUSE (Hitrádio Faktor);
- MEDIACLUB (Rádio Impuls, Rádio Kiss);
- Česká televize;
- Jihočeská televize;
- TV Nova;
- TV Prima/ CNN Prima News;

- Deník;
- Českobudějovický magazín BUDLive;
- Časopis Barbar;
- MAFRA (např. MF Dnes, 5plus2, přílohy, iDNES...);
- Seznam.cz a přidružené weby;
- Budějcká Drbna;
- Webové stránky Jihočeského muzea;
- Sociální sítě (Facebook, Instagram);
- Podcasty Jihočeského muzea (Spotify, Apple podcasty, Google podcasty, Soundcloud...);
- Turistické portály/ weby (např. Kudyznudy.cz, InBudějovice, Kdykde.cz, Vyletnik.cz, Jiznicechy.cz, Budejce.cz, Stezka Vltavy, Kulturne.com, BBKULT, Fajn výlety, Rodinné pasy, Senior pasy, Budějovický Infodeník aj.);
- Tiskové zprávy novinářům a médiím;
- Newslettery přihlášeným odběratelům aj.

Outdoorová prezentace

- Celoplošný polep vozu MHD České Budějovice prezentující JČM;
- Billboardy a variapostery;
- Výlep plakátů A0 na venkovních plochách;
- Citylight plochy;
- Outdoorové závěsné bannery;
- Rámečky ve vlacích;
- Reklamní bannery na terasách hl. budovy muzea a na fasádě detašovaného pracoviště muzea v ulici L. B. Schneidera, venkovní vitríny muzea, otočný trojboký stojan, áčkové stojany aj.;
- Banner na průčelí budovy Kulturního domu Metropol;
- Distribuce propagačních letáčků prostřednictvím osobního roznosu a rozvozu aj.

Ostatní

- Destinační společnosti Českobudějovicko-Hlubocko a Novohradsko-Doudlebsko;
- Turistické informační centrum České Budějovice a infocentra v jižních Čechách;
- Spolupráce s ostatními 11 kulturními organizacemi zřizovanými Jihočeským krajem;
- Soutěže k výstavám a doprovodným akcím;
- Vstupenky zdarma v rámci reciproční spolupráce na různých akcích;
- Reciproční spolupráce v rámci konání maturitních plesů;
- Online i osobní setkání subjektů cestovního ruchu;
- Prodej stávajícího i nového turistického a reklamního zboží aj.

Další činnost oddělení

Oddělení se také věnovalo přípravě programového obsahu vybraných doprovodných akcí a jejich propagaci, organizaci nebo spoluorganizaci s dalšími pracovníky muzea, a to ve shodě s výstavním plánem a technicko-organizačním harmonogramem prací. Vedoucí oddělení nadále vyřizoval poptávky na pronájem prostor muzea pro pořádání vybraných kulturně-výchovných nebo jiných programů a vybrané akce koordinoval. Dále pokračovala spolupráce s kluby a spolky při Jihočeském muzeu, zajišťování turistického a upomínkového zboží. Oddělení rovněž využívalo možností účastnit se školení, seminářů či workshopů, které složily k dalšímu pracovnímu rozvoji. Vedoucí oddělení měl v r. 2023 na starosti mj. organizaci práce zřízenců (průvodkyň) a recepčních na hl. budově muzea a sestavování měsíčních rozpisů služeb. Pokračovala i úzká spolupráce a koordinace práce s výstavním ateliérem.

Výstavní ateliér

- Příprava výstav dle výstavního plánu – architektonické řešení, vizualizace a návrhy;
- Příprava textových a obrazových panelů, doprovodných textů a popisek, typografická sazba a zajištění tisku;
- Instalace výstav a exponátů měsíce, nasvícení výstav, spolupráce při výrobě výstavářského materiálu, úpravy v harmonogramu instalací a spolupráce s dalšími odděleními JČM, výstavní porady;
- Grafické práce;
- Příprava propagačních materiálů k výstavám a akcím – plakáty, letáky, pozvánky, bannery aj.;
- Příprava měsíčního programového letáku akcí JČM a měsíčních přehledů o programu JČM pro externí partnery a další;
- Zástupy recepce (pondělky).

Pracovnice recepce

- Výkon denní služby od 6:00 do 18:00 hod., zajištění vnitřní ostrahy objektu;
- Správa klíčů od objektů a pokladny;
- Obsluha telefonní ústředny, přepojování;
- Služby pro návštěvníky: prodej vstupenek a dalšího zboží, poskytování informací;
- Koordinace pracovních návštěv, přebírání pošty a další;
- Obsluha EZS a EPS podle příslušných směrnic a pokynů, hlášení poruch, zápisy do elektronické knihy závad;
- Doplnění propagačních tiskovin JČM, evidence množství.

Zřizenci (průvodkyně a průvodci)

- Dohled v expozicích a výstavách, kontrola vstupenek, kontrola dodržování návštěvního řádu;
- Zástupy recepce a plnění všech povinností recepční ve vybrané dny (střídání obědů, dovolené, nemoci aj.);
- Dohled a výpomoc při doprovodných akcích JČM;
- Poskytování informací návštěvníkům;
- Zajištění provozu na pobočkách v době sezóny: Muzeum koněspřežky, Památník Jana Žižky z Trocnova;
- Distribuce tiskovin JČM dle pokynů.

MUZEJNÍ NOC 2023

Oblíbená akce se konala 26. 5. 2023. Byla zahájena před hlavním vchodem muzea vystoupením bubenického souboru z Českých Budějovic Wild Sticks. Návštěvníky přivítali také oblíbení pouliční komedianti na chůdách s oběma rukama (Dell Arte) z uskupení Chůdadlo, které si v průběhu akce připravilo i další zajímavý program (např. žonglérskou školu a představení nebo pohádku Drak, Jiří a věž). Venku před muzeem mohli návštěvníci objevit Tajuplný svět podivuhodných her Jiřího Šebesty, které jsou založeny na zcela odlišné vizuální stránce oproti hrám klasickým a nabízí

zážitek, který zamotá hlavu fantaskními příběhy. Děti zaujalo i malování barvami na obličeje od Gabriely Chvojkové. V přednáškovém sále muzea v přízemí byla připravena dílna s výrobou odznaků nebo si zde návštěvníci mohli pořídit snímek na památku v zábavném fotokoutku PIXBOT. Edukační sály v přízemí pak nabídly Africké dílny (výroba oděvních doplňků, šperků a dekorací). Divadlo Víti Marčíka si pro návštěvníky akce připravilo v Barokním sále muzea dvě představení – Bajaja a Šípková Růženka. Nedílnou a oblíbenou součástí Muzejní noci byly samozřejmě i výstavy a expozice. Na terase muzea si zájemci mohli odpočinout u kávy a dát si také něco na zub v kavárně nebo u stánku s občerstvením venku před hlavním vchodem do muzea. Vrcholem celé akce bylo vystoupení dua ze souboru Illusias, který si připravil akční světelnou show Colour Party.

TROCNOVSKÉ SLAVNOSTI 2023

Jihočeský kraj a Jihočeské muzeum společně zorganizovali vůbec poprvé dvoudenní Trocnovské slavnosti, které se konaly 8.–9. září 2023 (pátek a sobota) v areálu Památníku Jana Žižky z Trocnova a Archeoskanzenu Trocnov. Návštěvnícky velmi úspěšná akce se konala pod záštitou hejtmána Jihočeského

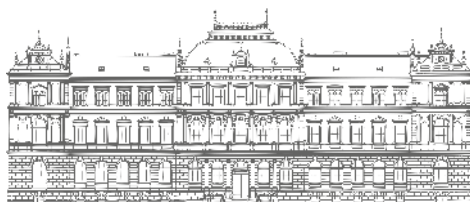
kraje MUDr. Martina Kuby a vstup byl zdarma. V pátek 8. 9. od 16:00 hodin byla akce zahájena rockovým festivalem, v rámci kterého vystoupily skupiny Big Papa Retromusic, Seven, Petr Kolář s kapelou a Tlustá Berta. Jednotlivé koncerty doplnila vystoupení bubenického souboru Wild Sticks. V sobotu 9. 9. byl pak připraven celodenní program pro děti i dospělé: kuchařská show Vladimíra Tůmy s ochutnávkami pro publikum – recepty z kuchmisterské knihy Pavla Severina z Kapí Hory a rytíře Bavora Rodovského z Hustiřan, šermířské povídky – představení s ukázkami soubojů a kvízem pro děti (SORDEM), řízená středověká dětská bitva se zapojením návštěvníků (Harcíři z Rokycan), ukázky sokolnictví (TEIR – sokolnická společnost), koncert středověké kapely Řemdiň, Výtržníci – představení s ukázkami soubojů a kvízem pro děti (SORDEM), koncert středověké rockové kapely Tempus nebo promítání filmu Jan Žižka. V rámci celého dne pak byly k dispozici i další body programu: oživené prohlídky Archeoskanzenu Trocnov, historická řemesla Danar, střelba z luku a kuše (Lucistnice.cz), středověký vojenský tábor – ukázky zbraní a zbroje, dobové stany (Fedrfechtýři), středověký fotokoutek (Pavel Dolejší), venkovní naučná stezka kolem trocnovského areálu s pracovními listy, komentované prohlídky muzejní expozice o Janu Žižkovi a husitství (Petr Čornej), Běla mezi včelami – divadelní pohádka pro děti (Divadelní spolek J. K. Tyl České Budějovice), Osudová setkání Přemysla Otakara II. – divadlo pro dospělé (Marešova divadelní společnost), expozice o Janu Žižkovi a husitství v muzejní budově Památníku, prodej knihy Jan Žižka z Trocnova – světlá a stíny hejtmanovy životní cesty, možnost debaty s autorem (Otomar Dvořák), Ludkova Hračkolna – herna s dřevěnými hračkami (Luděk Fiala), výroba odznaků a kreslení, malování barvami na obličej (Gabriela Chvojková).

V pátek 8. září 2023 byl slavnostně otevřen Archeoskanzen Trocnov. Zleva: Vedoucí odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Jihočeského kraje Patrik Červák, ředitel Jihočeského muzea František Štangel, náměstek hejtmána Jihočeského kraje pro finance a ekonomiku Tomáš Hajdušek, náměstek hejtmána Jihočeského kraje pro venkov, kulturu a památky Pavel Hroch, autor studie Archeoskanzenu architekt Jiří Škabrada, jednatel stavební firmy S-B s.r.o. Jiří Barták a moderátor akce Miroslav Mareš z Agentury Kultur Kontakt.

VÝZNAMNÍ MEDIÁLNÍ PARTNEŘI MUZEA A DALŠÍ SPOLUPRACUJÍCÍ INSTITUCE V ROCE 2023

- Ministerstvo kultury České republiky
- Jihočeský kraj
- Statutární město České Budějovice
- Destinační společnost
Českobudějovicko-Hlubocko
- Destinační společnost
Novohradsko-Doudlebsko
- Jihočeská centrála cestovního ruchu
- KOH-I-NOOR HARDTMUTH
- Nadace ČEZ
- Budějcká Drbna
- Český rozhlas České Budějovice
- Jihočeská televize
- Česká televize
- ČTK
- RADIOHOUSE
- MEDIA CLUB
- MAFRA
- VLTAVA LABE MEDIA
- Seznam.cz
- Budějčanda
- Českobudějovický magazín BUDLive
- Tiskárna Inpress
- WIP Reklama
- CITY-TOOLS
- RENGL
- EM Grafika
- A-Grafika
- Hruška reklama
- Vydavatelství MCU
- KD Metropol
- Střední odborná škola veterinární,
mechanizační a zahradnická a Jazyková škola
s právem státní jazykové zkoušky České
Budějovice
- Agentura Kultur-Kontakt/ MAREDIV
- Město Borovany
- a další spolupracující instituce a jednotlivci

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY V ROCE 2023

4. 5. 2023 Marek Beneš – syn Lubomíra Beneše, který je jedním z původních tvůrců oblíbeného seriálu Pat a Mat. Pana Beneše doprovodila jeho manželka Věra a dcera Tereza. Vernisáž výstavy Pat a Mat.

8. 9. 2023 Zpěvák Petr Kolář s kapelou. Vystoupení v rámci prvního dne Trocnovských slavností (RockFest).

9. 9. 2023 Petr Čornej – historik. Komentované prohlídky muzejní expozice pro veřejnost v rámci druhého dne Trocnovských slavností.

9. 9. 2023 Rey Koranteng – televizní moderátor. Návštěva komentované prohlídky historika Petra Čorneje v rámci druhého dne Trocnovských slavností.

15. 11. 2023 Petr Hejna – český hudebník, novinář a fotograf – Filmová beseda „Národní parky Tanzanie“ v rámci konání výstavy Umění černé Afriky.

23. 11. 2023 Roman Kubašta – vnuk celosvětově uznávaného malíře, grafika, ilustrátora, tvůrce prostorových knih a betlémů Vojtěcha Kubašty. Vernisáž výstavy Pohádkové Vánoce Vojtěcha Kubašty.

Roman Kubašta. Foto Petr Kubát, Český rozhlas.

Návštěvnost hlavní budovy Jihočeského muzea a jeho poboček

Celková návštěvnost Jihočeského muzea a jeho poboček za rok 2023 činila 125 484 osob. Historická budova Jihočeského muzea v Českých Budějovicích přilákala v roce 2023 celkem 71 211 návštěvníků. Návštěvnost Muzea koněspřežky činila v sezóně květen–září 1 414 osob. Památník Jana Žižky z Trocnova a Archeoskanzen Trocnov navštívilo v sezóně duben–říjen dohromady 41 661 osob a Tvrz Žumberk u Nových Hradů pak 11 198 osob.

Pro porovnání jsou níže uvedeny celkové statistiky návštěvnosti za poslední roky (bez externích výstav):

- rok 2022: 97 768 osob
- rok 2021: 57 836 osob
- rok 2020: 63 928 osob
- rok 2019: 85 024 osob
- rok 2018: 96 009 osob
- rok 2017: 91 409 osob
- rok 2016: 92 023 osob

Návštěvnost webových stránek a sociálních sítí muzea

Nedílnou součástí propagace a prezentace nabídky byly i v roce 2023 oficiální webové stránky Jihočeského muzea: www.muzeumcb.cz. Ze statistického vyhodnocení analytických dat vyplývá, že celková návštěvnost webových stránek muzea byla 114 263 unikátních uživatelů, z nichž přes 90 % návštěvníků webu tvořili v r. 2023 Češi. Zájem o stránky měli dále návštěvníci z Německa, Rakouska, Polska, Velké Británie nebo Slovenska. Z celkového čísla návštěvnosti webu tvoří 46 % ženy a 54 % muži. Věková skupina 18–24 let tvoří z celkové návštěvnosti ve sledovaném roce 27,5 %, skupina 25–34 let 33,5 %, skupina 35–44 let 15,5 %, 45–54 let 12,5 %, 55–64 let 5,5 %, stejně jako věková skupina 65 let a více. Z celkového čísla návštěvnosti tvoří přes 70 % noví návštěvníci (uživatelé) a necelých 30 % jsou pak vračející se návštěvníci. Téměř 64 % všech uživatelů si web muzea v r. 2023 prohlíželo na mobilu, necelých 35 % pak na stolním počítači. Zbytek využíval pro prohlížení tablet/ jiné zařízení. Nejvíce navštěvovanými sekcemi webu byla jeho hlavní strana, dále sekce Výstavy, Archeoskanzen Trocnov a Trocnovské slavnosti, Výstava orchidejí nebo sekce Otevírací doba. Období, ve kterém byly webové stránky nejvíce navštěvované, byla druhá polovina března, dále přelom května a června a také září.

Dalším nástrojem, který Programové a propagační oddělení používalo v r. 2023 při komunikaci s širou veřejností a kde prezentovalo novinky z muzea, jsou sociální sítě Facebook (Meta) a Instagram. Pokračujícím záměrem bylo udržovat a průběžně navyšovat fanouškovskou základnu a organický dosah na obou platformách. Facebooková stránka muzea měla ve sledovaném období celkem přes 3 500 stálých (dlouhodobých) followerů, což je oproti roku 2022 navýšení cca o 600 followerů. Návštěvnost Facebooku muzea (unikátní uživatelé) byla v roce 2023 cca 30 500 osob a celkový organický dosah stránky byl bezmála 344 000 osob. 71 % tvořily ženy, necelých 29 % pak muži. Největší zájem o stránku měly věkové skupiny 35–44 let a 45–54 let. Co se týče lokalit, největší počet návštěvníků byl z Čech, konkrétně pak Českých Budějovic, dále z Prahy, Českého Krumlova, Borovan, Trhových Svinů a Tábora. Další návštěvníci byly hlavně ze Slovenska a Polska. V průběhu r. 2023 bylo zveřejněno celkem 189 příspěvků (nezahrnuje Příběhy). Největší organické dosahy měly např. tyto příspěvky: Unikátní středověký Archeoskanzen v Trocnově (reportáž TV Nova), výstava orchidejí, Trocnovské slavnosti, výstava ŠKODA, Masožravky v muzeu, Žumberská slavnost řemesel, Muzejní noc nebo Den dětí v Trocnově.

Instagram Jihočeského muzea měl ve sledovaném období celkem přes 2 300 stálých (dlouhodobých) followerů, organický dosah stránky byl přes 24 000 uživatelů. V průběhu roku 2023 bylo zveřejněno

celkem 161 příspěvků (nezahrnuje IG Stories). Z celkového počtu fanoušků tvořily ženy téměř 64 %, muži pak cca 36 %. Nejvíce fanoušků bylo z věkové skupiny 25–34 let a rovněž 45–54 let. Nejvíce followerů pochází z České republiky, dále pak ze Slovenska, Polska nebo USA. Regionálně pochází nejvíce fanoušků z Českých Budějovic, dále z Prahy a Tábora. Velký zájem z hlediska interakce byl hlavně u videí, Reels a Instagram Stories muzea.

ÚTVAR NÁMĚSTKYNĚ ŘEDITELE PRO ODBORNOU MUZEJNÍ ČINNOST

V roce 2023 výstavní plán Jihočeského muzea pokračoval v nastaveném schématu jedné dvousálové výstavy v délce téměř tři čtvrtě roku, doplněné jednosálovými výstavami s kratší dobou trvání tří až čtyř měsíců. Výstavní nabídka je tak díky tomu stálá a pestrá a kombinace výstav a expozic dokáže návštěvníkům nabídnout zajímavý program po celý rok.

Expoziční činnost

Expozice v hlavní budově Jihočeského muzea a v jeho pobočkách se těší stálému návštěvnickému zájmu. Stále neopadá příliv návštěvníků, především rodin s dětmi, do expozice přírody, archeologie a národopisu, kde na děti čekají nejrůznější aktivity a dospělí mají i při opakovaných návštěvách stále co objevovat. Mírně stranou zájmu zůstává pobočka Jihočeského muzea Muzeum koněspřežky, která je limitována nevýhodnou polohou mezi rušnou silnicí a parkovišti supermarketů, naopak velký nápor návštěvníků zažil Památník Jana Žižky z Trocnova a především Archeoskanzen, jehož první část byla zpřístupněna na jaře roku 2023.

Oblíbený turistický cíl tvrz Žumberk nabídl návštěvníkům loni otevřenou expozici k dějinám tvrze Žumberka a blízkého okolí a expozici produkce z jihočeských skláren, stejně jako stávající sbírku lidového nábytku a interaktivní expozici *Řemesla pod Novohoradskými horami*. Tato expozice se stala inspirací pro pořádání *Žumberské slavnost řemesel*, která proběhla v areálu tvrze v polovině srpna. Tradiční řemesla a výrobní postupy, které přibližuje zmíněná expozice, byly návštěvníkům představeny v prostorách zahrady a blízkého okolí tvrze formou stanovišť, na nichž tvůrci a řemeslníci prezentovali své schopnosti a stará pozapomenutá řemesla; pro děti byla u vybraných stanovišť připravena výtvarná a tvořivá soutěž a za splnění všech úkolů je čekala poukázka na odměnu z blízké restaurace. Řemeslníky provázela národopisný program, ukázky lidových tanců a zpěvu zprostředkované folklórním souborem Doudleban a Doudlebánek, loutkové divadlo a jízdy na ponících. Zájem návštěvníků byl značný a ohlasy kladné, proto se *Žumberská slavnost řemesel* stane tradiční letní akcí této pobočky muzea.

Výstavní činnost

V hlavní budově muzea pokračovala bohatá nabídka výstav. Z předchozího roku přecházely rozsáhlá výstava historických hodin *Zvuk času* a výstava z díla Františka Doubka, na ně navázaly další nové výstavy. Milevský sběratel a publicista Martin Kupec představil část své sbírky propagačních materiálů tradiční české automobilky výstavou *Škoda – automobily na plakátech a v prospektech, 1945–2022*, k níž si mohli zájemci zakoupit výpravnou publikaci, nebo třeba modely aut. Velkému zájmu se jako obvykle těšila výstava orchidejí, po níž následovala velikonoční výstava.

Největším výstavním počinem roku 2023 byla výstava *Umění černé Afriky*, která představila více než tisíc tradičních afrických rituálních masek, sošek, šperků nebo předmětů denní potřeby. Sbírkou soukromých sběratelů manželů Ambrožových, kteří jsou majiteli a provozovateli Zoo Dvorec u Borovan, čítá předmětů mnohem více, majitelé ji doplňují během svých pravidelných cest do Afriky za zvířaty i tradiční kulturou. Výstava byla zahájena vernisáží, při níž africkou náladu navodil *Uganda Dancers Band* ukázkou tradičních tanců a zpěvu s doprovodem bubnů, hosté si pak prohlédli výstavu za komentáře autorů výstavy. Nadací na podporu dětí v Zimbabwe *Klub přátel Tengenenge* představila její zakladatelka a horlivá propagátorka dr. Marie Imbrová; v rámci výstavy pak byla zrealizována dobročinná sbírka ve prospěch nadace. K výstavě byl vytvořen také katalog.

 JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

VÝTĚŽEK VEŘEJNÉ SBÍRKY PRO
KLUB PŘÁTEL TENGENENGE, Z. S.

13 423 Kč

26. 6. 2023 – 31. 1. 2024

www.tengenenge.cz

Dětské návštěvníky lákala putovní interaktivní výstava *Pat a Mat*, kde si děti vyzkoušely různé aktivity, zatímco rodiče mohli nad záběry z příhod dvou nešiků zavzpomínat na své dětství, nebo se z textových panelů dozvědět bližší informace o vzniku celého námětu a jeho původních autorech. Milovnice umění a estetiky zaujala výstava drahých kamenů a šperků *Kameny pro krásu i dekoraci*, z níž si odnesli i mnohé odborné informace o složení a výskytu drahokamů a potěšili se jejich barevností. Zájemci o přírodní vědy také hojně navštěvovali výstavy *Masožravky na terase* a tradiční výstavu hub, kde pro ně autoři připravili jednak panely s popisy a fotografiemi, jednak komentované prohlídky a poradnu.

Poetiku závěru roku zajistila výstava *Pohádkové Vánoce Vojtěcha Kubašty*, která představila výběr z díla známého ilustrátora a autora pohádek a rozkládacích betlémů, a především vynálezce prostorové knihy, která zaujala vydavatele i čtenáře po celém světě. Vánoční atmosféru pak zajistil program *Advent v Jihočeském muzeu*, během něhož lidoví tvůrci předváděli návštěvníkům tradiční vánoční ruční práce a řemesla.

V průběhu celého roku pak na návštěvníky hned za vstupem do muzea čekaly exponáty měsíce. Hned počátkem roku jsme si připomněli 30. výročí vzniku samostatné české měny, která byla vytvořena v roce 1993 po rozdělení Československa, 140 let od úmrtí významného geologa a paleontologa Joachima Barranda nebo výročí svatby budějovického primátora Josefa Tascheka. Zájemci o přírodní vědy se dozvěděli nové informace o objeveném endemickém druhu ostružiníku, na jehož objevu se podílel botanik Jihočeského muzea, nebo o některých dravcích, vyskytujících se na jihu Čech, zájemci o historii mohli zhlédnout ukázky pochvalných listů žákům škol v 19. a na počátku 20. století, objevený depot z mladší doby bronzové nebo popravčí meče ze sbírek muzea; připomněli jsme si hudební rodinu Bohuslava Jeremiáše a v letních měsících se návštěvníkům muzea představily muzejní maličkosti – miniaturní sošky zejména zvířat z uměleckoprůmyslové sbírky.

Eva Hyndráková

EDUKAČNÍ ODDĚLENÍ

Edukační oddělení v roce 2023 realizovalo dvacet devět druhů různých edukačních programů pro 660 skupin a několik hromadných akcí pro veřejnost. Ze všech jmenujme alespoň tyto:

„Pat a Mat“

Především pro mladší žáky byl určen edukační program k výstavě *Pat a Mat*, která se konala od 5. května do 28. září 2023. Děti si vyzkoušely, jak vznikají animované, kreslené a loutkové pohádky, a seznámily se s historií natáčení populárního večerníčkového seriálu i s dějinami animace jako takové. Vzhledem k cílové skupině byl kladen důraz na interaktivní a zábavnou formu vzdělávání. Program obsahoval různé aktivity, jako například interaktivní hry inspirované postavami Pata a Mata, plnění zábavných úkolů a možnost vybarvování obrázků s motivy této populární večerníčkové dvojice. V loňském roce se tento program stal jedním z nejuspěšnějších z hlediska návštěvnosti – navštívilo ho celkem 1 421 lidí.

„Umění subsaharské Afriky“

Edukační program doplňoval výstavu „Umění černé Afriky“, která probíhala od 28. dubna do 1. ledna 2024. Program byl zaměřen na umění, náboženství a lidovou kulturu jižní části nejstaršího kontinentu. Výstava byla doplněna informacemi a exponáty z oblasti historie, přírodopisu a zeměpisu. Součástí

edukačního programu byla výtvarná tvorba, v jejímž rámci si žáci vyrobili barevné šperky s africkou tematikou. V dětském koutku v hale hlavní budovy muzea byly po celou dobu trvání výstavy k dispozici omalovánky, africké masky z papíru a tradiční africká hra Achi.

Kultura subsaharské Afriky byla také hlavním tématem loňského ročníku Festivalu muzejních nocí u nás v muzeu. Připraven byl velmi bohatý program. Před vstupem do muzea proběhlo vystoupení akrobatů, kejklířů a hudebních kapel. Komentované prohlídky doplňovaly výtvarné dílny, aktivity a tvořivé úkoly. K dispozici byly také edukační materiály, omalovánky a vystřihovánky. Návštěvníci si mohli vyzkoušet i výrobu vlastních odznaků. Muzejní noc se konala 26. května 2023.

Výstavu doplnila 27. srpna další akce pro veřejnost „Africký den“. V jejím rámci si děti vyzkoušely navlékání tematických šperků a výrobu korálků z tvrdnoucí hmoty. Zhlédnout mohly interaktivní tabule, vypracovat pracovní listy a omalovánky. Návštěvníci si také mohli vyrobit barevnou masku s africkou tematikou nebo si pod vedením muzejních pedagogů zahrát tradiční africkou hru Achi.

V rámci edukačního oddělení navštívilo výstavu a její doprovodné akce 1 090 návštěvníků.

„Archeoskanzen Trocnov“

V dubnu se pro školní skupiny i pro veřejnost otevřela dlouho očekávaná horní část Archeoskanzenu Trocnov. Pro školní skupiny v archeoskanzenu byly připraveny dva nové edukační programy. První program s názvem „Život ve středověku na přelomu 14. a 15. století“ poskytl dětem jedinečný pohled na každodennost předhusitského období. Druhý program „Čas války na přelomu 14. a 15. století“ se zaměřoval na vojenství předhusitského období a přiblížil život vojáka, žoldnéře nebo lapky. Součástí edukačních programů byly pracovní listy a praktické úkoly, které byly přizpůsobeny jednotlivým věkovým kategoriím žáků. Oba nově vytvořené edukační programy se těšily velkému zájmu návštěvníků. Navštívilo je 108 školních skupin, tedy 4 645 návštěvníků. Velice oblíbené byly také komentované prohlídky archeoskanzenu pro předem objednané zájemce z řad veřejnosti a pro organizované skupiny. Komentovanými prohlídkami v loňském roce prošlo 8 670 návštěvníků.

Archeoskanzen ožil také prostřednictvím dvou velkých akcí pro veřejnost, které se konaly u Památníku Jana Žižky z Trocnova. Edukační oddělení připravilo a v sobotu 10. června 2023 realizovalo již třetí ročník akce s vojenskou tematikou „Válka a vojenství v době Jana Žižky“. Ve dnech 8. a 9. září 2023 se potom uskutečnil již desátý ročník tradičních „Trocnovských slavností“, na kterém jsme se také podíleli.

Součástí bohatého programu obou zmíněných akcí byly ukázky táborového ležení, šermířských soubojů, ukázky středověkého lovu s dravci nebo si návštěvníci mohli vyzkoušet střelbu z luku či středověké kuše pod odborným dozorem. V archeoskanzenu bylo možné absolvovat oživené prohlídky s průvodci, při kterých se návštěvníci mohli přenést do historie. Obdivovat mohli dobové vybavení interiérů, středověké kostýmy, pečení chlebových placek a ukázky středověkých řemesel. O tyto prohlídky byl ze strany veřejnosti enormní zájem. Prohlídek v průběhu obou akcí se celkem zúčastnilo 650 návštěvníků.

„Piknik nad Odrou“

Od 11. do 15. května 2023 jsme se v polském Štětíně zúčastnili akce „Piknik nad Odrou“. Akce byla spolupořádána Jihočeským krajem a Centrálou cestovního ruchu. Jejím cílem bylo co nejlépe představit Jihočeské muzeum jako jednu ze zřizovaných organizací Jihočeského kraje. Prezentovali jsme zejména edukační aktivity a nově vznikající Archeoskanzen Trocnov. Pro návštěvníky jsme připravili interaktivní ukázky z Muzejních kufříků, ražbu mincí a vytáčení keramiky na replice středověkého kopacího hrncířského kruhu. Po celou dobu trvání akce v sobotu a neděli bylo odbaveno kolem 3 300 osob.

Služební cesta Brno, Mikulov, Asparn, Mistelbach

Mezi 26. a 28. červencem loňského roku jsme navštívili vybrané instituce v Čechách a v Rakousku. V Brně jsme navštívili Pavilon Anthropos, stálé expozice a dvě výstavy, a to „Archeologie z nebe“ a „Když Brnem táhli mamuti“. Dalšími zastávkami bylo Návštěvnícké centrum Mušov – Brána do Římské říše; Regionální muzeum Mikulov s výstavami „Autor Restaurátor“ a „Cesty české vědy“ a expozice „Římané a Germáni v kraji pod Pálavou“. V Rakousku jsme navštívili muzeum MAMUZ v Asparnu s výstavou „Zaznamenáno! Od nástěnných maleb až k modernímu komiksu“, v Mistelbachu jsme shlédli výstavu „Keltové“ a retrospektivní výstavu Hermanna Nitsche. Posledním bodem programu byla návštěva Archeoparku Pavlov s výstavou „TERRA NOSTRA: krajina, zvířata a lidé“. Cílem služební cesty bylo načerpat inspiraci a případně vybrat vhodnou výstavu pro naše muzeum pro letní sezónu roku 2026.

Spolupráce v rámci dotačních programů

V roce 2023 se Jihočeské muzeum zapojilo do programu Ministerstva kultury – Podpora projektů výchovně vzdělávacích aktivit v muzejnictví pro rok 2023, tematický okruh č. 1. projektem Čas války/ Zemědělství a strava na přelomu 14. a 15. století. Díky spolupráci s nejrůznějšími mistry řemesel se podařilo doplnit a materiálně zabezpečit nově připravované edukační programy Archeoskanzenu Trocnov. Pořízeny byly repliky středověké zbroje, zbraní, řemeslných nástrojů a další repliky předmětů denní potřeby z přelomu 14. a 15. století. Tyto předměty budou využívány v rámci také dalších edukačních programů, workshopů a akcí Jihočeského muzea. Z celkových nákladů 273 666 Kč činila dotace 150 000 Kč.

Současně se nám podařilo získat další prostředky také z Národního plánu obnovy – Výzvy č. 3 – Podpora projektů kreativního učení. Projekt cyklu umělecko-řemeslných workshopů pro období 1. 1. 2023–30. 6. 2023 při nákladech 117 120 Kč dostal dotaci 96 786 Kč. Díky tomuto projektu podpory se uskutečnilo od ledna do června šest nedělních workshopů. Jednotlivé workshopy se zabývaly uměleckořemeslnými technikami zpracování nejrůznějších materiálů a výrobou různých předmětů každodenního života, se zaměřením na kulturu a život v období vrcholného středověku. Pod vedením těch nejzkušenějších lektorů mohli účastníci okusit práci iluminátorů, hrncířů, barvířů, pasířů a kušářů.

Na základě spolupráce s organizací Klub Aktiv sdružující zejména seniory, byl od února do června dokončen naplánovaný cyklus populárně naučných přednášek – Akademie 3. věku. Přednášek a doprovodných komentovaných prohlídek se zúčastnilo 186 návštěvníků.

Edukační programy pro znevýhodněné návštěvníky

Edukační oddělení v roce 2023 připravilo také programy pro sociálně nebo zdravotně znevýhodněné skupiny návštěvníků, pro které byly programy speciálně upraveny, aby plně vyhovovaly potřebám a jejich možnostem. V roce 2023 byly provedeny programy pro sociálně znevýhodněné děti i skupiny se sluchovým, zrakovým, tělesným a mentálním znevýhodněním, např. velikonoční a vánoční programy, programy stálé expozice a „Muzejní kufříky“. Celkem se programů zúčastnilo 68 skupin s 696 žáky, studenty i dospělými a 244 osobami doprovodu.

Lukáš Faktor

REGIONÁLNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠTĚ PRO LIDOVOU KULTURU

Pracovní pozici regionálního pracovníka pro tradiční lidovou kulturu při Jihočeském muzeu převzal od 2. 5. 2023 po PhDr. Marcele Mackové PhDr. Jan Šimánek.

Kulturně osvětová činnost

Média

Během roku 2023 začala příprava textů pro web věnovaný lidové kultuře jižních Čech ve spolupráci s Mgr. Petrou Luňáčkovou z Jihočeského kraje a ostatními etnografy. Web by měl začít fungovat v první polovině roku 2024.

V červnu 2023 natáčel J. Šimánek reportáž o jihočeském folklóru pro TV Prima (vysíláno 10. 9.). V prosinci připravil ve spolupráci s českobudějovickým rozhlasem pořad o koledách a tradici koledování na jihu Čech (26. 12.) a sepsal článek o slavení Štědrého dne na jihu Čech (publikováno elektronicky 24. 12. na webu <https://ceskobudejovicky.denik.cz>).

Přednášková činnost

Během roku 2023 připravil J. Šimánek šest přednášek věnovaných jihočeské lidové kultuře: *Lidové zvyky a tradice podzimu v nejjihnější oblasti Čech* (Městská knihovna v Českém Krumlově, 2. 10.), *Jihočeské pověsti a jejich význam v lidové kultuře* (Todně, 24. 9., Prostřední Svince, 27. 10.), *Narození, svatba a smrt v lidové kultuře na jihu Čech* (Teologická fakulta Jihočeské univerzity, 31. 10.), *Lidové zvyky adventu a masopustu* (Slavče u Trhových Svinů, 1. 12.), *"Ve starých dopisech napsáno..." Dopisy jako cenný pramen lidové kultury na příkladu obce Doudleby* (Doudleby, 27. 12.).

Vědeckovýzkumná činnost

Pokračování ve výzkumu, nové výzkumné projekty

J. Šimánek se zaměřil v roce 2023 na výzkum tématu vody a lidové kultury. V té souvislosti publikoval ve sborníku Archivum Trebonense kulturně-historicky pojatý příspěvek, který se zabývá významem vody v jihočeské lidové kultuře 19. a 20. století. Rekonstruuje možnosti užívání svčžené vody při výročních a zemědělských obyčejích, přechodových rodinných rituálech

Dokumentace řemesel, kovář Jaromír Čížek z Komařic.

a kritických životních situacích. Stať vychází z kronik a memoárů z národopisné oblasti Doudlebska, čerpá však i z archivních zdrojů církevní provenience a výpovědí pamětníků z terénního výzkumu.

Ediční a publikační činnost

Vlastní publikační činnost

Šimánek, Jan: *Voda svěcená i nesvěcená v lidové kultuře z jihu Čech. Na příkladu národopisné oblasti Doudlebska v 19. a 20. století.* Archivum Trebonense 16, 2023, s. 184–199.

Šimánek, Jan: *Vzpomínka na Karla Klostermanna z pera jeho přítele Františka Kříže. Výběr.* Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech, roč. LX, 2023, č. 3, s. 210–220.

Odborná spolupráce

Odborné konzultace, služby badatelům

Pracoviště průběžně poskytovalo konzultace laické i odborné veřejnosti v oblasti lidové kultury, především členům folklorních souborů, lidovým tvůrcům a řemeslníkům. V červnu 2023 byl J. Šimánek členem odborné hodnotící komise v rámci XXVII. jihočeského folklorního festivalu Kovářov 2023.

Odborné posudky a vyjádření

Nominace na Ceny hejtmána Jihočeského kraje za zachování a rozvoj lidových tradic

Regionální odborné pracoviště pro lidovou kulturu ve spolupráci s Jihočeským krajem odborně garantovalo nominaci *Ceny hejtmána Jihočeského kraje za zachování a rozvoj lidových tradic*. Toto ocenění obdrželi: Tkalcovna Kubák Strmilov k. s., zastoupená Zdeňkem Kubákem a Filipem Kubákem, za udržení a rozvoj výroby tradičních vlněných textilií v regionu Strmilovska; hudební pedagog Bohuslav Šabek ze Strakonice za rozvoj folklorních a dudáckých tradic a jejich předávání mladé generaci; manželé Milan a Pavla Škochovi z Kovářova za rozvoj folklorních tradic v jižních Čechách a jejich předávání mladé generaci. Ceny byly nositelům slavnostně předány při vyhlášení soutěže *Vesnice roku* v obci Doudleby dne 18. srpna 2023.

Seznam nemateriálních tradičních statků lidové kultury Jihočeského kraje

Rada Jihočeského kraje na svém zasedání dne 4. 5. 2023 schválila zápis nemateriálního statku „Pivní kultura v Jihočeském kraji – jihočeská hospoda jako sociální a kulturní fenomén“ na Seznam nemateriálních tradičních statků lidové kultury Jihočeského kraje. Statek k zápisu do Seznamu navrhl Český svaz pivovarů a sladoven. Jeho cílem je zastavit vymírání vesnických hospod a podpořit jejich oživení a společenský život v nich.

V jižních Čechách hrála pivní kultura od středověku důležitou roli při udržování společenského života a tradic regionu. Právě na jihu Čech existovalo v minulosti velké množství malých i velkých pivovarů. Nové malé pivovary zde přitom stále vznikají a jejich pivo se těší oblibě konzumentů. Jihočeské hospody jsou skvělým způsobem, jak poznat místní kulturu a obyvatele zdejšího kraje. Ve venkovských hospodách se obvykle odehrávají schůze místních spolků nebo rodinné a sousedské oslavy. V těsné souvislosti s pivní kulturou probíhají proslavené jihočeské masopusty, zabijačky, stavění májů a pálení čarodějnic, dožínky, hasičské soutěže a další akce. Tyto události jsou důležité pro udržování a prohlubování sousedských a rodinných vztahů. Jihočeské hospody jsou tak místem silné sociální interakce, prostorem, ve kterém mnohdy probíhá a je soustředěna jediná veřejná kultura v obci.

Spolupráce s odbornými a kolegiálními ústavami

Regionální odborné pracoviště spolupracovalo především s ostatními muzei v jihočeském regionu, Českou národopisnou společností, Jihočeským folklorním sdružením, Národním památkovým ústavem a dalšími kulturními institucemi.

Zájmová a vlastivědná činnost

Jan Šimánek působil od května 2023 jako metodik Národopisného sdružení při Jihočeském muzeu. V úzké spolupráci s výborem se zaměřil na realizaci a koordinaci akcí sdružení (sestavování programu, odborné přednášky, spolupráce s členy folklórních souborů apod.).

Další vzdělávání, kongresy, sympozia

Ve dnech 17.–18. října 2023 se J. Šimánek společně s V. Holasem zúčastnili Semináře etnografické komise Asociace muzeí a galerií ČR, jež se konalo v Muzeu středního Pootaví ve Strakonících. V sobotu 24. listopadu se zúčastnili konference *Betlémy stále živé IV*, kterou pořádalo Muzeum Jindřichohradecka pod záštitou Světové federace betlemářů se sídlem v Římě.

Další aktivity

V sobotu 19. srpna 2023 uspořádalo Regionální pracoviště pro lidovou kulturu *Žumberskou slavnost řemesel* jako výstup projektu podpořeného ministerstvem kultury *Devatero řemesel...a něco navíc*. Úspěšné jednodenní akce se zúčastnilo více než tisíc návštěvníků, především mladých rodin s dětmi. Důležité bylo, že si děti mohly prakticky vyzkoušet jednotlivé rukodělné techniky. V rámci projektu proběhla nejen videodokumentace řemeslníků během akce, ale i několika tvůrců při práci v domácím prostředí (kovář Jaromír Čížek, tesař Martin Šnajdr, košíkář Pavel Rouha, forman a sedlář Josef Smolík).

Jan Šimánek

*Žumberská slavnost řemesel,
košíkářství Pavel Rouha.
Foto Matyáš Hric.*

Žumberská slavnost řemesel, Doudleban. Foto Pavel Ptáček.

Žumberská slavnost řemesel, keramika Petr Tvaroh. Foto Pavel Ptáček.

AREÁL PAMÁTNÍKU JANA ŽIŽKY V TROCNOVĚ

Celkem za rok 2023 navštívilo areál Památníku J. Žižky z Trocnova (kulturní akce, expozici, divadla a areál jako takový) 41 661 osob.

měsíc	muzeum	archeoskanzen	v rámci programu	divadlo	jiné	venkovní areál	celkem
leden						200	200
únor						250	250
březen						450	450
duben	340	410 (33)				500	1 250
květen	860	960 (135)	Dětský den: 1 000	62	Workshop hrnčířství: 24 + divadlo Pohoda: 206	500	3 612
červen	1 323	1 270 (183)	Válka a vojenství: 2 000	99	Workshop opracování dřeva: 24 + divadlo Pohoda: 713	1 000	6 429
červenec	2 016	2 529 (495)		139	Workshop keramika: 24	1 000	5 708
srpen	1 473	3 284 (423)		186		1 000	5 943
září	935	1 428 (542)	Trocnovské slavnosti: 4 000 rock. festival + 7 000 sobotní program			1 000	14 363
říjen	380	1 026 (241)			Soutěž mladých hasičů – okresní kolo: 600	500	2 506
listopad					Soutěž mladých hasičů – krajské kolo: 400	300	700
prosinec						250	250
celkem	7 327	10 907 (2 052)	14000	486	1 991	6 950	41 661

Sloupec „archeoskanzen“: v závorce z celkového počtu návštěvníků v měsíci je počet vstupenek za-koupených online.

Sloupec „v rámci programu“: uvedeny kvalifikované odhady počtu návštěvníků.

Sloupec „venkovní areál“: uveden rovněž kvalifikovaný odhad návštěvníků (počty jsou spíše podhodnoceny).

Pokud bychom brali v úvahu počty návštěvníků pouze prokazatelně doložitelné dle evidence prodaných vstupenek, je návštěvnost za rok 2023 19 225 osob. Při započítání kvalifikovaného odhadu návštěvnosti na akce pořádané v areálu + počty prodaných vstupenek, je celková návštěvnost areálu: 41 661 osob.

27. 5. 2023: Dětský den

Počet návštěvníků: 1 000

Dne 27. 5. se uskutečnil „Dětský den“. Jednalo se o celodenní kulturní pásmo soutěží, kouzelníka, tanečních a hudebních produkcí apod. Doba konání od 13 do 17 hodin. O zábavu a programovou nabídku se postaral Josef Pepa Maxa a jeho hosté. Ceny do soutěží poskytla sponzorský firma Penam a.s.

Trocnovské divadelní slavnosti.

2. 6. 2023: Dokud se tančí (J. K. Tyl ČB), počet diváků: 62;

16. 6. 2023: Na správné adrese (J. K. Tyl ČB), počet diváků: 99;

28. 7. 2023: Když se zhasne (J. K. Tyl ČB), počet diváků: 139;

25. 8. 2023: Dívčí válka (J. K. Tyl ČB), počet diváků: 186.

10. 6. 2023: Válka a vojenství v době J. Žižky z Trocnova

Počet návštěvníků: 2 000

V pátek 9. 6. bylo provedeno umístění a montáž přenosného pódia, vypůjčených stanů od města Borovany a nezbytných sociálních prostředků (nádrž s vodou, WC, sláma). V pátek proběhl i příjezd většiny účinkujících, kteří nocovali v dobových stanech a vytvářeli tak atmosféru středověkého vojenského ležení. Samotná akce proběhla v sobotu 10. 6. 2023. Pro návštěvníky byl připraven bohatý celodenní program, který zahrnoval výklad o jezdcích a koních ve středověku, ukázky dělostřelby, vojenských formací, komentované střety podle scénáře a volné střety. Na pódiu pak probíhaly hudební vystoupení. Probíhaly i semináře pro odbornou veřejnost – výcvik s kopím či s tesákem.

8. 9. a 9. 9. 2023: Trocnovské slavnosti

Počet návštěvníků: 7 000

V tomto roce proběhly Trocnovské slavnosti jako dvoudenní kulturní akce, a to již 10. ročník. Pořádaly je Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích a město Borovany pod záštitou Jihočeského kraje. Vstup byl jako každý rok zdarma.

V pátek 8. 9. od 16 hodin začal program Trocnovských slavností rockovým festivalem s účastí hudebních skupin:

16.00–17.00 hod. skupina Seven;

18.00–19.15 hod. skupina Big papa;

20.00–21.15 hod. Petr Kolář s kapelou;

22.00–23.30 hod. Tlustá Berta + ohňové efekty na pódiu.

V sobotu 9. 9. byla prezentována středověká řemesla, odehrála se dvě divadelní představení „Přemysl Otakar II“ a dětské představení „Běla mezi včelami“.

Od 17.00 hodin byl promítán nový film Jan Žižka od režiséra Petra Jákla, který na úvod filmu přednesl videozdravici všem návštěvníkům slavností.

I v roce 2023 pokračovaly práce na stavbě archeoskanzenu, a to konkrétně dolního areálu – usedlosti. Byly zahájeny práce na oplocení pro výběh hospodářských zvířat, vysazeny nové ovocné stromy. Kolaudační souhlas k užívání byl vydán v prosinci 2023.

Dne 8. 3. 2023 byla na základě předávacího protokolu předána PD k provádění stavby na akci: „Návštěvnícké a vzdělávací centrum v areálu NKP rodiště Jana Žižky z Trocnova“, zpracovatel: Ing. arch. Petr Dostál.

Stavební povolení na tuto akci bylo vydáno Městským úřadem Borovany, stavební úřad, Žižkovo náměstí 107, 373 12 Borovany dne 8. 3. 2023 s nabytím právní moci dne 24. 3. 2023.

Jihočeské muzeum v ČB má již doručenou depeši o vydání právního aktu k oběma projektům. K 50. výzvě IROP-Muzeza (ITI) – SC4.4. (MRR, PR) tak i k 62. výzvě IROP – Památky – SC 4.4. (ITI). Celková

výše rezervovaných finančních prostředků je cca 68 mil. Kč. Oba projekty tvoří jeden funkční celek a díky jejich realizaci bude mít celý Trocnovský areál odpovídající zázemí. Součástí této stavební zakázky je malé záchytné parkoviště s kapacitou cca 54 vozidel.

Předpokládaná realizační cena dle PD a položkového rozpočtu je cca 132 mil. Kč včetně DPH.

Byla uzavřena smlouva s firmou EG.D na přeložku kabelu NN z Ostrolovského Újezdu do areálu Památníku J. Žižky z Trocnova a vybudování nové trafostanice, což je nezbytný předpoklad pro fungování Návštěvnického a vzdělávacího centra Trocnov (NaVCT). Je zpracována PD a požádáno na SÚ Borovany o vydání územního rozhodnutí pro realizaci. Předpokládané dokončení je říjen 2024.

Samostatnou investiční akcí bude vybudování nového parkoviště na pozemku směřeného s Lesy ČR, parcelní číslo 2475/2, o ploše 6 469 m². Tento pozemek je již trvale odňat z pozemků plnění funkcí lesa. Ve spolupráci s městem Borovany se řeší změna územního plánu. Další postup a termíny budou závislé na získání stavebního povolení a zajištění finančních prostředků pro realizaci.

To vše bude sloužit pro lepší komfort návštěvníků, ale i zaměstnanců a účinkujících v rámci programové nabídky areálu. NaVCT se bude využívat i v souvislosti s otevřením celého Archeoskanzenu Trocnov, kdy dolní areál (hospodářské usedlosti) byl zkolaudován 11. 12. 2023.

V roce 2023 byly zakoupeny Jihočeským muzeem v Č. Budějovicích filmové kostýmy z filmu Jan Žižka režiséra Petra Jáka. Čtyři kostýmy byly vystaveny v sýpce a zbrojnici horního areálu Archeoskanzenu Trocnov a sedm kostýmů v muzeu Památníku Jana Žižky z Trocnova. Po dostavbě NaVCT budou trvale umístěny v expozici této nové budovy.

I v roce 2023 se hlavní aktivity a úsilí zaměřilo na již zmíněné dokončování archeoskanzenu a přípravy na realizaci nového Návštěvnického a vzdělávacího centra a veškeré inženýrské činnosti, které takto velké stavbě předcházejí.

Celý archeoskanzen bude otevřen pro veřejnost poprvé od 1. 4. 2024.

Miroslav Petrovský

TVRZ ŽUMBERK

Žumberk byl široké veřejnosti zpřístupněn od 1. dubna do 31. října a celkem jsme zde zaznamenali solidních 8 298 návštěvníků.

Nejvíce jich navštívilo pokračující výstavu Řemesla pod Novohradskými horami, a to i díky jejímu zpřístupnění zcela zdarma do 1. 8. 2023. Vidělo ji zde 4 041 osob. K samotné výstavě byla zorganizována i jedna doprovodná akce, a sice v sobotu 19. 8. pod názvem Žumberská slavnost řemesel. V rámci jejího programu děti i dospělí zcela jistě potěšily ukázky práce kováře, hrnčíře, tesaře i košíkáře a zhlédnout mohli i výrobu mincí, dřevěných hraček, šperků, dřevěného nářadí, zpracování vlny na kolovrátku, rybí výšivku, podmalby na skle, vitráže technikou Tiffany a konečně i ručně pletených mašlovaček z husího peří. V odpoledním programu pak figurovaly i vystoupení folklórního souboru Doudleban, komentované prohlídky nejen samotné výstavy Řemesla pod Novohradskými horami, ale i expozice Historie tvrze, novohradské sklo a osobnosti Novohradska v přízemí tvrze, a nakonec i sousedního unikátního kostela Štětí sv. Jana Křtitele. Hlavní garant celé akce PhDr. Jan Šimánek převyprávěl několik pověstí z okolí Žumberku a zrealizoval i přednášku o lidových krojích na Doudlebsku a Novohradsku s praktickými ukázkami na jednotlivých členech Doudlebanu. Tesařské řemeslo, jeho tradici i současnost v zahradě pod kostelem představil komařícký tesař Martin Šnajdr. Opět s praktickou ukázkou ručního tesání trámu širočinou. Zejména pro nejmenší účastníky pak sehrál pan Vavřina (Divadlo potulného čajovníka) pohádku Kašpárek a starosta. Dětem byla věnována i soutěž, během níž musely obejít jednotlivá stanoviště řemeslníků, a pokud toto splnily, následovala pro ně sladká odměna v nedalekém Penzionu Marie, který v areálu tvrze bděl i nad pitným režimem návštěvníků ve značném letním vedru. Kromě nápojů byly k dispozici i slané či sladké „prostě placky“. Pod hradební zdí u bašty „C“ na nejmenší návštěvníky čekalo ještě jedno překvapení, a to jízda na ponících. Samozřejmostí byla možnost zdarma prohlédnout si individuálně

Žumberká slavnost řemesel, tesařství Martin Šnajdr.
Foto Pavel Ptáček.

Žumberká slavnost řemesel, prohlídka kostela.
Foto Pavel Ptáček.

všechny dostupné výstavy a expozice ve tvrzi i baště „C“ s přístavky. I přes konkurenční Kovářské dny na Buškově hamru i sousedský jarmark v Hojně Vodě si sem našlo cestu v horkém sobotním odpoledni až neuvěřitelných cca 1 500 naprosto spokojených návštěvníků. Žumberkou slavnost řemesel finančně podpořilo Ministerstvo kultury ČR v rámci programu Podpora tradiční lidové kultury – kategorie B. Pro úplnost závěrem připojuji i jmenovitý seznam jednotlivých účastníků, reprezentujících tato řemesla: tesařství – Martin Šnajdr (Komařice), kovářství – Daniel Černý (Nové Hradky), košíkářství – Pavel Rouha (Velešín) – *Cena hejtmána Jihočeského kraje za zachování a rozvoj lidových tradic* (2014), keramika – Petr Tvaroh (Nová Ves), šperky – Andrea Novák-Váchová (Nové Hradky), výšivka rybí šupinou a výroba panenek – Ludmila Dominová (Hluboká nad Vltavou) – *Nositel tradice lidového řemesla* (2008), podmalby na skle – Jiří Honiss (Opalice) – *Nositel tradice lidového řemesla* (2015), předení a zpracování vlny – Jitka Sovová (České Budějovice), ražba mincí – Jan Török (Jihočeské muzeum), výroba dřevěného nářadí – Jakub Kössl (Jihočeské muzeum), mašlovačky – Jitka Maňhalová (České Budějovice), dětský folklórní soubor Doudlebánek a nakonec i národopisný soubor Doudleban.

Jinak na I. prohlídkové trase, věnované historii tvrze, novohradskému sklu a osobnostem Novohradska i dominantnímu lidovému malovanému nábytku, jsme celkově zaznamenali návštěvnost 1 493 osob. II. prohlídkovou trasu v baštách „A“, „B“ i „C“ (Úředník rožmberský a lapidárium) zhlédlo v průběhu turistické sezóny 738 návštěvníků. Celý areál (nově zřízená IV. trasa – tvrz, bašty, kočárovna) si od 1. srpna prohlédlo 231 osob.

V roce 2023 zde opět proběhly tři prohlídky za letního úplňku (3. 7., 1. 8. a 31. 8.), tentokrát s podtitulem „Historie a architektura Žumberku, novohradské sklo, lidový a panský nábytek – prohlídky s výkladem kastelána v netradičním čase v přízemí, na nádvoří i v patře tvrze (Rožmberský salónek s tajemstvím a překvapením)“. Oproti minulým letům došlo k zásadní změně a prohlídka byla zcela realizována pouze v samotné budově tvrze, a ne tedy již v baště „C“ (Theobald Höck) a v místním kostele Stětí sv. Jana Křtitele. Soustředěný zážitek z běžné základní prohlídkové trasy byl umocněn zejména při druhé a poslední prohlídce během noční tmy absencí běžného rozptylování se okolní venkovní krajinou při pohledu z oken jednotlivých místností. V patře mohli návštěvníci spatřit několik kusů otevřeného nejen lidového malovaného nábytku, ale v Rožmberském salóneku i nábytek panský v podobě dvou kabinetů s tajnými schránkami a přihrádkami.

Dne 6. září v Žumberku proběhlo výjezdní zasedání kulturní komise Jihočeského kraje, která zde projednala koncepci rozvoje Jihočeského muzea a zároveň si prohlédla s odborným výkladem správce tvrze celou budovu se všemi expozicemi (Historie tvrze, novohradské sklo a osobnosti Novohradska v přízemí, lidový malovaný nábytek v patře i výstavu Řemesla pod Novohradskými horami v kočarovně) i kostel Stětí sv. Jana Křtitele. V čele této vzácné návštěvy stál Mgr. Chrastina, vedoucí Oddělení kultury a zřizovaných organizací Odboru kultury a památkové péče krajského úřadu Jihočeského kraje a mezi

samotnými členy komise pod vedením jejího místopředsedy Bc. Turka bylo i několik krajských zastupitelů (Ing. Holický, Ing. arch. Kovářová) a bývalý ministr kultury ČR Ing. Talíř. V průběhu prohlídky se dostavil i radní Jihočeského kraje Pavel Hroch.

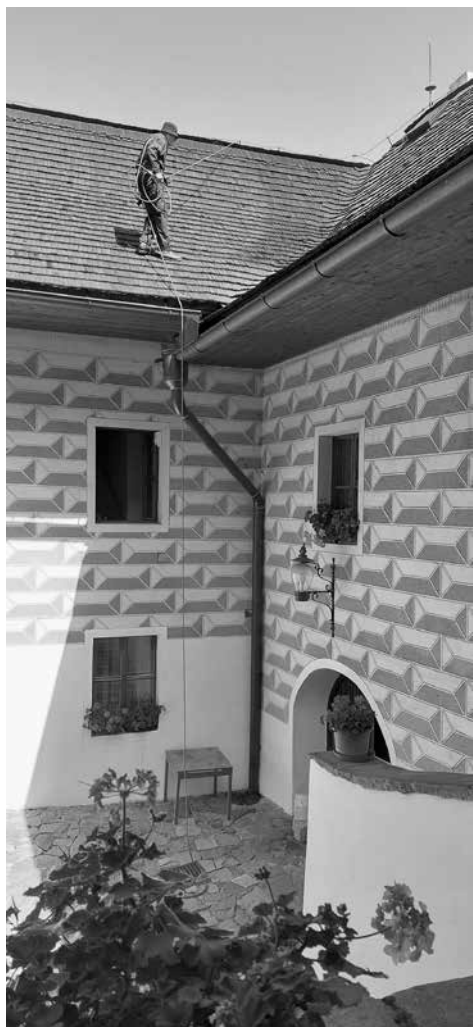
Ve dnech 26. května–9. září zde uzavřelo manželství celkem 5 párů. Čtyři obřady proběhly na prostranství před baštou „D“ a pouze jeden na nádvoří tvrze. V půlkruhu, vyhlídkové terase na vodní nádrž, který je součástí jižního úseku hradební zdi se letos žádná svatba nekonala. Všechny svatební obřady byly pouze občanské. Poplatek za pronájem prostor pro svatbu činil 5 000 Kč za jeden obřad včetně DPH.

V roce 2023 bohužel došlo i ke dvěma smutným událostem, a sice úmrtí dvou lidí se silnou vazbou k Žumberku. Pan František Pesinger zemřel 24. 4. a posledního rozloučení s ním se na hřbitově v Trhových Svinech zúčastnil správce tvrze i stálá průvodkyně. Pan Pesinger v Žumberku vyrůstal na přelomu 40. a 50. let minulého století a vrátil se sem nejen jako průvodce na konci 90. let, ale hlavně již o dekádu dříve coby hlavní strůjce a pořadatel tolik oblíbené a hojně navštěvované výstavy chryzantém. Zemřel po dlouhé těžké nemoci ve věku nedožitých 82 let. Pan Jiří Václavík, chalupář a majitel sousedních nemovitostí č.p.

26 vedle tvrze a zejména soukromé bašty „E“ pak zemřel náhle dne 14. 5. ve věku 70 let. Zbytek rodiny po jeho skonu nabízí oba vlastněné rekreační objekty i samotnou baštu „E“ k prodeji.

Základní konzervace sbírkových předmětů před zahájením turistické sezóny byla provedena v druhé polovině března a po konci této sezóny pak na počátku listopadu, kdy došlo i k ošetření koroze kování víka truhly v 1. expoziční místnosti v přízemí. V předsáli Rytířského sálu byla nainstalována dvě nová ochranná skla před podmalbami na skle, namísto stávajících, poškozených při manipulaci s nimi. Na konci dubna proběhlo čištění expozice skla a umytí vitrín i ošetření skla a došlo i k nainstalování zrestaurovaného barokního stolu do 3. expoziční místnosti v přízemí. Tento stůl byl následně opatřen replikami cínového nádobí v podobě talířů, číší, pohárů a svícňů. Konec června znamenal i umístění nově zrestaurovaného kabinetu do výklenku v 1. expoziční místnosti v přízemí a dovezení čtyř zrestaurovaných židlí bez podušek k výše zmíněnému stolu ve 3. přízemní místnosti.

Z hlediska propagace stojí za zmínku kromě každoročně se opakujících záležitostí ohledně dotisku propagačních skládaček a jejich distribuce do infocenter v okolí, či doplňování sortimentu k prodeji o nové turistické známky, vizitky a další turistické suvenýry, zejména nainstalování nové propagační plachty na dům p. Pilsa v Žáru u odbočky na Žumberk ve směru z Trhových Svinů na Nové Hrady. 1. 8. došlo v průjezdu tvrze k nainstalování nové informační cedule s popisem a fotografiemi jednotlivých prohlídkových tras a s výši vstupného i otevírací dobou v souvislosti se změnou prohlídek i výše

Nátěr střechy v severovýchodním úžlabí nádvoří (Stanislav Sládek).

vstupného. Intenzivně pak byla propagována zejména Žumberská slavnost řemesel (web i sociální síť JČM, velká informační cedule před vchodem do tvrze, skládačky s mapou areálu a programem). 18. 8. vyšla upoutávka (článek) v Českobudějovickém deníku „V Boršově nabízejí poslední divadlo, v Žumberku slavnost řemesel“ z pera redaktora Edwina Otty. 23. 8. následovala minutová reportáž z akce konané 19. 8. na ČT 24 Události jižní Čechy „Slavnost řemesel“ a konečně 22. 9. 2023 videoreport Adama Hrice na Facebooku JČM společně s Trocnovskými slavnostmi (Léto s Jihočeským muzeem).

Údržbě dominoval během července až září postupný pravidelný, periodický nátěr šindelové střechy nejen samotné tvrze, ale i všech čtyř bašt „A“, „B“, „C“ i „D“, včetně schodiště a nátěru dřevěných konstrukcí obou schodišť u nárožních bašt „A“ a „B“. Došlo zde ale i k modernizaci EZS (výměna ústředny i všech stávajících čidel) a vybudování zbrusu nové EPS a také k nainstalování nové kamery na nádvoří a k výměně jedné poškozené venkovní v rohu kočárovny.

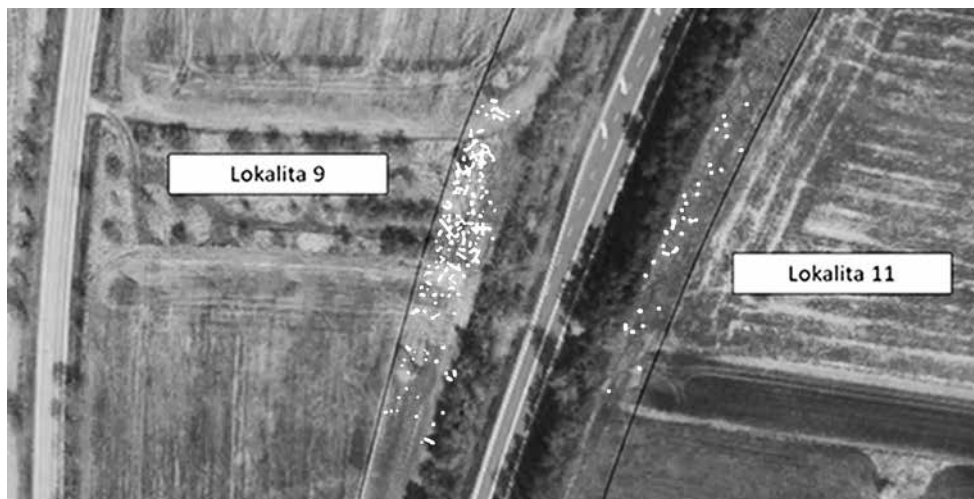
Roman Josefík

ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM JIHOČESKÉ TRASY DÁLNIČE D4 V ROCE 2023

Od července 2021 do léta 2023 provádělo Jihočeské muzeum ve spolupráci s kolegy z Prácheňského muzea v Písku, ze společnosti Geo-cz a za supervize Archeologického ústavu AV ČR v Praze záchraný archeologický výzkum v trase budované dálnice D4 v severní části okresu Písek, v úsecích Mirovice – Čimelice – Krsice – Lety. Jednalo se o jeden z největších archeologických výzkumů, které dosud naše muzeum uskutečnilo.

Zatímco ve druhé polovině roku 2021 byly zkoumány lokality, zachycené předtím při předstihových průzkumech společností ZIP o.p.s. (srov. Chvojka – Zavřel 2022), v roce 2022 byly zahájeny odkryvy i na nově zjištěných lokalitách (Chvojka – Töröková – Zavřel 2023). V první polovině roku 2023 pak byl terénní archeologický výzkum ukončen, kdy poslední zkoumanou komponentou byla lokalita č. 11. Zároveň intenzivně probíhalo muzeologické a laboratorní zpracování nálezů a analýzy archeobotanických, archeozoologických i antropologických vzorků, na nichž se podíleli i zaměstnanci Laboratoře archeobotaniky a paleoekologie Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity.

Lokalita č. 11 (k.ú. Mirovice, okolí bodu 49.4187394N, 14.0375047E) tvořila evidentně součást jednoho sídelního areálu spolu s lokalitou č. 9, která byla na protější straně budoucí dálnice zkoumána v roce 2022 (obr. zde v textu). Na této nově zjištěné lokalitě bylo tedy zjištěno pokračování sídliště z pozdní

Výzkum jihočeské trasy dálnice D4 v roce 2023, pohled na lokality č. 9 a č. 11.

doby halštatské až časně laténské (cca 600–400 př. Kr.). Bylo zde identifikováno a následně prozkoumáno celkem 48 objektů (obr. v barevné obrazové příloze na str. 109). V jednom případě se jednalo o sekundárně redeponovanou kulturní vrstvu (objekt 11/1), která byla prozkoumána podélně vedenou sondou. Všechny další situace představovaly zahluobené objekty, které byly zkoumány a zdokumentovány v plném objemu. Jednalo se většinou o kúlové/ sloupové jámy, které indikují přítomnost povrchových staveb, případně objektů nejasného účelu.

Výjimku představuje zahluobená zemnice – objekt č. 11/17. Jednalo se o obdélný objekt se zaoblenými rohy, zahluobený do hloubky cca 40 cm (obr. v barevné obrazové příloze na str. 110). V jejím dně bylo identifikováno několik drobných kúlových jamek, které tvořily součást konstrukce chaty. Velice zajímavá byla výplň, která tvořila několik úrovní (vrstev; obr. v barevné obrazové příloze na str. 110). Nad nejspodnější (pochozí) vrstvou s odpadem z doby existence chaty se nacházela hliniitá destrukční vrstva, kterou lze interpretovat jako spadlou nadzemní konstrukci chaty. V ní se podařilo identifikovat několik mazanícových bloků, které připomínají cihly z nepálené hlíny (obr. v barevné obrazové příloze na str. 110). Pokud by se tato interpretace potvrdila, jednalo by se o evropsky významné zjištění, tj. o nejstarší užití nepálených cihel v Čechách. Z výplně chaty byly proto odebrány vzorky na geologickou, petrografickou a chemickou analýzu, které snad upřesní interpretaci této zajímavé archeologické situace.

Veškeré nálezy z lokality č. 11 lze datovat do pozdní doby halštatské až časně laténské, tj. cca do 6.–5. století př. Kr. Tato datace odpovídá starší fázi osídlení na sousední lokalitě č. 9 a rovněž na neďalekém sídlišti – lokalitě č. 7 u Bud, které bylo zkoumáno v letech 2021–2022.

V roce 2023 v laboratoři archeologického oddělení JČM pokračovalo konzervačně – restaurátorské zpracování keramického materiálu ze zkoumaných lokalit č. 7 a č. 9., který byl v předešlém roce vydvížen na archeologickém výzkumu dálnice D4 *in situ* a převezen do laboratoře. Po zajištění vzorků pro environmentální analýzy byl keramický materiál postupně očištěn od povrchových nečistot vzniklých v souvislosti s dlouhodobým uložením v půdě. Předběžným průzkumem byla zjištěna zachovalost, kvalita stěpů a míra degradace. Dále byl materiál rozříděn, kompletován, lepen a v případě nestability materiálu konzervován konsolidačním prostředkem. Zkompletováno a slepeno bylo celkem devět torz nádob, z toho sedm torz nádob s profilem celým a dvě v pouze torzu (Chvojka – Töröková – Zavřel 2023). Restaurování a celková rekonstrukce torz nádob s celým profilem byla provedena doplněním ztrát do úplného tvaru. Doplněním byla podpořena zejména stabilita a zpevnění nádob pro jejich další uchování, ale také estetický vjem pro jejich prezentaci. Stejným postupem byla zajištěna i dvě neúplná torza. Nedílnou součástí všech pracovních postupů a jednotlivých kroků v procesu restaurování byla průběžně prováděná fotodokumentace. Ta je součástí závěrečné konzervátorsko-restaurátorské zprávy, která dále obsahuje seznam všech použitých reverzibilních materiálů a doporučené podmínky pro následné uložení a manipulaci v depozitu. Výsledkem zpracování je zrestaurovaný soubor sedmi keramických nádob a dvou torz, který je tak zachován po budoucí generace, výzkum a prezentaci (obr. v barevné obrazové příloze na str. 111).

Přestože terénní výzkum jihočeské části trasy dálnice D4 v létě roku 2023 skončil, můžeme již v tuto chvíli konstatovat jeho mimořádný přínos pro poznání nejstaršího osídlení severního Písecka, resp. celého jihočeského regionu. Po zpracování všech archeologických i archeoenvironmentálních dat budou získané výsledky prezentovány na připravované výstavě a v doprovodných publikacích.

Ondřej Chvojka – Leona Töröková – Petr Zavřel

Literatura

Chvojka, O. – Zavřel, P. 2022: Archeologický výzkum jihočeské trasy dálnice D4 v roce 2021. In: Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2021. České Budějovice, 77–79.

Chvojka, O. – Töröková, L. – Zavřel, P. 2023: Archeologický výzkum jihočeské trasy dálnice D4 v roce 2022. In: Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2022. České Budějovice, 71–72.

OSTRUŽINÍK LINECKÝ – NOVÝ DRUH OSTRUŽINÍKU Z RAKOUSKA DÍKY MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCI JIHOČESKÉHO MUZEJA

Objevení nové rostliny pro vědu je pozoruhodnou událostí. Především to platí pro střední Evropu, jejíž státy patří mezi nejvíce botanicky prozkoumané regiony světa. Ale i přes 200leté trvání botanického výzkumu zůstává část druhů doposud skryta, obzvláště ve skupinách rostlin, které obsahují velké množství vzájemně podobných druhů. Mezi takové skupiny patří právě rod ostružiník, jehož výzkumem se mimo jiné dlouhodobě zabývá botanické pracoviště Jihočeského muzea.

Při taxonomickém studiu rostlin je nutné pracovat v širším zeměpisném měřítku, proto se i botanický výzkum Jihočeského muzea neomezuje pouze na území České republiky, ale probíhá i v sousedních státech, často za přispění zahraničních badatelů. Jedním příkladem takové mezinárodní spolupráce je popis nového druhu – ostružiníku lineckého (*Rubus lentianus*), který nezávisle objevili, ale společně popsali rakouský botanik Michael Hohla (Oberberg am Inn), maďarský botanik a specialita na rod ostružiník Gergely Király (Univerzita Šoproň) a jihočeští botanici Petr Lepší (SCHKO Blanský les) a Martin Lepší (Jihočeské muzeum).

Ostružiník linecký byl objeven během různých expedic v roce 2020 do oblasti Horního Rakouska a Dolního Bavorska. Studium herbáře Jihočeského muzea následně ukázalo, že ostružiník linecký poprvé sbíral a částečně rozlišil již na začátku tohoto století jihočeský botanik Vojtěch Žíla, který ho označoval na herbářových položkách dvěma různými provizorními jmény. V roce 2023 byl nově objevený druh formálně popsán v mezinárodním časopise *Phytotaxa* (viz publikační činnost na str. 29).

Ostružiník linecký je v současnosti znám z Rakouska a Německa z více než 20 lokalit zhruba v prostoru mezi městy Salzburg, Pasov a Linec. Je pravděpodobné, že bude nalezen i v jižních Čechách, neboť nejbližší známá lokalita leží u obce Ulrichsberg na rakouské straně Šumavy a je pouze 4 km vzdálená od českých státních hranic. Ostružiník linecký se nejčastěji vyskytuje ve smrkových lesích a na okrajích lesních cest od pahorkatin do podhůří. Od podobných druhů se liší nápadně tmavým zbarvením stonků a relativně hrubě a hluboce pilovitým okrajem listů (obrázek zde v textu). Vědecké jméno je odvozeno od římského jména města Linec (Lentia). Unikátní, tzv. typové herbářové položky, citované v článku s popisem druhu, jsou uloženy ve sbírkách Jihočeského muzea (fotografii herbářové položky najdete v barevné příloze na str. 112).

Ostružiník linecký (*Rubus lentianus*). Foto M. Hohla.

Martin Lepší

SBÍRKA MOTÝLŮ VLASTISLAVA MIKEŠE DAROVÁNA DO JIHOČESKÉHO MUZEJA

Vlastislav Mikeš (5. 4. 1923 Brloh – 7. 8. 2002 Český Krumlov) byl amatérským sběratelem hmyzu, který se zaměřoval na motýly, v menší míře na brouky a zcela okrajově i na ostatní skupiny hmyzu. Své vzdělání zakončil v roce 1943 maturitou na Reformním reálném gymnáziu s českým jazykem vyučováním v Českých Budějovicích. Poté byl totálně nasazen v Kuřimi u Brna, kde se účastnil odklizení trosk po spojeneckém bombardování a teprve po skončení II. světové války absolvoval základní vojenskou službu. Pracoval nejprve jako poštovní úředník v Měšicích a Želči na Táborsku, poté od roku 1951 jako voják z povolání, s čímž souviselo jeho stěhování na Slovensko. Právě tam, v Novém Městě nad Váhom, započal se sbíráním a preparací hmyzu. Jeho vojenská kariéra neměla dlouhého trvání, neboť od roku 1957 již žil s rodinou v Příbrami, kde od roku 1954 pracoval jako horník v uranových dolech. Do jižních

Čech se vrátil až několik let po svém odchodu do penze v roce 1976, usadil se v Českém Krumlově, kde následně strávil zbytek svého života.

Sbírka motýlů Vlastislava Mikeše, kterou v roce 2023 Jihočeskému muzeu daroval jeho syn Václav, sestává ze 170 entomologických krabic. Naprostou většinu sběrů hmyzu realizoval tvůrce sbírky osobně, nicméně zastoupeny jsou i sběry jeho syna (např. lokalita Hamiltony nacházející se ve vojenském újezdu Březina u Vyškova) a kusy zakoupené, darované či vyměněné (např. v rámci entomologických burz). Vlastislav Mikeš do své sbírky zakomponoval i dvě menší kolekce motýlů, které zakoupil. Nejprve v Příbrami od pana Dvořáčka, se kterým sdílel pracoviště, odkoupil sadu 15 krabic motýlů. Prodejce nebyl tvůrcem sbírky a o jejím původu chybí relevantní informace. O pár let později zakoupil ve Vodňanech sbírku motýlů z pozůstalosti po místním sběrateli Hlavovi. Prodávajícím byl bratr zemřelého, přičemž kusy ve sbírce nebyly až na výjimky ani datovány a ani lokalizovány. Oblíbenou lokalitou Vlastislava Mikeše, na které dlouhodobě prováděl noční odchyty hmyzu na světlo, byla Zátoň u Větrní. Výslovně je zmíněna i z důvodu, že by mohla být snadno zaměněna za šumavskou Zátoň u Lenory.

Děkuji svému otci Václavu Mikešovi a svému strýci Vlastislavu Mikešovi za veškeré podklady, které mi pro sepsání tohoto příspěvku poskytli.

Václav Mikeš

NAVÁZÁNÍ KONZERVÁTORSKO-RESTAURÁTORSKÉ SPOLUPRÁCE SE STÁTNÍM OBLASTNÍM ARCHIVEM V TŘEBONI

Nejen velmi přínosnou, ale i příjemnou spolupráci se v uplynulém roce podařilo navázat konzervátorům z Oddělení společenských věd JČM a konzervátorkám z Oddělení ochrany a péče o národní archivní dědictví ze Státního oblastního archivu v Třeboni. Od vedoucí tohoto třeboňského oddělení Ing. Martiny Pechové přišel do JČM dotaz ohledně restaurování olejomalby na plátně. Málokoho by asi napadlo, že ačkoliv má třeboňský archiv v péči především papírové archiválie, občas se v jeho depozitech najdou i předměty jiného charakteru. Specializace a vybavení konzervátorského oddělení v Třeboni je ale pouze pro papír a kapacity na jiné materiály zde chybí. Zároveň s dotazem Ing. Pechová nastínila vizi, ve které by její oddělení výměnou za zrestaurování této olejomalby mohlo pro JČM zrestaurovat vybrané předměty z papíru v podobné hodnotě a časové náročnosti. Na papír totiž naopak nejsme vybaveni u nás v Jihočeském muzeu. Tento návrh se všem dotčeným jevil velmi pozitivně, a to jak materiálně, tak i ideově – je vždy povznášející spolupracovat s kolegy, kteří i přes mírně odlišnou odbornost stále spojuje myšlenka aktivně pečovat o předměty kulturní hodnoty. Po několika telefonátech a dalších administrativních a organizačních nezbytnostech se tak olejomalba dostala do dílny muzejní konzervátorky obrazů a polychromie a práce mohly započít.

Olejomalba na plátně zobrazovala mladého Josefa Adama ze Schwarzenbergu a byla silně poškozená. Plátno bylo povolené, deformované a na několika místech protrhnuté. Značně znečištěná a krakelovaná barevná vrstva hrozila odlupováním v miskovitých částech, nečistoty byly i v krakelách a tím velmi rušily motiv, zejména ve světlých částech obrazu. Znečištění a stav obrazu znesnadňovaly jeho průzkum, v UV světle bylo velmi obtížné rozpoznat, zda je na obraze přítomná laková vrstva. Z tohoto důvodu a z důvodu přiblížení datace obrazu bylo tedy rozhodnuto odebrat vzorky pro stratigrafii a SEM-EDS analýzu (identifikace pigmentů). Stratigrafie tenkou lakovou vrstvou potvrdila a SEM-EDS analýza také přispěla k orientační dataci obrazu, neboť identifikovala použití pigmentu pruské modři na obraze. Tento pigment byl využíván od roku 1720. Portrétovaný Josef Adam ze Schwarzenbergu se dle dostupných zdrojů narodil v r. 1722 a zemřel v r. 1782. Pokud by tedy byl obraz malován za života portrétovaného, a ne např. podle grafické předlohy či jiného vzoru, komparací dostupných faktů lze obraz přibližně datovat do 1. poloviny 18. století. Nakonec ještě zmíňme, že k této teorii částečně přispívají i ručně kované hřebíčky, vytažené z blindrámu v průběhu prací – průmyslově zpracované hřebíčky se šířily až v 19. století.

Samotné zásahy po průzkumu probíhaly obvyklými postupy: Nejprve byla zajištěna barevná vrstva

přebalem z japonského papíru, plátno bylo sejmuto z rámu a následovalo ošetření rubové strany, konsolidace, zajištění trhlin. Vzhledem k celkové zkřehlosti plátna fotochemickými procesy nakonec bylo přistoupeno také k plošné rentoaláži za pomoci BEVA 371.

Po napnutí plátna na nový blindrám se pokračovalo sejmutím ochranného obalu a standardními pracemi na barevné vrstvě. Poměrně náročné bylo čištění, které proběhlo na dvě fáze. Následovalo ztenčení lakové vrstvy, odstranění staré retuše u největší trhliny, tmelení, a nakonec závěrečné retuše a lak. Stejně jako některé předchozí kroky v průběhu prací, také způsob retuší byl konzultován se SOA – i přes pečlivé čištění se totiž nepodařilo zcela odstranit nečistoty usazené v krakelách, aniž by hrozilo poškození barevné vrstvy. Ty tak stále na obraze tvořily síť tmavých linek, a to i ve velmi světlých partiích (obličej, bílé kožesiny apod.). Byly tak navrženy dva způsoby retuše – retuš chybějících částí s napodobením nečistot v krakelách, která více zohledňuje patinaci díla získanou časem, a retuš odpadlých částí i znečištěné krakelace, jejíž výsledný efekt by tak výrazněji připomínal nepoškozené původní dílo v jeho celistvosti. Toto rozhodnutí zcela záleželo na zadavatelkách ze SOA, které se nakonec rozhodly pro retuš s patinací. Na zatmelených výpadcích tedy byly při retuši napodobeny znečištěné krakely.

Sejmuté díly (hřebíčky a část papírového štítku, jímž byla v minulosti sanována jedna z trhlin) byly částečně uchovány pomocí sáčků z fólie Hostaphan a připnuty ze zadní strany na blindrám. Lehkého ošetření se dočkal i ozdobný černý rám se zlacenou lištou. Kompletně byl obraz zrestaurován a předán zpět zhruba po půl roce. A protože na straně SOA byla s provedenými pracemi spokojenost, následovala domluva na výběru a podmínkách restaurování předmětů z papíru ze sbírek JČM, které se do SOA záhy předaly k ošetření „na oplátku“. Tyto předměty by měly být hotové na jaře v roce 2024 a obě strany již plánují ve spolupráci v podobném duchu nadále pokračovat.

Velký dík patří všem zúčastněným za součinnost, ochotu a energii, se kterou se do této výměnné akce pustili.

Kristýna Reindlová

Fotografie k tématu najdete v barevné obrazové příloze na str. 113-114.

LOUTKOVÉ DIVADLO Z MAJETKU SOUROZENCŮ PLOSOVÝCH

V posledních letech se divadelní fond Jihočeského muzea rozrostl o několik akvizic rodinných loutkových divadel a loutek. Nejinak tomu bylo i v roce 2023, kdy muzeum oslovili sourozenci Hana a Jaroslav Plosovi z Českých Budějovic s nabídkou odkupu divadélka s rodinnou historií. Exponáty s příběhem patří k těm nejcennějším, obzvláště pokud se vztahují k regionu či zajímavé rodinné historii, a tento nákup splňoval obojí. Sourozenci Plosovi jsou významnými přispěvateli do fondu našeho muzea, neboť jejich z větší části darované předměty v uplynulých letech obohatily sbírky národopisné, uměleckoprůmyslové, historické a fond muzejní knihovny.

Pro divadelní fond byl nákup zajímavý zejména ze dvou důvodů. Tím prvním byla jedinečnost podomácky vyrobených loutek a druhým byl téměř kompletní soubor „Štafperových rodinných dekorací“ pro loutky 18 a 25 cm z roku 1923.

Loutkové divadlo čítá celkem 205 ks předmětů a tvoří ucelený soubor kompletního vybavení rodinného loutkového divadla, včetně 16 kusů divadelních her, příručky k sestavení divadla a jednotlivých scén a 8 ks odborného loutkářského časopisu „Naše loutky“ z let 1930 a 1931.

Původním majitelem divadla byl pan Jaroslav Jelen, dědeček sourozenců Plosových. Na něj při jedné z mých návštěv zavzpomínala paní Jaroslava Plosová. Narodil se 24. srpna 1898 v Nové Vsi u Pardubic. Jako mladý bojoval v Itálii v řadách československých legionářů (členem Československé obce legionářské byl dle údajů v členské průkazce v letech 1920–1956). Po válce působil v Bratislavě a Maďarsku. Jak se nakonec dostal do jižních Čech, si paní Plosová již nevzpomíná. Osud ho tedy zavál do Českých Budějovic, kde strávil většinu svého života. Pracoval jako kriminální vrchní inspektor na radnici v Českých Budějovicích.

V Budějovicích také poznal svoji budoucí ženu Marii (rozenou Panochovou), s níž se v srpnu 1923 oženil. Společně přivedli na svět dvě dcery, v roce 1924 Helenku (později provdanou Plosovou, maminku paní Hany Plosové) a o 4 roky později Libušku. V rámci Budějovic se několikrát stěhovali. Nejprve bydleli v bytě v Komenského ulici, kde se narodily i obě jejich dcery, později pak v městských domech naproti dnešní Poliklinice Jih. Někdy během let 1948–1950, kdy doba byla skutečně těžká, musel pan Jelen ukončit pracovní poměr na radnici a následně jeho rodinu vystěhovali z bytu. Přestože ho tou dobou trápil ischias a prosil o možnost pozdějšího odjezdu, nebylo mu vyhověno. Všechnu nábytek naložili na auto a odvezli je za město, do obce Bzí, kde jim byl přidělen byt. V Bzí pak pobývali do roku 1959, kdy se vrátili do Budějovic. Zde si mezitím v Grünwaldově ulici postavili vlastními silami dvoupatrový rodinný domek. Ostatně zde jsme se s paní Plosovou i několikrát setkaly, neboť ho se svým bratrem obývá dodnes.

K životním koníčkům pana Jelena patřila i drobná práce se dřevem. S pomocí nožíku a lupínkové pilky tak například vyřezal malý dětský pokojíček pro panenky vybavený dřevěným nábytkem (součástí sbírky národopisu v JčM), nebo loutky a dekorace pro rodinné loutkové divadlo. Do jeho výroby se pustil zhruba v roce 1929, kdy si pořídil od pražské firmy Antonín Münzberg, odborný závod pro zřizování loutkových divadel a divadelních loutek, souborné divadlo tzv. Štapferových dekorací pro loutky 18 a 25 cm, někdy také uváděné jako „Malé Štapferovy dekorace“. To obsahuje 14 archů, respektive dvojitých archů, litografických obrázků, po jejichž nalepení na překližku či tvrdý karton získáte kompletní divadlo. Proscénium je zdobené stylizovanými kyticemi s girlandami, festony a na každé straně znaky českého lva a sestavené má rozměry 118 x 90 cm, se světlostí 60 x 44 cm. Opona je papírová, s červenou drapérií a centrálním motivem Kašpárka s drakem před vycházejícím sluncem. Zadní prospekty, kterých je celkem 5, mají velikost 70 x 45 cm. Návod na sestavení divadla a návrhy jednotlivých scén lze najít v příručce, kterou vydal v roce 1924 Antonín Münzberg pod názvem „Praktické a levné sestavení loutkového divadla“. Podle ní lze z dekorací postavit až 24 druhů různých scén (Vesnice, Kovárna v lese, Zahrada, Hospoda na pokraji lesa, Město, Kaple v lese, Hospoda, Čarodějná sluj, Krajina, Hřbitov, Rokoková síň, Občanský pokoj první, Les, Rytířská síň, Rytířská síň druhá, Pokoj Biedermayer, Občanský pokoj druhý,

Kaple, Faustova studovna, Klášterní chodba, Žalář, Peklo, Selská světnice, Mlýnice). Autorem výtvarných návrhů byl český malíř, ilustrátor a scénograf Karel Štapfer (1863–1930). Litografie a tisk zajistila tiskárna František Tocl se sídlem v Praze. Na pultech Münzbergova knihkupectví se poprvé objevily v roce 1923.

S výrobou loutek začal dle vzpomínek paní Plosové někdy kolem roku 1934, kdy jeho dcerám bylo 8 a 10 let. Dochovalo se jich 12 ks včetně dřevěného koníka. Jde o postavy krále a královny, kašpárka, 2 vojáky, selku, 2 vesničany, měšťana, černokněžníka a čerta. Několik loutek se dochovalo v rozpracovaném stavu (3 samostatné hlavičky, několik torz tělíček a další součásti). Tělíčka, včetně rukou a nohou, vyřezával pomocí nožíku, hlavičky pak vyráběl technikou, kdy na dřevěný kolík vymodeloval hlavičku z papírmaše. Hlavičky loutek jsou tak pečlivě omalované, že na první dojem loutka působí celodřevěným dojmem. O jejich pečlivé kostýmování se postarala manželka Marie. Součástí divadla byly i sériově vyráběné loutky, a to konkrétně 3 ks tzv. Alšovek, a dalších

8 ks samostatných hlaviček, které buď nebyly zkompletovány, nebo sloužily pouze na výměnu. Z divadla se dochovalo i 15 ks drobných rekvizit a doplňků k loutkám, z toho 10 ks jednoduchého nábytku, zakoupeného rovněž u firmy Antonín Münzberg. Všechny dekorace a konstrukce samotného divadla jsou uloženy ve velké dřevěné bedně, která současně slouží jako pódium. Součástí vybavení je kromě dřevěných konstrukcí k upevnění postranních dekorací a zadního prospektu i jednoduché mosazné světlo s objímkou na žárovku a přívodním kabelem.

Přestože divadlo pár desítek let leželo na půdě rodinného domu, je v poměrně zachovalém stavu. Loutky byly pečlivě zabaleny do novin, jsou tedy jen lehce špinavé a celkově velmi dobře zachovalé. Kompletní se nedochoval pouze obleček k loutce čaroděje, který byl ušitý z hedvábné látky, a ta je stářím již značně zteřelá. Nejvíce poškozené je proscenium, vrchní portál je místy pomačkaný a odřený, na levé straně malá část chybí. Základní ošetření divadla a jeho částí bude provedeno v konzervátorských dílnách muzea, oprava proscenia si pravděpodobně do budoucna vyžádá odborný zásah zkušeného restaurátora.

A kdy si budou moci i návštěvníci divadlo prohlédnout? První příležitost bude hned o letošních Vánocích v rámci tzv. Exponátu měsíce ve vitríně ve foyer muzea. Ten bude věnován právě loutkám pro rodinná divadla od řezbářských samouků a loutky pana Jaroslava Jelena budou jeho součástí.

Petra Prokopová

ODBORNÁ EXKURZE MUZEJNÍCH PRACOVNÍKŮ

V roce 2023 se po čtyřech letech znovu podařilo uskutečnit tradiční třídenní odbornou exkurzi pro pracovníky Jihočeského muzea a kolegy ze spřátelených jihočeských pamětových institucí. Proběhla ve dnech 13.–15. září. Oblastí zájmu tentokrát byly severní Čechy.

Ve středu 13. 9. otevřela program exkurze návštěva Oblastního muzea a galerie v Mostě. Skupiny jihočeských muzejníků se ochotně ujala PhDr. Olga Kubelková, která domluvila komentovanou prohlídku expozice Geologie severozápadních Čech i expozice Ulrika von Levetzow – Anděl v třpytu par.

Bylo tak možné spatřit unikátní granátovou soupravu šperků, největší soubor českých granátů na světě. Odpolední program pokračoval návštěvou mosteckého kostela Nanebevzeří Panny Marie a završen byl prohlídkou zámku Jezeří s výkladem Miroslava Přibyla, DiŠ.

Ve čtvrtek 14. 9. byla na programu návštěva Městského muzea v Kadani, které sídlí v prostorách tamějšího františkánského kláštera. Výkladu se ujal správce kláštera Petr Liebscher. Po prohlídce se část účastníků vydala pěší vycházkou podél řeky Ohře přes zříceninu hradu Egerberk a zámecký park v Klášterci nad Ohří do Perštejna, obce nacházející se v blízkosti stejnojmenné zříceniny původně gotického

hradu. Druhá část účastníků mezitím absolvovala komentovanou prohlídku města Kadaně s Petrem Liebscherem. V minoritické baště navštívili výstavu o hradu Perštejn přibližující výsledky nejnovějšího archeologického průzkumu tohoto místa a vyslechli výklad o městském opevnění Kadaně. Odpoledne bylo naplněno prohlídkou arboreta v Klášterci nad Ohří a expozicí o českém porcelánu umístěné v prostorech kláštereckého zámku.

V pátek 15. 9. čekala účastníky exkurze návštěva historického jádra města Chomutov s komentovanou prohlídkou výstavy Století v Oblastním muzeu v Chomutově. Výklad zajistila Mgr. Renáta Klucová. Kromě toho bylo možné navštívit lapidárium v mnišském dvorku a přilehlý kostel sv. Kateřiny. V nedalekém objektu Oblastního muzea v Palackého ulici proběhla pro několik zájemců prohlídka archeologické expozice Pohledy do pravěku a zbytek zájemců si vyzkoušel interaktivní program přibližující muzejní práci široké veřejnosti.

Exkurze zaměstnancům rozšířila spektrum zkušeností s muzejní prací v dalších koutech naší vlasti.

Lukáš Pelikán

MYKOLOGICKÝ KLUB

Mykologický klub Jihočeského muzea (MK JČM) byl v roce 2023 stejně jako v letech předchozích dobrovolným sdružením amatérských mykologů a zájmovým sdružením spolupracovníků JČM bez vlastní právní subjektivity. MK JČM těsně spolupracoval s Jihočeským muzeem, především s jeho mykologem M. Beranem. Jihočeské muzeum klubu poskytovalo prostory pro některé jeho akce. Výbor MK JČM pracoval v roce 2023 ve složení Jiří Souček – předseda, Jan Blažej – místopředseda, Jiří Janda – jednatel, Josef Chalupský – hospodář a Miroslav Beran – člen výboru delegovaný Jihočeským muzeem, odborný garant činnosti MK JČM.

Po třech „covidových“ letech byl rok 2023 prvním, který nebyl poznamenán redukcí klubových aktivit v souvislosti s protiepidemickými opatřeními. Hned první členská schůze byla mimořádná osobou přednášejícího. Ve spolupráci s Jihočeskou univerzitou v Č. Budějovicích jsme uspořádali přednášku našeho předního odborníka na mykotoxikologii RNDr. Jaroslava Klána, CSc. Všechny členské schůze kromě té poslední, předvánoční, proběhly v přednáškovém sále historické budovy Jihočeského muzea, Dukelská 1. Jejich hlavní náplň byla následující:

- 9. 1. Toxiny hub a otravy (přednáška J. Klána, Ústav soudního lékařství a toxikologie 1. LF UK a VFN v Praze);
- 6. 2. Nálezy hub určené biomolekulárními metodami (přednáška J. Součka, MK JČM);
- 6. 3. Výroční členská schůze;
- 3. 4. Houby PR Zátoňská mokřina na Šumavě (přednáška A. Jirsy, MK JČM);
- 24. 4. Známé i neznámé houby bučin a suťových lesů v Blanském lese (přednáška M. Berana, JČM);
- 5. 6. Houby Zámeckého lesa u Železných Rud (přednáška J. Holce, Národní muzeum);
- 26. 6. Zajímavé nálezy hub – jaro 2023 (krátké prezentace členů);
- 5. 9. Zajímavé nálezy hub – léto 2023 (krátké prezentace členů);
- 3. 12. Slavnostní schůze: XXVIII. ročník soutěže „Houby v octě“, zajímavé nálezy hub – podzim 2023 (krátké prezentace členů).

Poradna pro houbaře v Jihočeském muzeu byla otevřena v hlavní budově JČM (Dukelská 1) každé pracovní pondělí v době od 14:30 do 16:30 hodin od 3. 4. do 27. 11. Vedl ji mykolog JČM M. Beran, determinací se účastnil J. Souček (v době nepřítomnosti M. Berana poradnu vedl).

Výstava hub v JČM se uskutečnila ve dnech 9.–13. 10. Růst hub byl v té době sotva průměrný, přesto bylo ve výstavním sále představeno 583 druhů hub, což je druhý nejvyšší počet v historii českobudějovických výstav, sahající až do roku 1967. Ze srovnání s loňským rokem, kdy vystavených druhů bylo

sice ještě o několik desítek více, ale růst hub byl nesrovnatelně bohatší, je zřejmé, že ti členové klubu, kteří zásobovali výstavu čerstvými plodnicemi, podali mimořádný výkon. Již v „nultý“ den výstavy bylo v sále instalováno kolem 400 druhů hub, a strach z totálního neúspěchu opadl.

Výstava byla podobně jako v předešlém roce umístěna ve 2. nadzemním podlaží historické budovy Jihočeského muzea. Samotná výstava hub se nacházela v prostorném sále č. 205, přičemž tam byl mobilní stěnou oddělený prostor pro určování hub a poradenskou činnost, jako zázemí sloužila terasa v témže křídle muzejní budovy. Na stěnách výstavního sálu byla na panelech prezentována již tradiční témata: Chráněné houby v jižních Čechách, Jarní houby vřecovýtusné, Jedovaté houby v jižních Čechách a Houby na záhonech mulčovaných dřevní štěpkou. S výstavou spojené edukační aktivity probíhaly pod taktovkou edukačního oddělení JČM v edukačních sálech o patro níže, s výjimkou výkladu pro žáky středních škol, který prováděl M. Beran přímo ve výstavním sále.

Alespoň jednou dodávkou čerstvých plodnic hub v řádu několika desítek druhů přispěli tito členové MK JČM: J. Adámek, J. Blažej, J. Geršl, J. Chalupský, J. Janda, A. Jirsa, J. Koliha, J. Novotný, T. Papoušek, J. Souček, J. Válek a M. Židek. Služby na výstavě zajišťovali J. Adámek, J. Blažej, J. Geršl, J. Chalupský, J. Janda, A. Jirsa, M. Klimeš, J. Koliha, V. Pravda, J. Prokýšek, J. Souček, V. Tříška, M. Vašutová a M. Židek. Na instalaci a/nebo likvidaci výstavy se podíleli J. Blažej, A. Jirsa, J. Souček. Základní fotodokumentaci výstavy pořídil J. Janda.

Za pět dnů jejího trvání výstavu zhlédlo 3 063 návštěvníků. Na ni navazujícího edukačního programu „Poznej houby“ se zúčastnilo 41 školních skupin, celkem 709 dětí a žáků škol od mateřských po střední. Na výstavě byly k vidění i některé v jižních Čechách vzácnější druhy, zejména: bedla šedozelenavá (*Lepiota griseovirens*), bedlovnice zlatá (*Phaeolepiota aurea*), bránovítec dvoutvarý (*Trichaptum bifforme*), čirůvka límcová (*Tricholoma focale*), čirůvka tygrovaná (*Tricholoma pardinum*), helmovka velkovýtusá (*Mycena megaspora*), hlívička kozířková (*Hohenbuehelia mastrucata*), holubinka podvržená (*Russula adullerina*), holubinka smutná (*Russula consobrina*), hrbolatka černobílá (*Boletopsis leucomelaena*), hřib horský (*Butyriboletus subappendiculatus*), klouzek žíhaný (*Suillus collinitus*), krásnopórka citronová (*Albatrellus citrinus*), liška žlutavá (*Craterellus lutescens*), lištička velkovýtusá (*Hygrophoropsis macrospora*), lošák okrový (*Hydnellum illudens*), lošákovec narůžovělý (*Hydnellum tardum*), lošákovec vápnomilný (*Hydnellum bomiense*), muchomůrka osmahlá (*Amanita spadicea*), muchomůrka velkopochvá (*Amanita magnivolata*), pavučinec (*Cortinarius brunneotinctus*), pavučinec skvrnitý (*Cortinarius spilomeus*), pavučinec žlutomodravý (*Cortinarius bergeronii*), penízovka nabodlá (*Rhodocollybia fodiens*), polnička pevná (*Agrocybe firma*), pórnatka placentová (*Rhodonia placenta*), ryzec Bresadolův (*Lactarius zonarioides*), ryzec červenohnědý (*Lactarius badiosanguineus*), slzivka ufatá (*Hebeloma theobrominum*), strmělka dřevní (*Ossicaulis lignatilis*), třepenitka poměnková (*Phaeonematoloma myosotis*) a vláknice žlutovláknitá (*Inocybe grammata*).

Na chodbě ústící do výstavního sálu č. 205, tedy v těsném sousedství výstavy hub, proběhla v době od 3. 10. do 19. 11. výstava „Houby mykologicky zajímavých lokalit na Táborsku“, která představila fotografie hub pořízené v posledních třech desetiletích několika členy MK JČM (zejména P. Špinarem, V. Pravdou, J. Součkem a T. Papouškem) a několika dalšími, spolupracujícími kolegyněmi a kolegy (zejména L. Zíbarovou, J. Hláškem a M. Křížem). V předvečer zahájení výstavy proběhla na přilehlé terase vernisáž za účasti členů klubu a několika hostů. Tato fotografická výstava v době výstavy hub v JČM tvořila její příjemný a zajímavý doplněk.

Členové klubu během sezony pořádali společné výjezdy za houbami na různé lokality v jižních Čechách. Někteří z nich v rámci pondělní poradny pravidelně přinášeli do muzea své sběry, aby konzultovali jejich určení. Touto cestou byla podchycena řada zajímavých nálezů. Členové MK JČM J. Souček, A. Jirsa, J. Janda a M. Vašutová se systematicky podíleli na dokumentaci mykobioty regionu a poskytli herbáři JČM soubory dokladů svých recentních sběrů opatřené nálezovými daty. A. Jirsa prováděl v roce 2023 mykologické průzkumy dvou maloplošných zvláště chráněných území v jižních Čechách. Doklady nálezů z těchto průzkumů budou rovněž uloženy do mykologického herbáře JČM.

Druhým rokem probíhala příprava výpravné knižní publikace (konkrétně jejího 1. dílu, věnovaného houbám rostoucím na vápencovém a jiných bazických podložích), jejímž vydavatelem bude Jihočeský kraj. Editorские práce zajišťuje Jihočeské muzeum (M. Beran) ve spolupráci s MK JČM (J. Souček). Bylo vybráno a odevzdáno několik desítek fotografií hub, jejichž autory jsou mj. členové MK JČM J. Souček, P. Špinar, J. Blažej, A. Jirsa, T. Papoušek a V. Pravda. Popisy hub napsali mj. členové MK JČM J. Souček a A. Jirsa.

V informační vitríně umístěné před služebním vchodem do historické budovy JČM byly kromě stálých základních stručných informací o existenci a činnosti MK JČM vyvěšovány sezonní upoutávky na zajímavé druhy hub rostoucí v jižních Čechách.

K 31. 12. 2023 měl Mykologický klub JČM 19 členů.

Miroslav Beran

HISTORICKÝ KLUB

Historický klub při Jihočeském muzeu, z. s. v roce 2023 evidoval 138 členů. V čele klubu stojí už 34. rokem Mgr. Alena Volná. Výkonným orgánem klubu je jedenáctičlenný výbor, který se kromě letních prázdnin schází každé první pondělí v měsíci. Členové klubu se setkávají dvakrát měsíčně na přednáškách (každé druhé pondělí v měsíci v Jihočeském muzeu, každé čtvrté pondělí v měsíci v Jihočeské vědecké knihovně). Klub dále zařazuje do programu podle aktuálních možností a nabídky komentované prohlídky vybraných výstav Jihočeského muzea či jiných prostor i vycházky za poznáním vybraných lokalit Českých Budějovic a okolí.

V roce 2023 pokračovala pestrá činnost Historického klubu. Během roku bylo uskutečněno celkem 35 akcí. Prosloveno bylo 19 přednášek, proběhlo 13 vycházek či prohlídek, dva zájezdy a závěr roku byl zakončen adventním koncertem posluchačů českobudějovické konzervatoře. V roce 2023 jmenoval Historický klub jednu novou čestnou členku.

Přednášky v Jihočeském muzeu od 16.00

- 9. ledna:** Milan Bednář, Jiří Novotný – Jedny karty nestačí. O historii hracích karet;
13. února: PhDr. Jiří Chvojka – Jižní Čechy v době gotické;
17. dubna: Bc. Petra Prokopcová – Historie a typologie loutek z divadelního fondu JČM;
15. května: PhDr. Kateřina Horníčková, Ph.D. – Středověký obraz a duchovní obsahy středověké venkovské architektury v regionu jižních Čech a česko-bavorského příhraničí;
12. června: prof. PhDr. Ivan Jakubec, CSc. – Důvody nerealizace tzv. kanalizace Vltavy v rámci budování průplavu DOL (Dunaj – Odra – Labe) (kvůli jiným pracovním povinnostem přednášejícího proslovil PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph.D.);
11. září: PhDr. Jiří Chvojka – Církevní řády a kongregace;
9. října: Ing. Petr Hudičák – Fotobanka Musea Fotoateliér Seidel 15 let plní očekávání;
13. listopadu: Ing. Jana Tichá – Zrození českobudějovické hvězdárny;
11. prosince: PhDr. Daniel Kovář – Českobudějovické periferie.

Přednášky v Jihočeské vědecké knihovně od 16.00 hod.

- 23. ledna:** PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph.D. – Rok 1943. Situace druhé světové války na frontách i v zázemí;
27. února: Josef Fošum ml. – Česká psychiatrie dnes;
13. března: PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph.D. – Co předcházelo 15. březnu 1939 a co po něm následovalo;
27. března: MgA. Olga Podruhová, Daniela Čechová – Narodena na zámku;
24. dubna: doc. Dagmar Blümllová, CSc. – S Jaroslavem Haškem (1883–1923) za Josefem Švejkem;

- 29. května:** Daniela Čechová, Mgr. Eva Náprstková, Bc. Lukáš Pelikán – Za jihočeskými výtvarníky (VII. část): Karel Štěch;
- 26. června:** doc. JUDr. et PhDr. Jan Štemberk, Ph.D. – Jižní Čechy a turistika po druhé světové válce;
- 25. září:** Marie Kroutlová – Schwarzenbergové;
Zdeněk Nevšimal – Osobní vzpomínka na srpnové události 1968 a rok 1969 na Mladoboleslavsku;
- 23. října:** Mgr. Jan Štifter – Já tě musím uškrtit. Hříšní lidé města Trhové Sviny na přelomu 19. a 20. století;
- 27. listopadu:** PhDr. Jiří Cukr – Antonín Švehla v paměti jižních Čech.

Vycházky a prohlídky

- 14. února:** Prohlídka Českého rozhlasu České Budějovice. Vedli Roman Kamba, Michal Kolář;
- 28. února:** Prohlídka výstavy Jihočeského muzea František Doubek – Česká státnost.
Vedl Mgr. Jiří Reiniš;
- 14. března:** Prohlídka českobudějovického biskupství (pro 1. část zájemců). Vedl PhDr. Jiří Vácha;
- 21. března:** Prohlídka výstavy Jihočeského muzea Strejčku a tetičko, dejte taky vajčko...
Vedl Mgr. Václav Holas;
- 25. dubna:** Vycházka po Dobré Vodě u Českých Budějovic. Vedl Jiří Šabatka;
- 9. května:** Prohlídka českobudějovického biskupství (pro 2. část zájemců). Vedl PhDr. Jiří Vácha;
- 16. května:** Vycházka po městysi Ledenice. Vedl PhDr. Jiří Cukr;
- 23. května:** Prohlídka Archeoskanzenu Trocnov. Vedl Mgr. Lukáš Faktor;
- 13. června:** Prohlídka výstavy Jihočeského muzea Umění černé Afriky. Vedl Viktor Ambrož;
- 20. června:** Prohlídka výstavy Státního okresního archivu České Budějovice Od Adamova po Zliv.
Vedli PhDr. Daniel Kovář, Mgr. Tomáš Hunčovský, Ph.D.;

Etnograf Václav Holas při komentované prohlídce tradiční velikonoční výstavy pro členy Historického klubu.

- 12. září:** Vycházka České Budějovice gotické.
Vedl Mgr. Ladislav Švadlena;
- 19. září:** Prohlídka morového špitálu s kostelíkem Nejsvětější Trojice.
Vedl Mgr. Ladislav Švadlena;
- 11. října:** Hvězdná obloha v planetáriu.
Vedl Mgr. Radek Stránský.

Zájezdy

- 10. června:** Dačice a Slavonice.
Vedla Irena Potočková;
- 2. září:** Šumava (Borová Lada, Chalupská slať, Kvilda, Antýgl, Srní, Čeňkova pila, Horská Kvilda, Jezerní slať).
Vedla Marie Schafelhoferová.

Koncert

- 20. listopadu:** Předvánoční koncert posluchačů českobudějovické konzervatoře.

Vycházka České Budějovice gotické s Ladislavem Švadlenou z Národního památkového ústavu.

Lukáš Pelikán

NÁRODOPISNÉ SDRUŽENÍ

Členové Národopisného sdružení při Jihočeském muzeu se v roce 2023 sešli na akcích sedmnáctkrát, obvykle v počtu 25 až 30. Celkový počet členů byl 72. Kromě členů Národopisného sdružení se schůzek účastnili i nečlenové.

Činnost Národopisného sdružení se mnoho nelišila od činnosti v letech předcházejících. Schůzky se konaly dvakrát měsíčně, výjezdy za poznáváním či vzpomínkami byly čtyři (cesty za betlémy v Jindřichově Hradci, Bechyni a Velešíně a návštěva výstavy jihočeských krojů v Českém Krumlově). Vyslechli jsme velmi zajímavé přednášky, např. Ing. Miloš Tichý Ph.D. hovořil o počítání času a jeho proměnách nebo Mgr. Pavel Šafr ukazoval proměny Jihočeského muzea v jeho přes sto let dlouhé historii. Z praktických ukázek jsme obdivovali krásu frivolitek paní Evy Drančákové, zírali jsme na opasky vyšívané pavím brkem Mgr. Kryštofa Makovce a všichni s chutí vyráběli zamilovanou pomlázku či obřadní pečivo.

Jarmila Kubáková

ROZHOVOR ŘEDITELE JIHOČESKÉHO MUZEA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH PRO VĚSTNÍK AMG ČR

Nezkrácená verze rozhovoru emeritní ředitelky Náprstkova muzea v Praze PhDr. Evy Dittertové s novým ředitelem Jihočeského muzea v Českých Budějovicích Mgr. Filipem Lýskem pro Věstník Asociace muzeí a galerií ČR – roč. 2024. Publikováno s laskavým svolením autorky a redakce Věstníku AMG.

Potěšilo mě, že jsme si mohli s Filipem Lýskem povídat nejen o významné jihočeské paměťové instituci, jakou bezesporu Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích je, ale třeba i o vývoji našeho muzejnictví, kultuře obecně nebo o jeho zálibách a koníčcích.

Muzeum jste převzal v dobré finanční i programově obsahové kondici. Když jste zvažoval přihlásit se do výběrového řízení na ředitele, jaké úvahy a vize jste si plánoval? Mohl byste je ve stručnosti představit? Jak jste muzeem viděl, co vše jste si naplánoval, jak muzeum dál posunout a zviditelnit? Jak pokračovat v dobře nastavené práci předchozího ředitele Františka Štangla?

Naprostou prioritou bude dokončení výstavby Archeoskanzenu v Trocnově. V rámci dílčích cílů pak rozsáhlá digitalizace fondu muzea a jeho prezentace veřejnosti, celkové posílení informovanosti o aktivitách muzea a spolu s tím i vzájemné spolupráce s kulturními institucemi ve městě a v regionu včetně podpory aktivit, které nepatří do portfolia tradičních muzejních činností, ale pomáhají kladnému přijetí muzea u veřejnosti. Dílčích oblastí je vzhledem ke komplexnosti muzejní práce mnoho.

Město České Budějovice bude po celý rok 2028 Hlavním městem evropské kultury (EHMK), je to i velká výzva pro muzeum k programovému zapojení? Mohl byste nám k tomu něco blíže sdělit, zda už máte náměty na akce či jste dál s přípravou?

Třebaže cílovým datem je rok 2028, oslavy EHMK jsou ve skutečnosti seriálem kulturních akcí doprovázejících celé období příprav. Muzeum se do nich zapojí mixem dlouhodobě plánovaných výstavně programových událostí doplněných projekty k významným kulturně historickým výročím jako je 760 let od založení města nebo 150 let od vzniku muzea. Naše angažmá nebude ale pouze programové, nýbrž i strategické. Unikátní poloha muzea v těsném sousedství divadla, filharmonie, kulturního domu a budoucí galerie na pomyslném ostrovu kultury v centru města nabízí do budoucna mimořádně zajímavou perspektivu užší programové spolupráce.

Ráda bych se zeptala na stav a uložení sbírek, v jakém stavu se aktuálně nacházejí depozitáře, stačí muzeu a jeho množství sbírek současná kapacita? Ptám se proto, že neznám muzeum, které by bylo spokojeno s dostatečnou depozitární kapacitou. Jak jste na tom u vás v muzeu?

Nejsme výjimkou. Muzeum sice v předešlých letech získalo možnost adaptace hned dvou objektů a vybudovalo v nich detašovaná pracoviště a zázemí pro odborné pracovníky s možností uložení sbírek, svou kapacitou však, jak už dnes víme, dlouhodobým potřebám dostatočovat nebudou. Cílovým řešením, o kterém se v Jihočeském kraji dlouhodobě uvažuje, by měl být velkokapacitní centrální depozitář rozšířený o konzervátorské a restaurátorské dílny.

Jako jeden z prioritních úkolů do dalších let jste zmínil dokončení výstavby Archeoskanzenu v Trocnově, jak se projekt vyvíjí? Jakými akcemi si v letošním roce muzeum připomene výročí úmrtí Jana Žižky?

Hlavní stavební aktivita, vybudování zemanského dvorce a venkovské osady z doby předhusitské, byla z větší části dokončena v závěru minulého roku. V návaznosti na to bude letos zahájena závěrečná etapa stavebních prací s cílem vybudovat v areálu multifunkční návštěvnické a vzdělávací centrum s novou muzejně expoziční částí, provozně technickým zázemím a velkokapacitním parkovištěm. I přes očekávaná provozní omezení se v Trocnově na letošní rok chystá řada programových událostí s přímým vztahem

k výročí, které v závěru sezóny vyvrcholí tradičními Trocnovskými slavnostmi. Program v Trocnově bude navíc po většinu roku obsahově propojen s výstavním a přednáškovým programem v hlavní budově muzea v Českých Budějovicích. Návštěvníci obou míst si proto přijdou na své.

Jakou roli hraje krajské muzeum v kultuře města a celého turisticky atraktivního a plného památek jihočeského regionu? Daří se mu na sebe poutat akcemi pozornost nejen občanů města, ale i tuzemských a zahraničních turistů?

Působení muzea ve městě má hluboké historické kořeny. Mezi mecenáše muzea vždy patřila řada významných regionálních osobností i podniků. Muzeum je pravidelným cílem mezinárodních delegací a každoročně jej navštíví bezmála 100 tis. návštěvníků, což odpovídá celkové populaci krajského města, v němž sídlí. V roce 2023 návštěvnost překonala 125 tis. návštěvníků, turisty z tuzemska a zahraničí nevyjímaje.

Jste dlouholetým muzejníkem, jak vnímáte vývoj českého muzejnictví a aktuální stav?

V obecných rysech obdobně jako vývoj české společnosti v posledních deseti, patnácti letech. Na jedné straně je patrná polarizace postojů, jejíž důvodem jsou zejména finanční podmínky, v nichž některá muzea pracují, na straně druhé roste osobní angažovanost muzejníků v lokálních projektech měst, obcí, zájmových spolků a klubů, a to mne těší.

Jak už jsem v úvodu zmínila, jste člověk, který má mnoho kulturních mimopracovních aktivit. Můžete prozradit své koníčky, jak trávíte volný čas a kde nabíjíte a dobíjíte energii do další náročné manažerské pozice?

Historicky jsem měl to štěstí, že jsem se v rámci profesní specializace mohl příležitostně věnovat rovněž tématům, která současně patří mezi mé koníčky, v mém případě jsou to dálněvýhodní studia. Přes dvacet let se věnuji sběratelství japonského dřevořezu, kaligrafie, svitkové malby a čajové keramiky, které jsou výběrově zastoupeny rovněž ve sbírkách muzea. Přirozená inklinace k dálnému východu mne časem přivedla k japonskému meči nebo hře na flétnu Shakuhachi, ve kterých nacházím zvláštní potěšení a prakticky nevyčerpatelný zdroj energie.

A úplně na závěr se ptám, zda víte o Galerii buddhistického umění v Třeboni, kde jsou dlouhodobě vystaveny thanks zapůjčené z Národního muzea, z fondů Náprstkova muzea, tuto zřídavost, chápete, jsem si nemohla odpustit.

○ galerii vím a chystám se k její návštěvě již delší dobu, zatím neúspěšně. Beru proto Vaši otázku jako vítané připomenutí odkládaného záměru a děkuji za ni stejně jako za celý rozhovor!

Velmi děkuji a přeji muzeu a Vám osobně, aby se dařilo!

únor/ březen 2024
PhDr. Eva Dittertová / Mgr. Filip Lýsek

ROZPOČET A VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2023

I. VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích skončilo za rok 2023 s kladným výsledkem hospodaření, a to v hlavní činnosti ve výši 100 433,04 Kč a v hospodářské činnosti ve výši 3 505,91 Kč.

V roce 2023 zřizovatel muzea přistoupil, z důvodu výrazného snížení předpokládaných nákladů na energie a zvýšení tržeb za vstupné a rovněž díky úspěšně podaných žádostem o granty, ke snížení provozního příspěvku muzea o 4 500 tis. Kč. Díky tomuto snížení došlo k vnitřní úpravě nákladových položek rozpočtu, a to zejména spotřeby materiálu, energií, odpisů a platů zaměstnanců včetně zákonného pojištění. U těchto položek se předpokládala úspora.

Celkově měl na hospodářský výsledek muzea největší vliv Archeoskanzen v Trocnově, kde došlo ke kolaudaci a zařazení celého areálu do majetku. Zařazení archeoskanzenu se dotklo nákladových položek drobného DM, služeb, odpisů nebo OON. Na HV roku 2023 mělo velký vliv také výrazné snížení tržeb za záchranný archeologický výzkum. Tyto tržby byly do určité míry nahrazeny tržbami za vstupné, které oproti předchozím letům výrazně vzrostly.

Ukazatel	Upravený rozpočet 2023 (vnitřní úprava v návaznosti na změny výše provozního příspěvku)	Skutečnost 2023
Výnosy celkem	70 021 000,00	72 217 668,75
Výnosy vlastní činnosti	6 040 000,00	7 601 618,98
Příspěvek na provoz od zřizovatele	62 981 000,00	62 981 000,00
Výnosy ostatních transferů (granty, dotace)	1 000 000,00*	1 621 711,97
Ostatní výnosy	0,00	13 337,80
Náklady celkem	70 021 000,00	72 113 729,80
Náklady vlastní činnosti	70 021 000,00	70 530 777,14
Náklady v rámci ostatních transferů (granty, dotace)	0,00	1 582 952,66
Hospodářský výsledek (hlavní + doplňková)	0,00	103 938,95

* obsahuje pouze odpisy transferů

II. ROZBOR NÁKLADŮ A VÝNOSŮ

II. 1. Náklady

Činnost muzea se v roce 2023 opět soustředila, mimo stálou sbírkotvornou činnost a její prezentaci v rámci výstavní činnosti, hlavně na dostavbu a vybavení Archeoskanzenu v Trocnově. Opět byl velký důraz kladen na grantovou a projektovou činnost, kdy bylo v rámci grantů vynaloženo celkem 1 582 952,66 Kč v nákladech a 739 023,59 Kč ve výdajích a přijato od dotačních subjektů 727 686 Kč do výnosů a 554 063,14 Kč do fondu investic.

Celkové náklady činily za rok 2023 72 113 729,80 Kč (z toho 3 105,69 Kč hospodářská činnost) a náklady upraveného rozpočtu 70 021 000 Kč. Oproti roku 2022, tak došlo k nárůstu o cca 5 mil. Kč. Tyto zvýšené náklady byly způsobeny opět, stejně jako v roce 2022, hlavně zvýšenou potřebou materiálu, služeb a drobného majetku pro Archeoskanzen v Trocnově.

U položky mzdových nákladů došlo pro rok 2023 stejně tak jako v minulých letech k úspoře v čerpání u platů zaměstnanců, ale rok 2023 byl výjimečný v tom, že došlo k vysokému nárůstu čerpání OON. Rozpočet byl převýšen o 900 tis. Kč a tento rozdíl byl kryt z úspor v platech zaměstnanců. K nárůstu došlo díky velkému zájmu o nový Archeoskanzen v Trocnově, kde bylo nutné přijmout velké množství průvodců na dohody. Přímou úměrně k výši čerpání mzdových nákladů se měnila i výše čerpání zákonného pojištění.

Spotřeba energie byla nakonec nižší, než se předpokládalo, a na základě toho došlo i ke krácení příspěvku na provoz od Jihočeského kraje, a to konkrétně o 1 500 tis. Kč. Vzhledem k vývoji došlo k vnitřnímu snížení spotřeby energií rozpočtu o 1 700 tis. Kč a i tak nakonec vznikla rozpočtová úspora ve výši 175 tis. Kč. Na základě všech možných negativních scénářů nakonec oproti roku 2022 nedošlo k žádnému výraznému nárůstu čerpání energií. Rozdíl roku 2022 a 2023 byl pouze 150 tis. Kč.

Spotřeba materiálu byla v průběhu roku 2023, spolu s ostatními službami, nejvíce zatížena náklady na grantovou činnost. U spotřeby materiálu činila grantová činnost 560 tis. Kč a odečteme-li tuto výši z celkového čerpání a porovnáme-li rozdíl s rozpočtem, který byl úměrně krácen v souvislosti se snížením provozního příspěvku v roce 2023, došlo u spotřeby materiálu k rozpočtové úspoře celkem ve výši 688 tis. Kč. Oproti roku 2022 bylo čerpání bez grantové činnosti rovněž o 500 tis. Kč nižší. U spotřeby materiálu bylo počítáno s vyšším čerpáním, které se ale nakonec promítlo do ostatních služeb, které i přes výrazné navýšení rozpočtu, i po odečtu nákladů na granty ve výši 560 tis. Kč, o 500 tis. Kč tento rozpočet převýšily.

Prodané zboží oproti roku 2022 vzrostlo dvojnásobně, což bylo způsobeno zvýšeným prodejem zboží na Trocnově a na hlavní budově. Nákladový účet prodaného zboží úměrně navýšil výnosovou položku prodaného zboží. Konečný čistý zisk z prodeje zboží byl v roce 2023 227 tis. Kč a skladové zásoby zboží jsou více než 1 800 tis. Kč. Vázané prostředky v těchto zásobách způsobují nemožnost krytí rezervního fondu a fondu odměn.

Oprava a udržování výrazně převýšily rozpočet. Nejvýraznější opravou byla oprava střechy na Žumberku za necelých 500 tis. Kč a oprava oken v budově Fráni Šrámka ve výši cca 350 tis. Kč. I oproti roku 2022 byl nárůst v čerpání znatelný, a to právě díky zmiňovaným velkým opravám.

Náklady na cestovné oproti rozpočtu vzrostly o 30 tis. Kč. Na celkové hospodaření to nemělo velký vliv. V rozpočtu na rok 2024 již bylo k tomuto navýšení přihlédnuto.

Náklady na drobný dlouhodobý majetek převýšily plánovaný rozpočet o 280 tis. Kč, ale 308 tis. Kč z této položky činila grantová činnost. V konečném důsledku bylo tedy čerpání shodné s rozpočtem. Náklady na drobný dlouhodobý majetek byly tvořeny hlavně majetkem na vybavení Archeoskanzenu v Trocnově.

Výše čerpání nákladů na odpisy majetku závisela na zařazení Archeoskanzenu v Trocnově. Při navrhování rozpočtu došlo k určitému stanovení termínu, který se mírně pozdržel, a ještě byla stavba rozdělena na dvě kolaudace, přičemž druhá se vůbec do čerpání rozpočtu roku 2023 nepromítla. Každopádně čerpání roku 2023 bylo pouze o necelých 200 tis. nižší než plánované (schválený rozpočet).

Rozpočet a skutečné čerpání nákladů roku 2023 v tis. Kč

Druh nákladu	Schválený rozpočet 2023	Upravený rozpočet 2023 (vnitřní úprava v návaznosti na změny výše provozního příspěvku)	Skutečnost 2023	Skutečnost 2023 bez dotační a grantové činnosti
Spotřeba materiálu	3 854	3 254	3 134	2 565
z toho: nákup knih a periodik pro knihovnu muzea	100	100	70	70
materiál pro záchranný archeologický výzkum	0	0	70	70
Spotřeba energie	6 076	4 376	4 201	4 201
Prodané zboží	400	400	939	939
Opravy a udržování	1 500	1 500	2 400	2 311
z toho: restaurování a preparace sbírkových předmětů	400	400	365	276
Cestovné	270	270	302	302
z toho: cestovné pro záchranný archeologický výzkum	60	60	34	34
Náklady na reprezentaci	45	45	81	78
Ostatní služby	7 500	7 500	8 585	8 026
z toho: služby pro záchranný archeologický výzkum	800	800	820	820
Náklady na platy	34 398	32 898	32 707	32 652
z toho: podíl platů pro záchranný arch. výzkum	0	0	637	637
Zákonné pojištění	11 373	10 773	10 573	10 573
z toho: podíl pojištění pro záchranný arch. výzkum	0	0	215	215
Ostatní sociální náklady	1 580	1 580	1 582	1 582
Daně a poplatky	25	25	20	20
Odpisy dlouhodobého majetku	5 500	5 400	5 312	5 312
Drobný dlouhodobý majetek	1 900	1 900	2 183	1 874
Ostatní náklady	100	100	95	95
Celkem	74 521	70 021	72 114	70 527

Výdaje na publikační činnost muzea v roce 2023

Název vydané publikace	Náklad v ks	Výdaj v Kč
Výběr č. 3/2022	180	9 999,00
Jihočeský sborník historický roč. 2022	220	59 963,20
Výběr č. 4/2022	180	12 434,40
Výběr č. 1/2023	180	11 068,20
Rodina Augusta Zátky	250	56 705,00
Sborník Jihočeského muzea. Přírodní vědy č. 63/2023	200	50 786,00
Výběr č. 2/2023	180	12 648,60
Výběr č. 3/2023	180	12 902,40
Umění černé Afriky	300	107 826,00
Výroční zpráva Jihočeského muzea za rok 2022	150	18 832,00
Zpravodaj Historického klubu 1–4/2023	160	5 258,00
Celkem		358 422,80

Náklady v rámci výstavní činnosti a ostatních akcí muzea

Celkové náklady na výstavní činnost muzea a akce, včetně propagace, v roce 2023 činily 3 935 tis. Kč bez grantové a projektové činnosti. Tabulka níže zachycuje vybrané výstavní a kulturní akce.

Název výstavy/akce	Náklad v Kč
Kameny pro krásu i dekoraci	40 025
Pať a Mať	228 513
Výstava orchidejí	195 750
Trocnovské slavnosti	1 325 934
Vánoční výstava	272 547
František Doubek – česká státnost (z roku 2022)	18 671
Masožravky na terase	31 787
Konference Národní výbory 1945–1990	11 346
Velikonoční výstava	130 141
Muzejní noc	172 566
Výstava hub	89 464
Škoda – automobily na plakátech a prospektech	58 839
Houby mykologicky zajímavých lokalit na Táborsku	8 756
Žumberská slavnost řemesel	23 888

II. 2. Výnosy

Výnosy hlavní činnosti muzea byly v roce 2023 71 472 814,60 Kč a 6 611,60 Kč činily výnosy hospodářské činnosti, toto vše bez grantové a projektové činnosti.

Výnosy z prodeje služeb byly nakonec jen o necelých 500 tis. Kč vyšší než rozpočtované, ale došlo k výraznému snížení oproti roku 2022 díky záchranným archeologickým výzkumům, jejichž fakturace se přesunula do dalších let. V roce 2023 došlo otevřením Archeoskanzenu v Trocnově, ale i díky výraznému navýšení tržeb ze vstupného na hlavní budově k celkově vyšším tržbám za vstupné než za záchranné archeologické výzkumy.

U výnosů z pronájmu došlo k vyšším výnosům oproti rozpočtu, a to díky neplánovaným příjmům z pronájmu místností na hlavní budově muzea a na Trocnově.

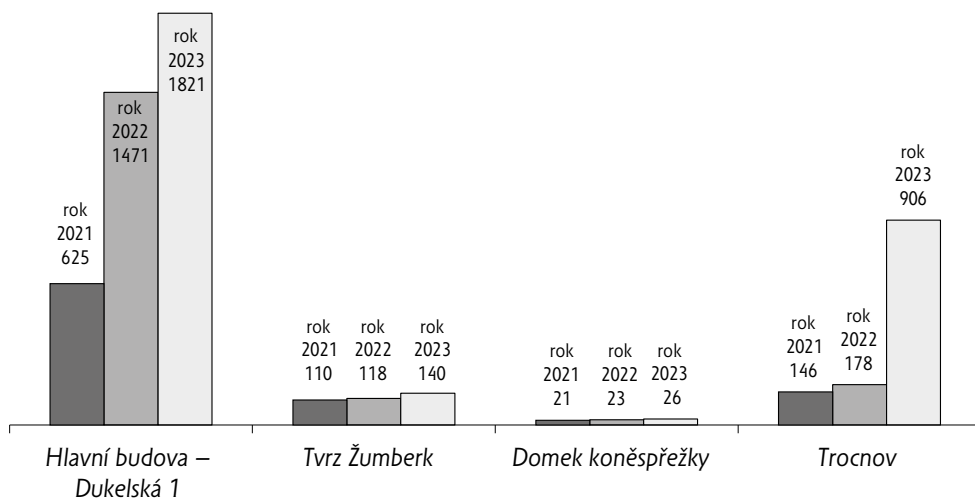
Ostatní výnosy z činnosti nebyly v rozpočtu plánovány a ve skutečném čerpání jsou na nich zaúčtovány bezúplatně přijaté zásoby od Jihočeského kraje a přijatá pojistná plnění přímo od pojišťoven. S těmito výnosy nebylo počítáno.

Výnosy z transferů zachycují snížený příspěvek na provoz od Jčk ve výši 62 981 tis. Kč, dále odpisy transferů ve výši 883 tis. Kč a neinvestiční granty pro rok 2023 ve výši 738 tis. Kč.

Rozpočet a skutečné čerpání výnosů roku 2023 v tis. Kč

Druh výnosu	Upravený rozpočet 2023 <small>(vnitřní úprava v návaznosti na změny výše provozního příspěvku)</small>	Skutečnost 2023	Skutečnost 2023 bez dotacioní a grantové činnosti
Výnosy z prodeje služeb	5 500	5 965	5 965
z toho: záchranný archeologický výzkum	4 000	2 392	2 392
vstupné	1 500	2 901	2 901
Výnosy z pronájmu	90	239	239
Výnosy z prodeje zboží	450	1 166	1 166
z toho: prodej vlastních publikací	250	361	361
upomínkové předměty	200	805	805
Čerpání fondů	0	0	0
Ostatní výnosy z činnosti	0	235	235
Ostatní výnosy (finanční aj.)	0	11	11
Výnosy z transferů	63 981	64 602	63 864
Celkem	70 021	72 218	71 480

Výnosy ze vstupného za rok 2023, 2022 a 2021 dle objektů muzea v tis. Kč – porovnání

III. Pracovníci a platy

Schváleným rozpočtem pro rok 2023 mělo muzeum možnost průměrně evidenčně zaměstnat 71 osob. K 31. 12. 2023 byl průměrný roční evidenční počet fyzických pracovníků 70,91 a přepočtených 68,76. Rozpočtem pro rok 2023 byly schváleny prostředky na platy ve výši 32 898 tis. Kč a na ostatní osobní náklady ve výši 1 500 tis. Kč. V roce 2023 došlo k výraznému nárůstu prostředků čerpaných v rámci OON, a to z důvodu otevření Archeoskanzenu Trocnov, kde bylo nutno pokrýt potřebu průvodcovských služeb (čerpání viz tabulka níže).

Ukazatel	Upravený rozpočet 2023 (vnitřní úprava v návaznosti na změny výše provozního příspěvku)	Skutečnost 2023 včetně dotací a grantů
Průměrný roční evidenční přepočtený počet pracovníků	71,00	68,76
Prostředky na platy bez OON v Kč	31 398 000,00	30 311 460,00
OON v Kč	1 500 000,00	2 395 330,00
Průměrný měsíční plat v Kč	38 612,68	36 735,82

IV. Investice

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích v roce 2023 vynaložilo investiční prostředky na tyto investiční akce:

Investiční akce	Vynaložené investiční prostředky v roce 2023
parkoviště Trocnov	419 651,00
stany pro edukaci	277 349,50
modernizace EZS/EPS Žumberk (MK ČR)	389 257,00
montáž EZS Žumberk	79 464,33
restaurátorské přístroje	41 563,50
nákup sbírkových předmětů	346 990,00
zpevněná plocha Nádražní 47	481 101,64
přístroje pro digitalizaci (MK ČR)	349 766,59
kovové regály na sbírkové předměty	288 464,00
technické zhodnocení hlavní budova	279 873,00
sítě do oken v Ledenicích	43 407,54
kachlová kamna do Archeoskanzenu Trocnov (hrazeno v minulých letech)	75 000,00
návštěvnické centrum Trocnov	2 397 330,00
Archeoskanzenu Trocnov (obsahuje i investice hrazené v roce 2024)	2 259 712,88
Celkem	7 728 930,98

Přehled pohybů na investičním fondu muzea v roce 2023

Počáteční stav IF k 1. 1. 2023	19 941 458,44
Převody z rezervního fondu	324 521,40
Odpisy dlouhodobého majetku	4 428 179,88
Investiční dotace od zřizovatele	4 875 000,00
Přijetí transferu ze SR	558 700,00
Financování investičních potřeb (zahrnuje i investice z roku 2022 hrazené v roce 2023)	7 372 101,00
Odvod do rozpočtu zřizovatele	0,00
Konečný stav IF k 31. 12. 2023	22 755 758,72

V. Granty a dotace

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích v roce 2023 obdrželo tyto granty a dotace:

Název dotace/grantu – poskytovatel	Celkové vynaložené finanční prostředky v roce 2023 v Kč	Úhrada z dotace/grantu v Kč
Lidová kultura – MK ČR	140 258,00	50 000,00
Digitalizace sbírkových předmětů Jihočeského muzea v Českých Budějovicích – MK ČR (INV+NEINV)	506 671,18	400 963,14
Archeoskanzen Trocnov – Čas války/ Zemědělství a strava na přelomu 14. a 15. století – MK ČR	273 666,00	150 000,00
Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví ISO II/A – zabezpečení objektů, v nichž jsou uloženy předměty movitého kulturního dědictví, bezpečnostními systémy a mechanickými zábranami – MK ČR (INV+NEINV)	391 072,00	266 000,00
Umění černé Afriky – MK ČR	448 565,30	120 000,00
Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví ISO II/D – Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí – MK ČR	400 091,00	173 000,00
Cyklus umělecko-řemeslných workshopů Jihočeského muzea v Českých Budějovicích – MK ČR	136 652,77	96 786,00
Portál řemesel – Jčk	25 000,00	25 000,00
Celkem	2 321 976,25	1 281 749,14

Poznámka: grant Portál řemesel přechází z předchozích let a pokračuje i dále.

VI. Doplnková činnost muzea

Doplnková (hospodářská) činnost muzea skončila za rok 2023 kladným hospodářským výsledkem ve výši 3 505,91. V objektu, kde je doplnková činnost provozována, je současně dlouhodobě i kancelář správce areálu Trocnov a zázemí dalších pracovníků muzea, kteří zrovna vykonávají práci v areálu. Dále se zde uskutečňují různé schůze a jednání.

Náklady	Částka
Spotřební materiál	535,19
Spotřeba energie	566,29
Opravy a udržování	0,00
Ostatní služby	273,93
Platy vč. odvodů	1 730,28
Výnosy	
Tržba z pronájmu	6 611,60
HV (zisk)	3 505,91

Veronika Paxová

STRUKTURA A STAV PRACOVNÍKŮ V ROCE 2023

Jméno a příjmení	funkce	Začátek PPV	Konec PPV
ODDĚLENÍ ŘEDITELE			
Ing. František Štangel	ředitel		30. 9. 2023
Mgr. Filip Lýsek	ředitel	1. 10. 2023	
Ing. Jana Kopecká	asistentka, pracovník vztahů k veřejnosti		
Bc. Martin Dvořák	operátor inf. a komunikačních technologií		
PhDr. et Mgr. Marcela Macková	Regionální odborné pracoviště pro lidovou kulturu		30. 4. 2023
PhDr. Jan Šimánek	Regionální odborné pracoviště pro lidovou kulturu dokumentátor, kurátor sbírkových a mobiliárních fondů	1. 5. 2023	
ÚTVAR NÁMĚSTKA PRO ODBORNOU MUZEJNÍ ČINNOST			
Mgr. Eva Hyndráková, Ph.D.	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – numismatik náměstek ředitele pro odbornou muzejní činnost		
Mgr. Simona Foltýnová	koordinační, projektový a programový pracovník		
ODDĚLENÍ CES			
Bc. Petra Kočerová	dokumentátor, vedoucí oddělení		
Mgr. Lucie Šimková	koordinační, projektový a programový pracovník		
Iveta Snopková	dokumentátor	1. 6. 2023	
Jana Šteflová	dokumentátor		+24. 11. 2023
Lucie Váchová	dokumentátor		
ODDĚLENÍ ARCHEOLOGIE			
PhDr. Petr Zavřel, Ph.D.	archeolog, vedoucí oddělení		
doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D.	archeolog		
Mgr. Zuzana Thomová	archeolog		
Mgr. Daniel Hlášek	archeolog		
Ladislav Bílý	dokumentátor		
Věra Dvořáková	dokumentátor		
Tomáš Kolegar	dokumentátor		
Karel Vávra	dokumentátor, správce informačních a komunikačních technologií		
Leona Töröková	konzervátor		
Marie Vojtová	administrativní a spisový pracovník		
ODDĚLENÍ KNIHOVNY			
Jana Klimešová	knihovník, vedoucí oddělení		
Bc. Lukáš Pelikán	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů		
Mgr. Eva Náprstková	knihovník	23. 3. 2023	návrat z RD
Blanka Irová	knihovník		

ODDĚLENÍ PŘÍRODNÍCH VĚD

Mgr. Zdeněk Kletečka

**kurátor sbírkových a mobiliárních fondů –
entomolog**

31. 1. 2023

Mgr. Miroslav Beran

**kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – mykolog
vedoucí oddělení**

Ing. Ladislav Černý

kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – entomolog

Ing. Martin Lepší, Ph.D.

kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – botanik

Mgr. Václav Mikeš

kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – zoolog

Mgr. Sandra Venclová

kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – geolog

Iveta Šťastná

dokumentátor

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

PhDr. Jiří Petráš

**kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – historik
nejnovějších dějin**

vedoucí oddělení

Mgr. Hana Cukrová

kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – uměleckoprůmyslové
sbírky

Mgr. Václav Holas

kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – etnograf

Ivana Jíchová

kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – hudební archiv

Mgr. Leoš Nikrmajer

kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – historik novějších dějin

Bc. Petra Prokopcová

kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – divadelní archiv

Mgr. Hynek Rulíšek

kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – historik umění

Irena Tauerová

dokumentátor

31. 5. 2023

Jakub Kössl

konzervátor

Bc. Kristýna Reindlová

konzervátor

Jan Török

konzervátor

ODDĚLENÍ EDUKACE

Mgr. Lukáš Faktor

pedagog volného času, vedoucí oddělení

Mgr. Hana Hojerová

pedagog volného času

RD

Mgr. Magdalena Pilařová

pedagog volného času

1. 2. 2023

Mgr. Andrea Vanderková

pedagog volného času

Ing. Zdeňka Zaimlová

pedagog volného času

1. 4. 2023

ODDĚLENÍ PROGRAMOVÉ A PROPAGAČNÍ

Mgr. Tomáš Svoboda

**produční, programový a kulturně-výchovný pracovník
vedoucí oddělení**

Terezie Fojtlová

výstavář

Vlasta Bícová

pokladník

Pavla Křížová

pokladník

Renata Nováčková

zřízenec v kulturních zařízeních

Jana Rybičková

zřízenec v kulturních zařízeních

Libuše Šímová

zřízenec v kulturních zařízeních

Lucie Šuldová

zřízenec v kulturních zařízeních

Martina Švambergová

zřízenec v kulturních zařízeních

1. 3. 2023

ODDĚLENÍ EKONOMICKÉ

Ing. Veronika Paxová

Václava Dobešová

Ing. Ivana Pilná

Bc. Miluše Hlinšťáková, DiS.

Marek Budějcký

finanční referent, vedoucí oddělení

účetní, zásobovač

personalista

účetní

koordinační, projektový a programový pracovník

ODDĚLENÍ PROVOZNĚ TECHNICKÉ

Ing. Jan Pelech

Martin Bach

Petr Lexa

Matěj Petrovský

Bedřich Pokorný

Rudolf Šafrata

Martin Tesař

Soňa Josefíková

Hana Křelinová

Kateřina Paměťická

Michaela Paulová

technický pracovník, vedoucí oddělení

výstavář

provozář, řidič

provozář, řidič, uklízeč

provozář, provozní elektrikář

truhlář

provozář

uklízeč

uklízeč

uklízeč

uklízeč

1. 6. 2023

1. 6. 2023

15. 3. 2023

1. 3. 2023

15. 11. 2023

ODDĚLENÍ PAMÁTNÍK JANA ŽIŽKY Z TROCNOVA

Mgr. Miroslav Petrovský

správce areálu, koordinační, projektový a programový pracovník

Libuše Šímová

Jiří Elias

průvodce

provozář

1. 5. 2023

30. 9. 2023

ODDĚLENÍ TVRZ ŽUMBERK

Roman Josefík

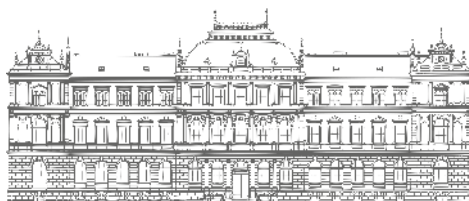
Dana Petrová

správce památkových objektů, kastelán

průvodce

1. 4. 2023

31. 10. 2023

PŘÍLOHA 1

I. stupeň evidence (CES) – rok 2023

Podsbírka	Číslo podsb.	Počet přír. čísel	Počet ks (celkem)	Sběr ks	Koupě ks	Dar ks	Vlastní činnost	Staré fondy	Převod ks
Geologická	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Botanická	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Mykologická	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Entomologická	7	2	16189	189	0	16000	0	0	0
Zoologická	8	26	35	35	0	0	0	0	0
Archeologická	9	201	26686	1972	0	0	0	0	24714
Historická – K	10	28	159	0	16	98	0	45	0
Historická – S	10	45	241	191	14	36	0	0	0
Etnografická	11	22	360	0	333	27	0	0	0
Numismatická	13	0	0	0	0	0	0	0	0
Výtvarné umění	15	13	252	0	252	0	0	0	0
Umělekooprůmyslové práce	17	18	266	2	195	66	0	3	0
Knihy	18	1	9	0	9	0	0	0	0
Pisemnosti a tisky	19	6	68	0	62	6	0	0	0
Negativy a diapositivy	20	2	2	0	2	0	0	0	0
Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	21	0	0	0	0	0	0	0	0
Jiná – Hudební, divadelní a fonotéka	25	47	453	248	205	0	0	0	0
Jiná – Muzeum dělnického revolučního hnutí	25	0	0	0	0	0	0	0	0
Jiná – Vojenské sbírky	25	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem		411	44720	2637	1088	16233	0	48	24714

Petra Kočerová

PŘÍLOHA 2

II. stupeň evidence (CES) – rok 2023

Podsbírka	Číslo podsbírky	Signatura	Inv. čísla	Počet přír. čísel	Počet ks	Rekatalogizovaná inv. čísla
Geologická	1	G	335	3	339	67
Botanická	5	B	1102	4	1102	0
Mykologická	6	M	0	0	0	0
Entomologická	7	ZE	359	2	16330	440
Zoologická	8	ZV	8	8	8	0
Archeologická	9	A	623	110	16931	355
Historická – K	10	K	45	6	157	513
Historická – S	10	S	250	174	765	500
Etnografická	11	N	0	0	0	0
Numismatická	13	Mi, ME, PP	1	1	1	15
Výtvarné umění	15	O, P	38	6	34	1
Uměleckoprůmyslové práce – HC	17	UP	132	96	130	106
Uměleckoprůmyslové práce – HR	17	UP	0	0	0	414 opravy museion
Knihy	18	ST	20	12	20	0
Písemnosti a tisky	19	LA, R, GK, R, PT	83	42	149	128
Negativy a diapositivy	20	Fo	0	0	0	0
Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	21	Fi	0	0	0	0
Jiná – Hudební, divadelní a fonotéka	25	D	75	2	115	724
Jiná – Hudební, divadelní a fonotéka	25	H	0	0	0	744
Jiná – MDRH	25	MDRH	0	0	0	0
Jiná – Vojenské sbírky	25	VS	35	29	94	1391 opravy museion
Celkem			3106	495	36175	5398

Petra Kočerová

PŘÍLOHA 3

Vyřazené sbírkové předměty (CES) – rok 2023

Podsbírka	Počet položek	Počet ks. sbírkových předmětů
Historická – S	1	1
Výtvarné umění	27	27
Uměleckoprůmyslové práce	36	36
Hudební, divadelní a fonotéka	52	162
Celkem	116	226

Petra Kočerová

PŘÍLOHA 4

STATISTICKÁ DATA Z PROGRAMU MUSEION ZA ROK 2023

Archeologické oddělení

kurátor	podsbírka	řada	počet karet s obrázky 2022	počet karet s obrázky 2023	počet karet v Museionu 2022	počet karet v Museionu 2023	celkem ks
Zavřel, Chvojka, Thomová	9-Archeologická	A	102	255	33931	34853	469154

Oddělení knihovny

kurátor	podsbírka	řada	počet karet s obrázky 2022	počet karet s obrázky 2023	počet karet v Museionu 2022	počet karet v Museionu 2023	celkem ks
Náprstková	19-Písemnosti a tisky	GK	1459	1495	1536	1572	1635
Náprstková	19-Písemnosti a tisky	LA	584	590	584	590	951
Náprstková	19-Písemnosti a tisky	PM	756	791	2786	2786	2793
Náprstková	19-Písemnosti a tisky	MP	30	31	1062	1062	1062
Náprstková	19-Písemnosti a tisky	R	445	456	445	456	527
Náprstková	19-Písemnosti a tisky	PT	0	31	0	31	96
Pelikán	18-Knihy	ST	331	329	4168	4186	4208
Pelikán	20-Negativy a diapozitivy	Fo	846	866	26218	26218	111672
Pelikán	20-Negativy a diapozitivy	Fs	4	111	10904	11089	11484
Pelikán	20-Negativy a diapozitivy	Fd	-	0	-	0	0
Náprstková	21-Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	Fi	35	35	257	295	309
Celkem			4490	4735	47960	48285	134737
Náprstková	19-Písemnosti a tisky	PPT*			0	1122	4430
Pelikán	18-Knihy	PST*			0	400	511

*pomocná řada

Oddělení společenských věd

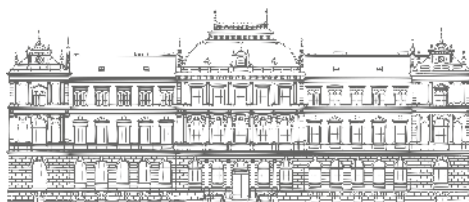
kurátor	podsbírka	řada	počet karet s obrázky 2022	počet karet s obrázky 2023	počet karet v Museionu 2022	počet karet v Museionu 2023	celkem ks
Prokopcová	25-Hudební, divadelní a fonotéka	D	2233	2881	5894	6156	10995
Jíchová	25-Hudební, divadelní a fonotéka	H	207	207	11088	11287	33802
Cukrová/Rulíšek	17-Uměleckoprům. práce	UP	2313	3322	11498	11718	17286
Rulíšek	15-Výtvarného umění	V	303	306	1120	1120	1120
Rulíšek	15-Výtvarného umění	O	610	650	674	708	730
Rulíšek	15-Výtvarného umění	P	85	85	109	109	111
Rulíšek	25-Jiná-Vojenské sbírky	VS	882	1113	2258	2322	3053
Petráš	10-Historická	S	5131	5766	15321	16603	29566
Petráš/Nikrmajer	25-MDRH	různé	-	0	-	11990	19376
Nikrmajer	10-Historická	K	9284	10798	12769	13058	36459
Nikrmajer	10-Historická	F	0	384	0	385	386
Holas/Šimánek	11-Etnografická	N	5332	5916	20538	20848	24535
Holas/Šimánek	11-Etnografická	HB	0	0	0	1485	1485
Hyndráková	13-Numismatická	Mi	8	17	40074	40631	40704
Hyndráková	13-Numismatická	ME	5	22	3581	4129	4141
Hyndráková	13-Numismatická	PP	102	126	1393	1393	1454
Celkem			26495	31593	126317	143942	225203
Cukrová	17-Uměleckoprům. práce	PUPC*				761	3763

*pomocná řada

Přírodovědecké oddělení

kurátor	podsbírka	řada	počet karet s obrázky 2022	počet karet s obrázky 2023	počet karet v Muzeionu 2022	počet karet v Muzeionu 2023	celkem ks
Černý	7-Entomologická	ZE	2057	2244	4969	5328	334563
Mikeš	8-Zoologická	ZV	28	29	2703	2703	5771
Lepší	5-Botanická	B	13854	13854	99565	104570	104570
Venclová	1-Geologická	G	58	158	14153	14153	24371
Beran	6-Mykologická	M	0	0	13595	13695	13695
Celkem			15997	16285	121390	140449	482970

Lucie Šimková

PŘÍLOHA 5

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

Dukelská 242/1, 370 01 České Budějovice

IČO: 00073539, DIČ: CZ00073539

Příspěvková organizace Jihočeského kraje

zapsaná v OR vedeném Krajským soudem v Českých Budějovicích, oddíl Pr, vložka 128

Historická budova, Dukelská 242/1, České Budějovice

Kulturní památka

tel: 391 001 531

stálá expozice: Stálá přírodovědná, archeologická a národopisná expozice, Příběh města Českých Budějovic.

otevřeno: celoročně: úterý–neděle, svátky: 9.00–17.30 hodin.

Muzeum Koněspřežky, Mánesova 44/10, České Budějovice

Národní kulturní památka

tel.: 391 001 510

stálá expozice: Strážní domky a drážní strážníci na území koněspřežní železnice České Budějovice–Linec.

otevřeno: květen–září: úterý–neděle, svátky: 9.00–12.30, 13.00–17.00 hodin.

Tvrz Žumberk u Nových Hradů, 374 01 Trhové Sviny

Kulturní památka

tel.: 391 001 550

stálá expozice: Řemesla pod Novohradskými horami, Historie tvrze Žumberka a okolí, Skleněný poklad a Osobnosti Novohradska, Lidový malovaný nábytek z jižních Čech, historie tvrze, Úředník rožmberský v baště „C“, Lapidárium Jihočeského muzea v baštách „A“ a „B“.

otevřeno: duben a říjen: soboty, neděle, svátky: 9.00–17.00 hodin, květen, červen a září: úterý–neděle, svátky: 9.00–17.00 hodin, červenec a srpen: úterý–neděle, svátky: 9.00–18.00 hodin.

Památník Jana Žižky v Trocnově, 373 12 Borovany

Národní kulturní památka

tel.: 391 001 511

stálá expozice: Jan Žižka a významné milníky husitství v českých a německých dějinách.

otevřeno: květen–září: úterý–neděle, svátky: 9.00–12.30, 13.00–17.00 hodin.

ROZDĚLENÍ PRACOVIŠŤ JIHOČESKÉHO MUZEA

Dukelská 1, České Budějovice

ředitel, sekretariát ředitele;
náměstek ředitele pro odbornou muzejní činnost;
regionální odborné pracoviště pro lidovou kulturu;
centrální evidence sbírek (CES), spisovna;
ekonomické oddělení;
provozně technické oddělení;
IT oddělení;
digitalizační pracoviště;
edukační oddělení;
knihovna;
oddělení společenských věd – národopis;
oddělení společenských věd – numismatika;
oddělení společenských věd – umělecký průmysl;
programové a propagační oddělení;
výtvarný ateliér.

L. B. Schneidera 6, České Budějovice

oddělení společenských věd – hudební a divadelní archiv;
přírodovědné oddělení.

Fráni Šrámka 4, České Budějovice

oddělení společenských věd – novější dějiny;
oddělení společenských věd – nejnovější dějiny;
archeologické oddělení;
konzervátoři.

Rozloučení s dlouholetým vedoucím Přírodovědného oddělení Jihočeského muzea Zdeňkem Kletečkou, který v roce 2023 odešel do zasluženého důchodu.

Výstava Masožravky na terase.

Archeoskanzen Trocnov. Pohled na dokončený dvorec. Foto Ivan Náprstek.

Archeoskanzen Trocnov. Domek chalupníka. Foto Ivan Náprstek.

Archeoskanzen Trocnov. Pohled na horní komory a do krovu domu v usedlosti. Foto Ivan Náprstek.

Archeoskanzen Trocnov. Ukázka pokládky šindele.
Foto Ivan Náprstek.

Archeoskanzen Trocnov. Prof. Jiří Škabrada zkouší
zvoničku na návsi. Foto Ivan Náprstek.

Slavnostní otevření Archeoskanzenu Trocnov. Foto Pavel Dolejší.

Slavnostní otevření Archeoskanzenu Trocnov. Foto Pavel Dolejší.

Trocnovské slavnosti.

Trocnovské slavnosti.

Petr Kolář s kapelou na rockovém festivalu pořádaném v rámci Trocnovských slavností. Foto Pavel Dolejší.

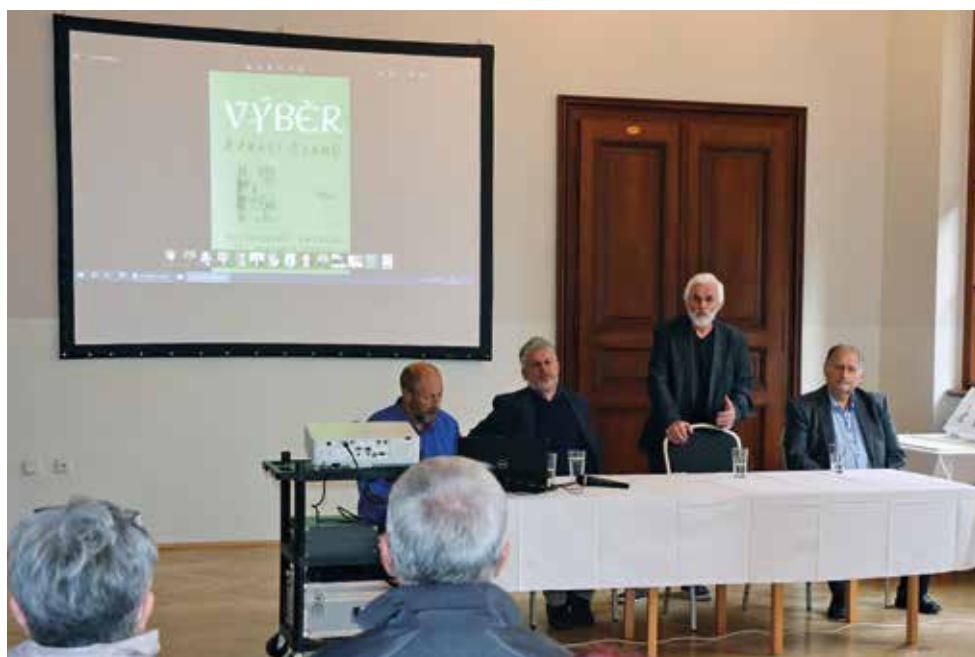
Kapela Tlustá Berta na rockovém festivalu pořádaném v rámci Trocnovských slavností. Foto Pavel Dolejší.

Kapela Seven na rockovém festivalu pořádaném v rámci Trocnovských slavností. Foto Pavel Dolejší.

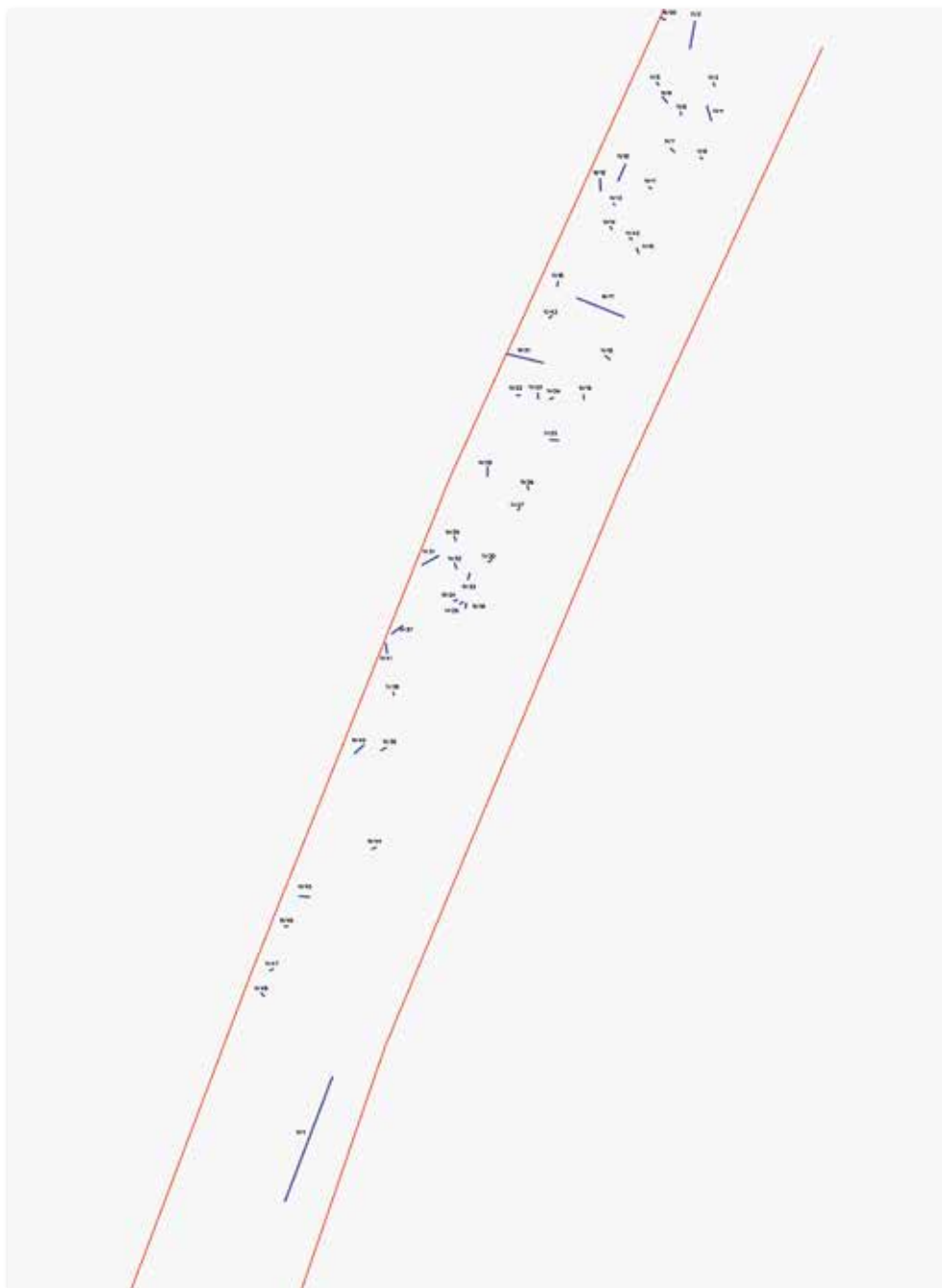

Rockový festival pořádaný v rámci Trocnovských slavností. Foto Pavel Dolejší.

V Jihočeském muzeu jsme si připomněli i 60. výročí Výběru – Časopisu pro vlastivědu a historii jižních Čech.

ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM JIHOČESKÉ TRASY DÁLNIČE D4 V ROCE 2023

Lokalita č. 11 – sídliště z pozdní doby halštatské až časně laténské, kde bylo identifikováno a následně prozkoumáno celkem 48 objektů.

Lokalita č. 11 – sídliště z pozdní doby halštatské až časně laténské. Zahloubená zemnice.

Lokalita č. 11 – sídliště z pozdní doby halštatské až časně laténské. Několik úrovní výplně zahloubené zemnice.

Lokalita č. 11 – sídliště z pozdní doby halštatské až časně laténské. Mazanicevé bloky připomínající cihly z nepálené hlíny.

Lokality č. 7, 9 a 11 – sídliště z pozdní doby halštatské až časně laténské. Zrestaurovaný soubor sedmi keramických nádob a dvou forz.

OSTRUŽINÍK LINECKÝ – NOVÝ DRUH OSTRUŽINÍKU Z RAKOUSKA DÍKY MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCI JIHOČESKÉHO MUZEA

Jedna z typových položek ostružiníku lineckého (*Rubus lentianus*) uložená ve sbírkách Jihočeského muzea.

NAVÁZÁNÍ KONZERVÁTORSKO-RESTAURÁTORSKÉ SPOLUPRÁCE SE STÁTNÍM
OBLASTNÍM ARCHIVEM V TŘEBONI

Stav před.

Stav po.

Stav před.

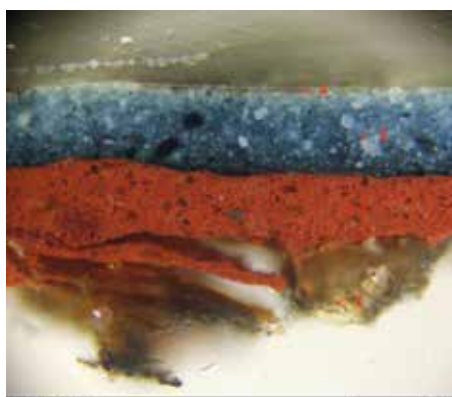
Stav po.

Průběh zkoušky čištění.

Průběh tmelení výpadků.

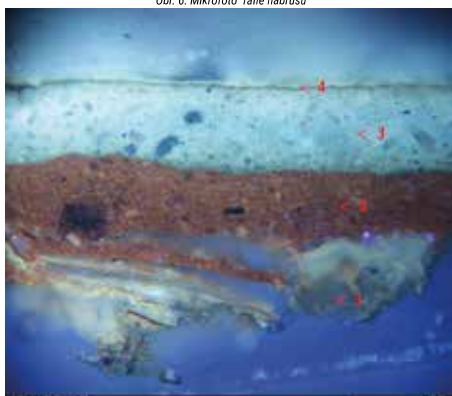
Obr. 6: Mikrofoto raře nábrusu

Vzorek V2

Popis: barevné souvrství – tmavě modrá
Místo: textilie pod korunou

Obr. 7: Místo odběru

Obr. 8: Mikrofotografie nábrusu v UV světle

Obr. 9: Povrch vzorku

Vrstva	Popis	SEM-EDS	Tloušťka [μm]
4	tenká vrstva laku		4–5
3	modrá vrstva, pigmentovaná olovnatou bělobou a pruskou modří	Pb Fe Ca Al	110–130
2	červený hlínkový podklad, obsahuje železitou červen	Fe Al Si	90–150
1	klihvá izolační vrstva		

Tab. 3: Popis vzorku

Analýza vzorku.

UKÁZKY PLAKÁTOVÉ TVORBY V ROCE 2023

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH

ŠKODA

**AUTOMOBILY NA PLAKÁTECH
A V PROSPEKTECH, 1945–2022**

3. února – 4. června 2023
Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

Otevření: úterý – neděle, hodiny: 9:00 – 12:30 hodin www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM, Jihočeský kraj, MARTIN KUPČEK, TTT, D, OCEANIA, ZOO Dvůrec

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH

**VÝSTAVA
ORCHIDEJÍ
exotických rostlin
a zvířat**

10. 3. – 19. 3. 2023
OTEVŘENO I V PONDĚLÍ

Otevření: úterý – neděle, hodiny: 9:00 – 12:30 hodin www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM, Jihočeský kraj, ZOO Dvůrec, OCEANIA, TTT, D, OCEANIA, ZOO Dvůrec

VELIKONOČNÍ VÝSTAVA

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH

**Strejčku a tetičko,
dejte taky vajíčko...**

17. 3. – 10. 4. 2023

Otevření: úterý – neděle, hodiny: 9:00 – 12:30 hodin www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM, Jihočeský kraj, TTT, D, OCEANIA, ZOO Dvůrec

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH

ZOO Dvůrec

**UMĚNÍ
ČERNÉ
AFRIKY**

od 28. 4. 2023
do 1. 1. 2024

Otevření: úterý – neděle, hodiny: 9:00 – 12:30 hodin www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM, Jihočeský kraj, ZOO Dvůrec, OCEANIA, TTT, D, OCEANIA, ZOO Dvůrec

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH

Pat & Mat

5. 5. - 28. 9. 2023

www.muzeumcb.cz

A JE TO!

Otevírací doba: úterý - neděle, svátky 9:00 - 17:30 hodin

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH

MASOŽRAVKY na terase

26. 5. – 4. 6. 2023

Prodejní výstava masožravých rostlin
Markéty Aubrechtové

OTEVŘENO I V PONDĚLÍ

Přirodní muzeum v Gráfcích, Bystřevíněch
Otevírací doba: pondělí - úterý 9:00 - 17:30 hodin

www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH

MUZEJNÍ NOC

26. 5. 2023 OD 17:00 DO 22:00 HOD.

VSTUP ZDARMA

www.muzeumcb.cz

Hlavní budova Jihočeského muzea (Dukelská 1, České Budějovice)

Podle pravidel a cen Jihočeského muzea
a jeho jednotlivých oddělení. Vstupné
a vstupní poplatky jsou uvedeny v
seznamu vstupů a vstupních poplatků
na www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH

**VÁLKA A VOJENSTVÍ
V DOBĚ JANA ŽIJKY**

10. 6. 2023

Pamětník Jana Žižky z Trocnova (Trocnov, 373 12 Běrovany)

www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH

KAMENY PRO KRÁSU I DEKORACI

23. 6. 2023 – 21. 1. 2024

Historické muzeum v Českých Budějovicích
Otevřeno: úterý – pátek 9:00 – 12:30 hod.
www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM, Jihoceský kraj, TTT, DORNA, 100

MINISTERSTVO KULTURY **JIHOČESKÉ MUZEUM**
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH

ŽUMBERSKÁ SLAVNOST ŘEMESEL

areál tvrze ŽUMBERK
19. 8. 2023 13:00 – 17:00 hodin

- ukázky řemesel
- vystoupení folklórního souboru Doudleban
- přednášky
- komentované prohlídky
- program pro děti, divadlo

VSTUP ZDARMA

Tvrz Žumberk a Nových Hradů
www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM **ZOO Dvůrec**
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH

AFRICKÝ DEN V JIHOČESKÉM MUZEU

27. 8. 2023
VSTUP ZDARMA

ŽIVA AFRICKÁ HUDEBA A TANCE | ŽIVÁ HRA | ŽIVÝ BAZÉN | ŽIVÝ PROGRAM PRO DĚTI | ŽIVÉ FOLKORNÍ HRY
VÝSTAVA ŽIVÝCH ŽIVOČIŠŮ A KOLEKTIVNÍ PRŮMYSLY | ŽIVÝ BAZÉN | ŽIVÝ PROGRAM PRO DĚTI | ŽIVÉ FOLKORNÍ HRY

Historické muzeum v Českých Budějovicích
Otevřeno: úterý – pátek 9:00 – 12:30 hod.
www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM, Jihoceský kraj, TTT, DORNA, 100

se7en **Big Papa** **Petr Kolář** **TRITONSKÁ KAPOTA**

TROCNOVSKÉ SLAVNOSTI

9. 9. od 17:00
FILM PETRA JAKLA
JAN ŽIŽKA

AREÁL PAMÁTNÍKU JANA ŽIŽKY
TROCNOV, 373 12 BOROVICE
VSTUP ZDARMA

SA 8. 9. 2023 od 16:00 **ROCK FEST**
SO 9. 9. 2023 od 10:00 **TROCNOVSKÉ SLAVNOSTI**

JIHOČESKÉ MUZEUM **Jihoceský kraj** **VÍCE INFORMACÍ NA WWW.MUZEUMCB.CZ**

POSÍLENÍ VLAKOVÝCH SPOJŮ – VÍCE INFORMACÍ NA WWW.IDOS.CZ

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

HOUBY MYKOLOGICKY ZAJÍMAVÝCH LOKALIT NA TÁBORSKU
fotografická výstava 3. 10. – 19. 11. 2023

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích
Otevření: od 9:00 – neděle, úterý 9:00 – 11:30 hodin
Mimořádné otevírací hodiny: 9. 10. 2023

www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÝ KRAJ, Jihočeský úřad vlády, TTT, DRBNA, ICC

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

VÝSTAVA HUB
9. 10. – 13. 10. 2023

otevřeno mimořádně i v pondělí

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích
Otevření: od 9:00 – neděle, úterý 9:00 – 11:30 hodin
Mimořádné otevírací hodiny: 9. 10. 2023

www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÝ KRAJ, Jihočeský úřad vlády, TTT, DRBNA, ICC

Klub plastických modelářů Česká Budějovice
a Dům děti a mládeže Česká Budějovice
ve spolupráci s Jihočeským muzeem
Vás zvou na

VÝSTAVU A SOUŘEŽ PLASTIKOVÝCH MODELŮ
JIHOČESKÝ KAPR
Jihočeské muzeum v Č. Budějovicích, Dukelská 1, Č. Budějovice

4. 11. 2023 Doba konání pro veřejnost: 9:00 – 16:00 hodin
Vstupné: 70 Kč, děti do 12 let vstup zdarma

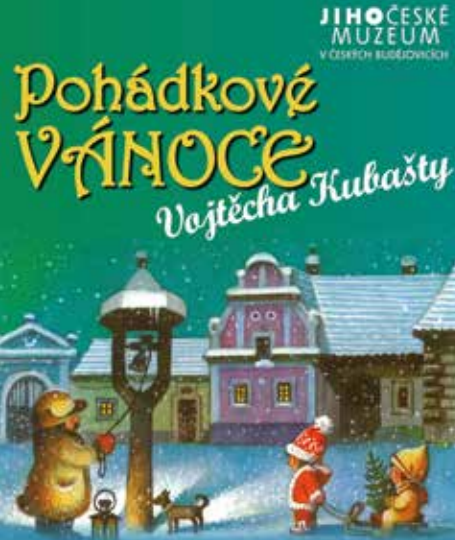
V rámci zakoupení vstupného na výstavu a soutěž Jihočeský kapr, správného vstupného i návštěvy Jihočeského muzea (lečebný expozice a výstavy).
V místě konání soutěže je možná zakoupení jídla a pití.
Pořadatelé nezajišťují místa k parkování.

www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÝ KRAJ, Jihočeský úřad vlády, VILA, TTT, DRBNA, ICC

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pohádkové VÁNOCE
Vojtěcha Kubašty

24. 11. 2023 – 14. 2. 2024

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích
Otevření: od 9:00 – neděle, úterý 9:00 – 11:30 hodin

www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÝ KRAJ, Jihočeský úřad vlády, TTT, DRBNA, ICC

OBSAH

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST	7
PÉČE O SBÍRKY	9
KULTURNĚ-OSVĚTOVÁ ČINNOST	17
DOKUMENTAČNÍ A VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST	25
EDIČNÍ A PUBLIKAČNÍ ČINNOST	27
ODBORNÁ SPOLUPRÁCE	32
ZÁJMOVÁ A VLASTIVĚDNÁ ČINNOST	35
ZAHRANIČNÍ STYKY	36
DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ	37
DALŠÍ AKTIVITY, KONFERENCE A SEMINÁŘE	38
EXPOZICE, VÝSTAVY A AKCE V ROCE 2023	41
VÝZNAMNÍ MEDIÁLNÍ PARTNEŘI MUZEA A DALŠÍ SPOLUPRACUJÍCÍ INSTITUCE V ROCE 2023	50
VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY V ROCE 2023	51
STATISTIKA NÁVŠTĚVNOSTI ZA ROK 2023	52
Z ČINNOSTI JEDNOTLIVÝCH ODDĚLENÍ MUZEA	54
ROZPOČET A VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2023	82
STRUKTURA A STAV PRACOVNÍKŮ V ROCE 2023	90
PŘÍLOHA 1	93
PŘÍLOHA 2	94
PŘÍLOHA 3	95
PŘÍLOHA 4	96
PŘÍLOHA 5	99
BAREVNÁ OBRAZOVÁ PŘÍLOHA	101
OBSAH	119

Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2023

Vydalo Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích v roce 2024

Editoři: Jana Klimešová, Mgr. Eva Náprstková, Bc. Lukáš Pelikán

Redakční rada: Mgr. Lukáš Faktor, doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D., Mgr. Miroslav Beran,
Jana Klimešová, PhDr. Jiří Petráš, Mgr. Tomáš Svoboda

Foto: Mgr. Lukáš Faktor, Roman Josefík, Ing. Martin Lepší, Ph.D., Bc. Lukáš Pelikán, Mgr. Miroslav
Petrovský, Bc. Kristýna Reindlová, Mgr. Tomáš Svoboda, PhDr. Jan Šimánek

Externí autoři fotografií jsou uvedeni u snímku.

Sazba, grafické zpracování a tisk: Tiskárna PROTISK, s. r. o., České Budějovice

Naklad: 150 kusů

ISBN: 978-80-7646-036-2